

SATURS

ĀRLIETU MINISTRIJAS JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA	1
ĀRLIETU MINISTRIJAS GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES	2
ĀRLIETU MINISTRIJAS DARBĪBAS PRIORITĀTES UN GALVENIE VIRZIENI	3
I. Latvija un Eiropas Savienība	3
II. Divpusējo attiecību attīstības dinamika 2004. gadā	9
III. Latvijas drošības politika un NATO	23
IV. Latvijas ārpolitikas ekonomiskā dimensija	29
V. Attīstības sadarbības politikas īstenošana	31
VI. Latvijas dalība starptautiskajās organizācijās	32
VII. Konsulārā darba pārskats	33
VIII. Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana	52
IX. Ārlietu ministrijas inspektorāta darbība un iekšējais audits	53
Ministru kabineta pārstāvja Starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās darba pārskats	54
Finansējums un tā izlietojums	58

ĀRLIETU MINISTRIJAS JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA

Ārlietu ministrija (ĀM) ir LR valsts pārvaldes iestāde. Tā īsteno LR Saeimas apstiprināto ārpolitiku, piedalās LR ārējās ekonomiskās politikas veidošanā. Ministrijas uzdevums ir ar politiskiem un diplomātiskiem līdzekļiem nodrošināt LR ārpolitikas koncepcijas īstenošanu, kuras mērķis ir radīt iespējami labvēlīgus apstākļus Latvijas starptautiskajai drošībai un iekšpolitiskajai stabilitātei, kā arī veicināt Latvijas iekļaušanos starptautiskajā apritē ĀM funkcijas ir :

- izstrādāt valsts ārpolitiku;
- ar politiskiem un diplomātiskiem līdzekļiem un saskaņā ar normatīvajiem aktiem un valdības deklarācijas ārpolitikas sadaļas uzdevumiem īstenot vienotu valsts ārpolitiku;
- veikt Valsts protokola funkcijas;
- veikt konsulārās funkcijas valstī un ārvalstīs;
- sagatavot un izsniegt stratēģiskas nozīmes preču importa, eksporta un tranzīta licences;
- veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas ĀM :
- izstrādā starptautisko līgumu, nozari reglamentējošo tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektus;
- sniedz atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem starptautisko līgumu, tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem;
- ārējos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos izdod administratīvos aktus;
- nodrošina nozares politikas īstenošanu ministrijas padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs un valsts kapitālsabiedrībās, kurās ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja;
- sagatavo un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniedz priekšlikumus par normatīvajos aktos un attiecīgajos politikas plānošanas dokumentos paredzēto pasākumu īstenošanai un ministrijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo finansējumu no valsts budžeta;
- valsts vārdā veic privāttiesiskus darījumus, kas nepieciešami ministrijas darbības nodrošināšanai;
- veic funkciju izpildi, kā arī citas pārbaudes ministrijas padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs;
- nodrošina valsts pasūtīto pētījumu pieteikumu izstrādi, kā arī veicina pētījumu rezultātu efektīvu izmantošanu nozares politikas izstrādē;

- normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sadarbojas ar citām valsts pārvaldes iestādēm vienotas valsts politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
- informē sabiedrību par nozares politiku un ministrijas padotībā esošo iestāžu darbību, veicina sociālo dialogu jautājumos, kas saistīti ar politikas izstrādi un īstenošanu, kā arī iesaista sabiedrības pārstāvjus valsts pārvaldē.

Ārlietu ministriju vada ārlietu ministrs un politiskā līmenī atbild par tās darbību.

Ministrijas parlamentārais sekretārs nodrošina ministrijas saikni ar LR Saeimu, tās komisijām un frakcijām, pārstāv ārlietu ministra politisko viedokli un ir atbildīgs par ministrijas sagatavoto likumprojektu virzību Saeimā.

Ministrijas administratīvo darbu vada valsts sekretārs. Valsts sekretārs ir ierēdnis un diplomāts, un viņš nodrošina ministrijas darba nepārtrauktību, ja mainās ministrijas vadība.

Vēstniecības; pastāvīgās pārstāvniecības, ģenerālkonsulāti, konsulāti ir ministrijas patstāvīgas struktūrvienības.

Ministrijas pārraudzībā ir valsts aģentūra "Latvijas institūts". Ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja valsts akciju sabiedrībā "Diplomātiskā servisa aģentūra". "Diplomātiskā servisa aģentūras" uzdevumos ietilpst valsts nekustamo īpašumu kopuma formēšana ar nolūku nodot to lietošanā Ārlietu ministrijas vajadzībām. Aģentūra, sadarbībā ar ministriju, veido Latvijas vēstniecību un konsulātu attīstības plānus jautājumā par nekustamo īpašumu. Tā sniedz juridiskas un finansiālas konsultācijas ārvalstu diplomātiskajām misijām un starptautiskajām organizācijām nekustamo īpašumu nomas, pirkšanas – pārdošanas un būvniecības jautājumos. "Diplomātiskā servisa aģentūra" nodrošina būvekspertīzi, būvuzraudzību un būvprojektu vadīšanu Ārlietu ministrijas objektos Latvijā un ārzemēs.

(1) Ārlietu ministrijas nolikumu, kā arī ĀM patstāvīgo struktūrvienību nolikumus skat. Ārlietu ministrijas mājas lapā <http://www.mfa.gov.lv/lv/Ministrija/4387/>.

ĀRLIETU MINISTRIJAS GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES

LR Ārlietu ministrijas un ārlietu dienesta kopumā galvenos uzdevumus un prioritātes nosaka vairāki tiesiski akti.

LR Ārlietu ministrijas galvenie uzdevumi vispārīgā veidā ir noteikti LR Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumā un tie ir sekojoši :

- nodrošināt Latvijas iedzīvotāju - pilsoņu un nepilsoņu, kā arī LR juridisko personu interešu aizsardzību ārvalstīs;
- informēt ārvalstu institūcijas un pilsoņus par Latviju;
- koordinēt LR valsts iestāžu starptautiskos sakarus;
- nodrošināt LR valsts institūcijas un sabiedrību ar ārvalstīs legālā veidā iegūtu informāciju;
- veikt konsulārās funkcijas.

No minētā izriet, ka LR vēstniecībām, ģenerālkonsulātiem un konsulātiem ir jāveic sekojošas vispārīgas funkcijas:

- pārstāvēt Latvijas valdību akreditācijas valstī (2);
- aizstāvēt Latvijas valsts un Latvijas fizisko un juridisko personu likumīgās intereses akreditācijas valstī;
- uzturēt kontaktus ar akreditācijas valstī esošajām starptautiskajām organizācijām un trešo valstu pārstāvniecībām;
- informēt Latvijas valdību par akreditācijas valsts politisko, ekonomisko, sociālo un kultūras attīstību, kā arī par šīs valsts attiecībām ar citām valstīm;
- izplatīt akreditācijas valstī informāciju par Latviju, tās ekonomisko un kultūras potenciālu;
- veicināt Latvijas eksportu, piesaistīt investīcijas no akreditācijas valsts.

Otrs būtisks Latvijas ārpolitiku reglamentējošs dokuments ir Saeimas apstiprinātie "Latvijas ārpolitikas pamatvirzieni līdz 2005. gadam"(3).

(2) Par akreditācijas valstī dēvē to valsti, kurā vēstniekam ir uzticēts pārstāvēt Latvijas intereses. Viens vēstnieks var būt akreditēts vairākās valstīs.

(3) Skat. <http://www.mfa.gov.lv/lv/Arpolitika/4294/> . Līdz ar iestāšanos ES un NATO 2004. gadā Latvijas ārpolitikas līdzšinējie stratēģiskie uzdevumi ir izpildīti, tāpēc jau 2003. gadā tika sākts darbs pie jaunas Latvijas ārpolitiskās koncepcijas izstrādes, 2004. gada nogalē šis dokuments tika publicēts. Dokuments "Latvijas ārpolitikas pamatvirzienu projekts 2005-2010" ir pieejams ĀM mājas lapā: <http://www.mfa.gov.lv/lv/Arpolitika/arpolitikas-pamatvirzieni-2009/> .

ĀRLIETU MINISTRIJAS DARBĪBAS PRIORITĀTES UN GALVENIE VIRZIENI

I. Latvija un Eiropas Savienība

Latvijai 2004. gada 1. maijā iestājoties Eiropas Savienībā (ES), tā kļuva par pilntiesīgu lēmēju ES Ministru padomēs un Eiropadomē, kur kopš pievienošanās līguma ES parakstīšanas 2003. gada 16. aprīlī bija darbojusies novērotāja statusā.

Pievienošanās līgums Eiropas Savienībai

Pievienošanās līgums tika noslēgts 2003. gada 16. aprīlī. Līdz 2004. gada 1. maijam, kad tas stājās spēkā, sadarbībā ar visām ES integrācijas procesā iesaistītajām valsts pārvaldes iestādēm un ES Padomes Juridisko dienestu, tika nodrošināta tehnisko labojumu veikšana Pievienošanās līguma tekstā, labojot tulkošanas un teksta apstrādes rezultātā radušās neprecizitātes.

Līdz ar Pievienošanās līguma Eiropas Savienībai stāšanos spēkā Latvijai bija jāpievienojas visiem ES dalībvalstīm saistošajiem starptautiskajiem līgumiem. Šī procesa koordināciju veica Ārlietu ministrija.

Eiropas Savienības lietu koordinācija Latvijā

2004. gada 1. maijā, kļūstot par Eiropas Savienības dalībvalsti, Latvija ieguva tiesības pilntiesīgi iesaistīties ES lēmumu pieņemšanas procesā. Šo iespēju izmantošana likusi ES lēmumu pieņemšanas procesā iesaistītajām Latvijas institūcijām saskarties ar nopietniem izaicinājumiem. Nozīmīgākie no tiem ir nepieciešamība operatīvi formulēt Latvijas nostāju par ES institūciju

darba kārtības jautājumiem, iesaistīt Latvijas viedokļa formulēšanā arī sociālos partnerus un nevalstiskā sektora pārstāvjus, dinamiskas informācijas plūsmas ES jautājumos nodrošināšana, jaunu sadarbības iespēju izmantošana ar citām ES dalībvalstīm un to ekspertiem.

Vieni no būtiskākajiem Ārlietu ministrijas uzdevumiem 2004. gadā bija savlaicīga ES dokumentu un informācijas aprites nodrošināšana un Latvijas nostājas par ES institūciju darba kārtības jautājumiem sagatavošanas koordinēšana. Īpaša uzmanība tika veltīta Latvijas viedokļa saskaņotībai un nepārtrauktībai dažādos ES lēmumu pieņemšanas procesa posmos - kā Latvijas interešu aizstāvēšanai, izmantojot Latvijas pastāvīgo pārstāvniecību Eiropas Savienībā (Briselē), kā arī citas Latvijas diplomātiskās pārstāvniecības un kontaktus ar citām ES dalībvalstīm. Lai nostiprinātu sadarbību ar ES dalībvalstīm, to diplomātiskajām pārstāvniecībām, kā arī nodrošinātu regulāru informācijas apmaiņu ar tām, 2004. gadā Ārlietu ministrija aizsāka dalībvalstu diplomātisko pārstāvniecību Rīgā informēšanu par Latvijas pozīcijām uz ES Ministru padomes sanāksmēm.

2004. gada laikā Ārlietu ministrija ir turpinājusi darbu pie iepriekšējā gadā ieviestās ES Dokumentu uzskaites sistēmas (ESDUS) funkciju uzlabošanas un papildināšanas, kā arī organizējusi seminārus nozaru ministrijās par informācijas aprites jautājumiem. Gada beigās tika sagatavoti un ar iesaistītajām institūcijām saskaņoti grozījumu projekti vairākos tiesību aktos, kas nosaka nacionālo pozīciju izstrādes, apstiprināšanas un pārstāvēšanas tiesisko pamatu un informācijas apriti ES lēmumu pieņemšanas kontekstā. Šie grozījumi izstrādāti, ņemot vērā pieredzi, kura gūta strādājot ES institūcijās novērotāja statusā, kā arī pilntiesīgas dalībvalsts statusā pēc 2004. gada 1. maija.

Kopumā ministrijas un citas valsts iestādes 2004. gadā ir spējušas pielāgoties jaunajai situācijai, lai Latvija spētu pilnvērtīgi līdzdarboties aktuālo ES jautājumu risināšanā un efektīvi paust un aizstāvēt tās nacionālās intereses dažādos ES lēmumu pieņemšanas posmos (ekspertu, diplomātu, ministru līmenī).

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem darbs ar ES jautājumiem kļuvis par Latvijas ierēdņu ikdienu. 2004. gadā ES darba grupu un komiteju darbā piedalījušies vairāk nekā 300 Latvijas ierēdņi. Apmēram tikpat liels skaits ierēdņu ministrijās un to pakļautības iestādēs ir gatavojuši Latvijas pozīcijas un instrukcijas sanāksmēm. Palielinājusies ir arī darba dokumentu plūsma par ES institūcijās izskatāmajiem jautājumiem. Ik dienas Ārlietu ministrijas ES koordinācijas departaments ir apstrādājis un ar ESDUS datu bāzes palīdzību ministrijām nosūtījis aptuveni 130 dokumentus.

2004. gada laikā nopietni ir paaugstināta Latvijas pastāvīgās pārstāvniecības ES administratīvā kapacitāte – darbā pārstāvniecībā tika nosūtīti 15 specializētie atašeji un 8 Ārlietu ministrijas diplomāti.

Vispārējo lietu un ārējo attiecību padome (VLĀAP)

Vispārējo lietu un ārējo attiecību padome ir ES dalībvalstu ārlietu ministru ikmēneša tikšanās formāts. Ārlietu ministrijas (ĀM) uzdevums ir nodrošināt efektīvu ministra līdzdalību ES lēmumu pieņemšanā konkrētajās jomās, pamatojoties uz Latvijas nacionālo pozīciju par diskutējamiem jautājumiem un dokumentiem, kas izskatīta un akceptēta Ministru kabinetā un saskaņota ar Saeimas Eiropas lietu komisiju.

Eiropadome

Gatavojoties ES valstu un valdību vadītāju sanāksmēm (notiek vismaz reizi pusgadā), Ārlietu ministrija sadarbībā ar Eiropas lietu biroju 2004. gada laikā izstrādāja Latvijas nacionālās pozīcijas par Eiropadomes secinājumos atspoguļotajām jomām. Līdz ar Ministru prezidentu Eiropadomēs piedalās arī ārlietu ministrs, kurš par tās norisi un rezultātiem informē Saeimas Eiropas lietu komisiju.

Latvijai nozīmīgākie 2004. gada politisko diskusiju jautājumi bija Līguma par konstitūciju Eiropai projekts (ES Konstitucionālais līgums); Finanšu ietvars 2007.-2013. gadam, Lisabonas stratēģija, u.c.. Ārējo attiecību jomā Latvija aktīvi pauda savu nostāju, t.sk. par Eiropas kaimiņu politiku un ES attiecībām ar Krieviju.

Līgums par konstitūciju Eiropai

Tika atsāktas konsultācijas un 2004. gada pirmajā pusē Īrijas Prezidentūras vadībā tika atjaunots darbs ES Starpvaldību konferencē un jūnijā tika panākta vienošanās par atlikušajiem “atvērtajiem jautājumiem” līguma projektā.

Diskusijā par ES Konstitucionālo līgumu Latvijas nacionālās pozīcijas tika pamatotas uz diviem principiem, kuru ievērošana ir ES reformu svarīgākais mērķis: efektīva ES darbība un dalībvalstu vienlīdzība.

Par īpaši būtiskiem jautājumiem Latvijas valdība izvirzīja: Eiropas Komisijas sastāva noteikšanu (katrai dalībvalstij - viens komisārs). Pārstāvniecību Eiropas Parlamentā (minimālā pārstāvniecība no katras dalībvalsts - vismaz 5 deputāti). Aizsardzības politikas jomā - Latvija iestājās par vienādu iespēju nodrošināšanu visām ES dalībvalstīm darboties ‘padziļinātas’ sadarbības ietvarā. Līgumam stājoties spēkā, tas nodrošinātu efektīvāku ES darbību, padarītu vienkāršāku ES lēmumu pieņemšanu (t.sk., tiktu paplašinātas Latvijas iespējas piedalīties ES lēmumu pieņemšanas procesā), padarītu Līgumu vienkāršāku un saprotamāku ES pilsoņiem.

Latvijas pozīciju sagatavošanu un tās efektīvu darbību Starpvaldību konferencē nodrošināja ĀM. Turpmākie procesi, kas saistīti ar Līguma ratifikācijas nacionālajiem/iekšējiem juridiskajiem un juridiski valodnieciskajiem aspektiem tika veikti ĀM vadībā, sadarbojoties ar ES padomes ģenerālsēkretariāta dienestiem, citām LR valsts institūcijām, neatkarīgajiem ekspertiem.

2004. gada 19. oktobrī Ministru kabinets apstiprināja Ārlietu ministrijas sagatavoto likumprojektu “Par Līgumu par konstitūciju Eiropai” un tās sagatavoto Deklarācijas projektu attiecībā uz termina “eiro” lietošanu latviešu valodā. Pēdējais tika iekļauts Nobeiguma aktā, ko kopā ar Līgumu parakstīja ES dalībvalstu valstu un valdību vadītāji Romā, 2004.gada 29. oktobrī. Lai uzsāktu Līguma par konstitūciju Eiropai ratifikācijas procesu, 2004. gada 24. decembrī, pēc parakstītā Līguma teksta saņemšanas, Ārlietu ministrija minēto likumprojektu iesniedza Valsts kancelejā tālākai virzīšanai apstiprināšanai Saeimā.

Finanšu ietvars 2007. – 2013. gadam

Saskaņā ar 2004. gada 8. aprīļa Ministru prezidenta rīkojumu Nr. 148, tika izveidota darba grupa Latvijas valsts pozīcijas par Eiropas Savienības finanšu ietvaru 2007. – 2013. gadam (*Agenda 2007*) izstrādei, – kurā tika nozīmēti arī Ārlietu ministrijas pārstāvji.

ES finanšu ietvars/perspektīva ir ES daudzgadu budžeta plānošanas mehānisms, kurš nosaka ES budžeta ieņēmumu griestus, maksimālo izdevumu apjomu un struktūru. Pašlaik ir spēkā finanšu perspektīva 2000. - 2006. gadam. Finanšu perspektīvai būs tieša ietekme uz budžetu laika periodā no 2007. – 2013.gadam. No sarunu iznākuma šajā periodā būs atkarīgas Latvijas iemaksas ES budžetā, kā arī Latvijas līdzfinansējuma un Latvijai pieejamo ES finanšu līdzekļu apmēri.

2004. gada jūlijā Eiropas Komisija (EK) publicēja paziņojumu, kas noteica nākošās finanšu perspektīvas vadlīnijas. Līdz šim ir laista klajā lielākā daļa atbilstošo likumdošanas aktu projektu, kuri tika apspriesti ES Padomes darba grupās. Darba grupas analizēja arī EK sniegto informāciju par skaitļiem, aprēķinu metodēm un citiem tehniskajiem aspektiem.

2004. gadā finanšu perspektīvu 2007. – 2013. gadam kopumā skata VLĀAP, Coreper II – pastāvīgo pārstāvju ES – sanāksmes un *Ad hoc* darba grupa. Jautājumus, kas skar budžeta disciplīnu, elastību un pašu resursu sistēmu, skata Ekonomikas un finanšu padome. Finanšu perspektīva nozaru skatījumā tiek diskutēta arī citu nozaru ministru padomēs. Diskusijas par konkrētiem EK piedāvātajiem tiesību aktu projektiem detalizēti izskata ES Padomes nozaru darba grupās.

Starpministriju darba grupa gatavo Latvijas kopīgās pozīcijas par ES finanšu perspektīvu 2007. – 2013. gadam, instrukcijas uz attiecīgajām sanāksmēm, kurās tiek izskatīta finanšu perspektīva, kā arī koordinē nozaru ministriju pozīciju un instrukciju par katru finanšu perspektīvas paketi veidojošo ES tiesību aktu projektu sagatavošanu.

Ārlietu ministrija kā atbildīgā nozares ministrija gatavoja pozīcijas par finanšu perspektīvu 2004. gada 13. - 14. septembra, 11. oktobra, 22. - 23. novembra un 13. decembra VLĀAP sanāksmēm. Tāpat, sadarbībā ar Valsts kancelejas Eiropas lietu biroju, tika gatavotas instrukcijas uz Coreper II sanāksmēm.

Sarunas ir paredzēts turpināt 2005. gadā. Latvija ir ieinteresēta savlaicīgā vispārējās vienošanās panākšanā. Tas ir būtiski, lai varētu laicīgi uzsākt sagatavošanās darbus ES fondu apgūšanai, kā arī nodrošinātu nepārtrauktu un saskaņotu dažādo ES politiku realizāciju.

Lisabonas stratēģija

Līdz ar iestāšanos ES, Latvija ir uzņēmusies saistības īstenot Lisabonas stratēģijas mērķus. Lisabonas stratēģija ir 2000. gada Lisabonas Eiropadomes apstiprināts Eiropas Savienības stratēģiskās attīstības virziens, kas nosaka ES ekonomiskās attīstības virzienus līdz 2010. gadam. Stratēģijas pamatmērķis ir panākt, lai ES kļūtu par konkurētspējīgāko uz zināšanām balstīto ekonomisko bloku pasaulē, veicinot ekonomisko izaugsmi, sociālo kohēziju un vides aizsardzību.

Progress Lisabonas stratēģijas īstenošanā parasti tiek izvērtēts pavasara Eiropadomēs. 2004. gada marta Eiropadomē valstu vadītāji secināja, ka, lai līdz 2010. gadam sasniegtu Lisabonā nospraustos mērķus, dalībvalstīm ievērojami jāpaātrina reformu process, kā arī jānodrošina ES likumdošanas ieviešana. Lai sagatavotos 2005. gadā paredzētajai Lisabonas stratēģijas vidusposma izvērtēšanai, Eiropadome aicināja Eiropas Komisiju izveidot augsta līmeņa *ad hoc* ekspertu grupu Vima Koka vadībā, kas līdz 2004. gada 1. novembrim sagatavotu ziņojumu par pasākumiem, kas veicami, lai īstenotu Lisabonas stratēģijas mērķus.

Lai koordinētu Lisabonas stratēģijas īstenošanu Latvijā, formulētu Latvijas prioritātes Lisabonas stratēģijas kontekstā un saskaņotu Latvijas pozīcijas pirms dažādu ES formātu sanāksmēm, jau

pirms Latvijas iestāšanās ES - 2004.gada februārī Eiropas lietu birojs izveidoja starpministriju darba grupu, kurā tika nozīmēti arī Ārlietu ministrijas pārstāvji. Pirmā Vadības grupas Lisabonas stratēģijas ieviešanas koordinācijai Latvijā sanāksme notika 11. februārī.

2004. gadā Eiropas lietu biroja vadībā Vadības grupa izstrādāja Latvijas nacionālo sākotnējo pozīciju par Lisabonas stratēģijas ieviešanu, kuru Ministru Kabinets apstiprināja 12. oktobrī.

3. novembrī tika publicēts Vima Koka vadībā izstrādātais Augsta līmeņa darba grupas ziņojums par progresu Lisabonas stratēģisko mērķu sasniegšanā. Ziņojumā īsumā atspoguļota Lisabonas stratēģijas būtība un esošā situācijas stratēģijas īstenošanā, kā arī darba grupas rekomendācijas dalībvalstīm, Eiropas Komisijai un Parlamentam.

14. decembrī Ministru kabinets apstiprināja Latvijas nacionālo pozīciju par 2004. gada 3. novembra V.Koka (W.Kok) vadītās Augsta līmeņa darba grupas ziņojumu "Pieņemot izaicinājumu: Lisabonas stratēģija izaugsmei un nodarbinātībai".

2005. gada martā sagaidāma Lisabonas stratēģijas vidusposma izvērtēšana. Latvija ir ieinteresēta, lai tiktu panākta vienošanās par pasākumiem, kas nepieciešami Lisabonas stratēģijas efektīvākai īstenošanai, jo tas nodrošinās gan Latvijas, gan visas ES ekonomisko izaugsmi.

ES paplašināšanās

Latvija ir piedalījies lēmumu pieņemšanā attiecībā uz tālāko ES paplašināšanos, atbilstoši sagatavotajām un apstiprinātajām pozīcijām.

2004. gada 18. jūnijā Eiropadome nolēma piešķirt Horvātijai ES kandidātvalsts statusu un uzsākt sarunas 2005. gada sākumā ar noteikumu, ka Horvātija pilnveido minoritāšu tiesību ievērošanu, uzlabo bēgļu atgriešanās procesu, veic tieslietu sistēmas reformas, cīnās pret korupciju, veicina reģionālo attīstību un pilnībā sadarbojas ar Hāgas Starptautisko tribunālu (ICTY).

17. decembra Eiropadomē tika pieņemts lēmums uzsākt ES iestāšanās sarunas ar Horvātiju 2005. gada 17. martā ar priekšnosacījumu, ka Horvātijai jāuzrāda pilnīga sadarbība ar ICTY.

17. decembra Eiropadomē ES dalībvalstis vienojās uzsākt iestāšanās sarunas ar Turciju 2005. gada 3. oktobrī, ar nosacījumu, ka Turcija nodrošinās sešu pirms Eiropadomes pieņemto tiesību aktu stāšanos spēkā ((1) likums par biedrībām, (2) Krimināllikums (3), Kriminālprocesa kodekss, (4) likums par apelācijas tiesām, (5) likums par kriminālpoliciju, (6) likums par tiesas piespriesto sodu izpildi), kā arī parakstīs Ankaras līguma Papildprotokolu, attiecinot to uz visām 10 jaunajām ES dalībvalstīm.

Sabiedrības informēšanas pasākumi

- Par Līgumu par konstitūciju Eiropai

Viens no nozīmīgākajiem notikumiem 2004. gadā bija Līguma par konstitūciju Eiropai parakstīšana un ES dalībvalstīs uzsāktais tā ratifikācijas process. Tas ir ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas mēroga pasākums, kas deva iespēju informēt sabiedrību ne tikai par Līguma par konstitūciju Eiropai (Līguma) būtību, bet arī par Latvijas politiku ES kopumā un ES pamatprincipiem un funkcionēšanu.

Informējošie pasākumi tika īstenoti atbilstoši sagatavotajai stratēģijai sabiedrības informēšanai par Līgumu par konstitūciju Eiropai. Stratēģijas mērķis bija izglītēt un nodrošināt ar informāciju

interesentus par Līgumu. No stratēģijā paredzētajiem 3 posmiem 2004. gada laikā tika īstenots 1. posms, kas paredzēja informējošas aktivitātes galvenokārt sabiedrības viedokļa veidotājiem pirms 2004. gada 29. oktobrī notikušās Līguma parakstīšanas Romā, kā arī uzsākta 2. posma īstenošana – sabiedrības informēšana par Līgumu laika posmā no tā parakstīšanas līdz ratifikācijai Latvijā.

Īpaša uzmanība tika pievērsta izglītojošu semināru rīkošanai. Ar nozīmīgākajiem Līguma jautājumiem tika iepazīstināti reģionālo un centrālo masu mediju pārstāvji, vidusskolu sociālo zinātņu skolotāji, Eiropas Kluba koordinatori un Eiropas Savienības informācijas punktu koordinatori. Semināros kā lektori uzstājās ārlietu ministrs A. Pabriks un ministrijas eksperti. Tiklīdz kļuva pieejams Līguma oficiālais tulkojums latviešu valodā, tas tika publicēts Ārlietu ministrijas mājas lapā, un tā kopijas tika nogādātas ES informācijas punktos, lai Līguma pilns teksts būtu pieejams interesentiem.

Sadarbībā ar *Team Europe* lektoriem 2004.gadā tika uzsākta informatīvu materiālu Par Līgumu izstrāde CD formātā Latvijas skolotājiem (*PowerPoint* prezentācija, kopsavilkums, faktu lapa/buklets, vizuālie uzskates materiāli, palīgmateriāli). Tāpat tiks uzsākts darbs pie lekciju cikla par Līgumu koordinēšanā Latvijas reģionālajās augstskolās.

- Citi sabiedrības informēšanas pasākumi par ES jautājumiem

2004. gada 21. aprīlī notika Ārlietu ministrijas organizēts seminārs Latvijas reģionālajiem žurnālistiem par ES jautājumiem. Seminārā piedalījās vairāk nekā 20 Latvijas reģionālie žurnālisti. Semināra galvenā aktualitāte bija gaidāmā Latvijas iestāšanās ES 2004. gada 1. maijā. Tika skartas arī tādas sabiedrībai aktuālas tēmas ES kontekstā kā cenu celšanās, sociālo partneru iesaiste ES lēmumu pieņemšanas procesā, Eiropas Parlamenta vēlēšanas un Latvijas iedzīvotāju iespējas iegūt informāciju par ES.

2004. gada 26. un 27. oktobrī notika līdzīgs seminārs, kurā piedalījās vairāk nekā 20 Latvijas reģionālie žurnālisti. Semināra galvenā tēma bija aktualitātes ES finansējuma apguvē, taču papildus tam dalībnieki tika informēti par aktualitātēm Latvijas politikā ES kontekstā un Līgumu par konstitūciju Eiropai. Žurnālistiem bija iespēja pārliecināties, kā praksē tiek izmantots ES piešķirtais līdzfinansējums, kā arī uzzināt par iespējām un izaicinājumiem Eiroreģionu izveidē.

Ārlietu ministrijas amatpersonas un eksperti 2004. gada laikā kā lektori ir uzstājušies ne tikai informējot par Līgumu par konstitūciju Eiropai, bet arī par tādiem aktuāliem ES jautājumiem, kā piemēram, ES paplašināšanās, ES Kopējā ārējā un drošības politika, ES - ASV un ES - Krievijas attiecības.

Ierēdņu kvalifikācijas paaugstināšana darbam ar ES jautājumiem

Lai veicinātu un padziļinātu valsts pārvaldē strādājošo izpratni par nacionālo interešu aizstāvēšanas iespējām dažādos ES lēmumu pieņemšanas procesa posmos, sākot ar 2004.gada novembri Ārlietu ministrija sadarbībā ar Tieslietu ministriju ir uzsākusi lekciju kursa lasīšanu Valsts Administrācijas skolā par nacionālo interešu pārstāvēšanas ES praktiskajiem aspektiem. Papildus Ārlietu ministrija pēc ministriju un citu valsts iestāžu pieprasījuma ir tām vadījusi apmācības par ES lēmumu pieņemšanas jautājumiem un nacionālo pozīciju un instrukciju izstrādi.

Kļūstot par ES dalībvalsti, radās nepieciešamība aktualizēt un papildināt rokasgrāmatu par ES jautājumiem, tādēļ Ārlietu ministrija sadarbībā ar Tieslietu ministriju uzsāka darbu pie jaunas rokasgrāmatas izstrādes.

2004. gada oktobrī tika uzsākts Ziemeļvalstu Ministru padomes līdzfinansēts projekts pieredzes apmaiņai ar Ziemeļvalstīm ES lietu koordinācijas jautājumos, nolūkā padziļināt ierēdņu un nozaru ekspertu, kuri strādā ar ES jautājumiem, izpratni par ikdienas darbu ar ES lietām. Projekta pirmās fāzes ietvaros tika plānoti pieredzes apmaiņas braucieni uz Ziemeļvalstīm. Projekta tālejošais mērķis ir izdot rokasgrāmatu par ES lēmuma pieņemšanas un *acquis* pārņemšanas jautājumiem.

II. Divpusējo attiecību attīstības dinamika 2004. gadā

Baltijas un Ziemeļvalstis

Aizvadītajā gadā Latvija turpināja stiprināt divpusējās attiecības un aktīvi iesaistījās Baltijas valstu, Baltijas un Ziemeļvalstu, Baltijas jūras valstu reģionālās sadarbības formātos (t.sk. BJVP), kā arī kopējās reģiona iniciatīvās un programmās.

2004. gads ienesa izmaiņas divpusējās attiecībās un reģionālajā sadarbībā, jo līdz ar Baltijas valstu iestāšanos ES bija nepieciešams pārformulēt līdzšinējās sadarbības mērķus un prioritātes. Arvien nozīmīgāku vietu sadarbībā sāka ieņemt ES jautājumi. Paralēli jau esošajiem sadarbības ietvariem izveidojās jauni - Baltijas un ES ietilpstošo Ziemeļvalstu sešinieka (NB-6) neformālā sadarbība valstu augstāko amatpersonu, kā arī ekspertu līmenī.

Baltijas valstu sadarbība

Tradicionāli nozīmīgu vietu Baltijas valstu sadarbībā ieņēma trīspusējās sadarbības institūcijas – Baltijas Ministru padome (BMP) un Baltijas Asambleja (BA).

2004. gadā Latvija bija Baltijas Ministru padomes prezidējošā valsts. Tas sakrita ar laiku, kad Baltijas valstis iestājās ES. Tāpēc viens no Latvijas prezidentūras galvenajiem uzdevumiem bija pielāgot institūciju jaunajiem apstākļiem. Latvijas prezidentūras laikā veiksmīgi tika pabeigta gan BMP struktūras reforma, gan definētas turpmākās sadarbības prioritātes ES kontekstā. BMP struktūru reformas mērķis bija BMP Vecāko amatpersonu un darba grupu pārstrukturēšana. 4. oktobrī Rīgā BMP valdību vadītāji apstiprināja jauno BMP struktūru. Nolikums par struktūras reformu stājas spēkā 2005. gada 1. janvārī.

4. oktobra valdību vadītāju sanāksmē tika panākta vienošanās par trīspusējās sadarbības prioritātēm ES kontekstā - pievienošanās Šengenas zonai, ES ārējo robežu apsardzību, sadarbību ES Kaimiņu politikas ietvaros. Latvija savas BMP prezidentūras laikā īpaši sekmēja tādu nozīmīgu reģionālo transporta un enerģētikas infrastruktūras projektu virzību kā *Rail Baltica*, *Via Baltica*, elektropārvaldu izbūvi gan starp Igauniju un Somiju, gan Lietuvu un Poliju Baltijas integrētā elektroenerģijas tirgus izveides ietvaros, kā arī enerģētikas drošības jautājumus.

18. decembrī Rīgā notika Baltijas Padomes sēde (kopīga BMP un BA sanāksme), kuras ietvaros bija arī BMP Sadarbības padomes tikšanās. Tā noslēdza Latvijas BMP prezidentūru. Visas puses ar gandarījumu atzīmēja Latvijas paveikto, pielāgojot institūciju jaunajiem izaicinājumiem pēc Baltijas valstu uzņemšanas ES.

2004. gadā turpinājās trīspusējā sadarbība Valstu prezidentu līmenī. 25.-26. novembrī, tiekoties Lietuvā, Baltijas valstu prezidenti vienojās par darbības koordināciju ES jautājumos, reģiona enerģētikas projektos, kā arī sadarbību ar kaimiņvalstīm.

Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbība

2004. gadā Latvija aktīvi piedalījās Baltijas valstu un Ziemeļvalstu astoņnieka (NB-8) sadarbībā dažādos līmeņos.

Baltijas un Ziemeļvalstu praktiskajā sadarbībā turpinājās pāreja no palīdzības sniegšanas/saņemšanas uz līdzvērtīgu partnerību. Divpusējās palīdzības programmas Baltijas valstīm tika pārtrauktas. Spilgtākais līdzvērtīgas partnerības piemērs bija Ziemeļvalstu lēmums uzaicināt Baltijas valstis pievienoties Ziemeļu Investīciju bankai (ZIB). 2004. gada 11. februārī Latvija parakstīja Iestāšanās līgumu ZIB, un 2004. gada 4. novembrī LR Saeima to ratificēja. Tādējādi Latvija līdz ar Lietuvu un Igauniju kļūst par pilntiesīgu ZIB dalībnieci 2005. gada 1. janvārī.

Starpvalstu attiecībās jāatzīmē 31. oktobra Baltijas valstu un Ziemeļvalstu premjerministru NB-8 ikgadējā tikšanās un NB-6 regulārā pirms Eiropadomes sanāksmes tikšanās Stokholmā. 25.-26. augustā Palangā notika ikgadējā NB-8 ārlietu ministru un politisko direktoru tikšanās. 12. oktobrī notika NB-8 ārlietu ministriju valsts sekretāru tikšanās Reikjavīkā, kas bija pirmā šāda veida tikšanās. NB-8 sadarbības ietvaros ar regularitāti izcēlās nozaru ministriju un ekspertu sanāksmes, īpaši tādās jomā kā tieslietas un izglītība.

Sadarbība ar Lietuvu un Igauniju

Attiecības ar Igauniju un Lietuvu saglabāja savu dinamiku, kontaktiem turpinot pieaugt kā valsts augstāko amatpersonu, tā arī ekspertu līmenī. Baltijas valstu iestāšanās ES un NATO pavēra jaunas sadarbības iespējas. Palielinājās valstu viedokļu saskaņošanas un rīcības koordinācijas nozīme, nostiprinājās neformālie kontakti.

Lietuva

2004. gads bija intensīvs divpusējo vizīšu un konsultāciju ziņā. 30. martā Paņevežā un 26. augustā Palangā notika Latvijas un Lietuvas ārlietu ministru tikšanās. 17. maijā Ministru prezidents I. Emsis apmeklēja Lietuvu. 26. novembrī Valsts prezidente V. Vīķe-Freiberga Viļņā tikās ar Lietuvas prezidentu V. Adamku.

2004. gada laikā tika izstrādāts Latvijai svarīgais divpusējais “Līgums par Lietuvas Republikas valdības parāda atmaksāšanu Latvijai Republikai sakarā ar Lietuvas Republikas vēstniecības uzturēšanu Vašingtonā”. Gada nogalē dokuments tika sagatavots parakstīšanai.

Igaunija

7. aprīlī notika LR ministru prezidenta I. Emša vizīte Igaunijā. 19. aprīlī vizītē Igaunijā uzturējās ārlietu ministrs R. Pīks un 3. augustā – ārlietu ministrs A. Pabriks.

20. jūnijā Valsts prezidente V. Vīķe-Freiberga un Igaunijas prezidents A. Rītels piedalījās Cēsu kauju 85. gadadienas atceres pasākumos Cēsīs. Valstu prezidenti apmeklēja kaimiņvalstis arī kultūras pasākumu ietvaros – 26. jūnijā A. Rītels piedalījās Vispasaules Igaunju kultūras dienās “ESTO 2004” Rīgā”, bet 4. jūlijā V. Vīķe-Freiberga piedalījās Igaunijas Dziesmu un deju svētkos.

2004. gadā tika uzsākta Latvijas un Igaunijas pārrobežu sadarbība. Lai risinātu kopīgos jautājumus, martā tika izveidota Latvijas un Igaunijas darba grupa bau valstu pārrobežu sadarbības veicināšanai, kuras ietvaros divas apakšgrupas – Valkas-Valgas problēmu risināšanai un Rīgas jūras līča reģiona attīstības plānošanai.

Sadarbība ar Ziemeļvalstīm

Attiecības ar Ziemeļvalstīm saglabāja tradicionāli intensīvo raksturu. Līdz ar Latvijas iestāšanos ES īpaši aktivizējās divpusējā sadarbība ar ES dalībvalstīm - Dāniju, Somiju un Zviedriju. Tika formulētas kopīgās interešu jomas Eiropas Savienībā un veidots kontaktu tīkls sadarbībai ES ietvaros. Latvijas valsts amatpersonas un eksperti veiksmīgi izmantoja Ziemeļvalstu pieredzi, kas ievērojami sekmēja Latvijas efektīvu iekļaušanos ES.

Latvijas un Zviedrijas attiecībās visaptveroša sadarbība un neformālu kontaktu veidošana turpinājās starp parlamentiem, pašvaldībām, nevalstiskajām organizācijām, politiskajām partijām. 26. janvārī Valsts prezidente V. Vīķe-Freiberga uzturējās vizīte Zviedrijā, kuras ietvaros uzstājās Holokausta konferencē Stokholmā un tikās ar Zviedrijas premjerministru J. Pēršonu. 19. martā notika ārlietu ministra R. Pīka vizīte Zviedrijā, bet 7. maijā ar kolēģi J. Pēršonu Stokholmā tikās Ministru prezidents I. Emsis.

Līdz ar Latvijas dalību ES jaunu dimensiju ieguva **Latvijas sadarbība ar Somiju**, veidojoties jauniem kontaktiem un sadarbības formām. 1. aprīlī vizītē Somijā uzturējās ārlietu ministrs R. Pīks. Somijas un Latvijas sadarbība ES attīstības sadarbības politikas ietvaros tika apspriesta 29. aprīlī Somijas Attīstības sadarbības ministres P. Lehtomaki vizītes laikā Rīgā.

2004. gadā **Latvijas un Dānijas** attiecības stiprināja vairākas nozīmīgas augstāko amatpersonu vizītes. Notika divas LR ārlietu ministru vizītes Dānijā - ārlietu ministra R. Pīka vizīte 5. aprīlī un ārlietu ministra A. Pabrika vizīte 27. oktobrī. Savukārt 26. augustā vizītē Dānijā uzturējās Ministru prezidents I. Emsis.

2004. gadā **Latvijas un Norvēģijas** attiecību nozīmi stiprināja premjerministra Hjella Magnes Bunnevika darba vizīte Latvija 22. jūnijā, kuras ietvaros tika skarts plašs jautājumu loks, galveno uzmanību veltot divpusējām attiecībām, abu valstu attiecību pilnveidošanai pēc Latvijas iestāšanās ES un NATO. 16. novembrī Rīgā tika parakstīts saprašanās memorands par Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta (Eiropas Ekonomiskās telpas kontekstā) ieviešanu Latvijā. Finanšu instrumenta mērķis ir sekmēt Latvijas pieeju Eiropas vienotajam tirgum, ekonomisko un sociālo attīstību.

2004. gada 10. jūnijā 8. Saeimā tika izveidota **Latvijas un Islandes** parlamentārās sadarbības grupa.

Polija

Starp Latviju un Poliju tradicionāli izveidojušies cieši kontakti visdažādākajās jomās un līmeņos, aptverot turpat vai visas valsts un sabiedriskās dzīves sfēras. Praktiskā sadarbība ar Poliju turpināja attīstīties tādās jomās kā aizsardzība, iekšlietas un tieslietas, reģionālā attīstība, izglītība un kultūra.

29. aprīlis - LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas darba vizīte (dalība Eiropas ekonomiskajā forumā).

16. oktobris - Latvijas Republikas un Polijas Republikas starpvaldību starpreģionu sadarbības komisijas sestā sēde notika Gdaņskā. Sēdes laikā pārrunāja abu valstu līdzšinējo sadarbību, atbalsta sniegšanu Latvijas uzņēmumiem eksporta organizēšanā uz Poliju, pašvaldību sadarbību, kā arī aktualizēja jautājumu par Eiroreģiona "Baltika" sadarbības iespējām.

13. decembris - LR ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Polijā Alberta Sarkanā akreditācija.

Vācijas Federatīvā Republika

Divpusējās attiecībās turpinājās raksturīgā aktīvā savstarpējo vizīšu apmaiņa, regulārie starpparlamentārie kontakti, tiešā sadarbība ar arī federālajām zemēm, kā arī plaša sadarbība starp dažādām institūcijām.

8.-10. janvāris - LR Valsts prezidentes V. Viķes-Freibergas vizīte Vācijā, apmeklējot Starptautisko *Bertelsmann* forumu Berlīnē. Vizītes laikā tikās ar Federālo prezidentu J. Rau (*J. Rau*).

3.-5. februāris - Vācijas Bundestāga viceprezidentes Dr. S. Kastneres (*Dr. Susanne Kastner*) vizīte Latvijā.

24.-26. februāris - Vācijas Bundestāga Finanšu komisijas delegācijas vizīte Latvijā.

10.-11. maijs - Vācijas Ārlietu ministrijas valsts ministra H. M. Burijs (*Hans Martin Bury*) vizīte Latvijā.

25. maijs LR ārlietu ministra R. Pīka tikšanās ar Vācijas federālo ārlietu ministru J. Fišeru (*Joschka Fischer*).

3.-4. jūnijs - Vācijas federālās zemes Šlēsvigas-Holšteinas Ministru prezidentes H. Simonis (*Heide Simonis*) vizīte Latvijā.

8.-9. jūnijs - Vācijas Bundestāga Vācijas-Baltijas parlamentārās sadarbības grupas priekšsēdētājas dr. K. Happahas-Kazanas (*Dr. Christel Happach-Kasan*) vizīte Latvijā.

10.-11. jūnijs - Vācijas Bundestāga Ārlietu komisijas priekšsēdētāja F. Rīes (*Volker Rühe*) vizīte Latvijā.

7.-11. jūlijs - LR Ministru prezidenta I. Emša darba vizīte Vācijas Federatīvajā Republikā, tikšanās ar Federālo kancleru G. Šrēderu (*Gerhard Schröder*).

23.-24. augusts - LR Ministru prezidenta I. Emša darba vizīte Tīringenes federālajā zemē.

13. septembris - LR Ministru prezidenta I. Emša piedalīšanās 6. Baltijas Attīstības forumā Hamburgā.

19.-21. novembris - LR ārlietu ministra A. Pabrika darba vizīte Vācijā, savienojumā ar Herberta Kvanta fonda organizēto X Eiropas forumu Berlīnē (*Herbert Quandt Stiftung X Europa Forum Berlin*) apmeklējumu.

23. novembris - Vācijas Federālā prezidenta Prof. Dr. H. Kēlera (*Prof. Dr. Horst Köhler*) oficiālā darba vizīte Latvijā.

1. decembris – triju Baltijas valstu ārlietu ministru un Vācijas ārlietu ministra 8. politiskās konsultācijas Pērnavā.

Apvienotā Karaliste

20.-23. janvāris - Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās N. Muižnieka vizīte.

11.-13. maijs - LR Valsts prezidentes V. Viķes-Freibergas vizīte.

1. jūnijs - Londonas lordmēra A. R. Finča vizīte (*Alderman Robert Finch*).

22.-25. septembris - AK parlamenta Mākslas un kultūras mantojuma grupas vizīte.

8.-9. decembris – LR Valsts prezidentes V. Viķes-Freibergas vizīte.

Austrija

19.-21. janvāris - Austrijas Iekšlietu ministra E.Štrasera (*Dr. Ernst Strasser*) Baltijas valstu apmeklējums. Tikšanās laikā ar LR Iekšlietu ministru M. Gulbi paraksta Latvijas un Austrijas valdību līgumu par policijas sadarbību.

2.-3. aprīlis - Vēstniecības un Latvijas goda konsula Štīrijā T. Polcera (*Mag. Tino Pölzer*) organizētā programma Madonas rajona pašvaldību darbinieku (45 cilvēki) delegācijai Štīrijas federālajā zemē.

10. maijs - Vēstniecības un Latvijas goda konsula Štīrijā T. Polcera (*Mag. Tino Pölzer*) organizētā tikšanās Liepājas pilsētas domes delegācijai divpusējo ekonomisko attiecību veicināšanai starp Liepāju un Grācu/Štīriju.

10. jūlijs - LR Valsts Prezidentes vizīte Austrijā, lai piedalītos Austrijas bijušā prezidenta T. Klestila (*Dr. Thomas Klestil*) Valsts bēres.

14.-15. septembris - Austrijas-Baltijas valstu iekšlietu ministru tikšanās Vīnē par drošības jautājumiem.

29. novembris - Lejasaustrijas (*Oberösterreich*) Federālās zemes Ministru prezidenta ielūgums jaunajām ES dalībvalstu vēstniekiem apmeklēt Lejasaustrijas federālo zemi.

10.-13. novembris - Rīgas pilsētas mēra G. Bojāra dalība Eiropas pilsētu konferencē “No vīzijas uz konkrētiem uzdevumiem”.

16.-18. novembris - LR kultūras ministres H. Demakovas darba vizīte Austrijā. Valsts dibināšanas 86. gadadienai veltītā pasākuma ietvaros H. Demakova kopā ar Austrijas Federālā kanclera biroja valsts sekretāru mākslas un mediju jautājumos F. Moraku (*Franz Morak*) atklāj Latvijas laikmetīgās arhitektūra izstādi Koburgas pilī.

Beļģijas Karaliste

6. aprīlis - LR ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka A.Grozās oficiālā vizīte Beļģijas Luksemburgas provincē.

21. aprīlis - LR ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieka A.Teikmaņa politiskās konsultācijas Beļģijas Karalistes ārlietu ministrijā.

2.-4. jūnijs - Latvijas – Flandrijas Apvienotā komiteja Briselē, Latvijas – Flandrijas Sadarbības programmas 2004.–2005. gadam parakstīšana.

13.-20. jūnijs - Latvijas tūrisma ekspertu vizīte Valonijā (sadarbībā ar EM Tūrisma departamentu un CGRI).

Čehija

14.-15. janvāris – Čehijas aizsardzības ministra M. Kostelkas oficiālā vizīte.

19.-22. janvāris – LR labklājības ministres D. Staķes darba vizīte.

26. aprīlis – LR izglītības un zinātnes ministra J. Radzēviča darba vizīte.

Francija

16.-17. februāris - Francijas Nacionālās Asamblejas deputāts A. Almons (*Alfred Almont*) apmeklē Latviju Francijas prezidenta Ž. Širaka (*Jacques Chirac*) uzdevumā.

15.-18. februāris - Francijas Senatora P. Bjarnē (*Pierre Biarnes*) darba un informācijas vizīte Latvijā.

2. marts - LR Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieka A. Teikmaņa konsultācijas Francijas Ārlietu ministrijā.

- 7.-9. marts - LR ārlietu ministres S. Kalnietes darba vizīte Francijā.
- 10.-12. marts - LR Valsts Prezidentes V. Vīķes-Freibergas vizīte Francijā.
16. marts - Drošības politikas konsultācijas Francijas Ārlietu un Aizsardzības ministrijās.
- 23.-28. aprīlis - LR kultūras ministres H. Demakovas vizīte Francijā.
5. maijs - Francijas ārlietu ministrijas ES sadarbības departamenta direktora P. Menā (*Pierre Menat*) politiskās konsultācijas Latvijā.
- 17.-19. maijs - LR kultūras ministres H. Demakovas piedalīšanās ES Kultūras ministru tikšanās Kannās.
- 21.-22. jūlijs - Francijas aizsardzības ministres M. Alio-Marī (*Michèle Alliot-Marie*) vizīte Latvijā
17. septembris - LR ārlietu ministra A. Pabrika un kultūras ministres H. Demakovas darba vizīte Francijā. Parakstīta vienošanās starp Francijas un Latvijas ārlietu un kultūras ministrijām par festivāla “Pārsteidzošā Latvija” rīkošanu Francijā 2005. gadā.
- 5.-8. oktobris - LR ekonomikas ministra J. Lujāna darba vizīte Francijā
21. oktobris - oficiāli atklāts jaunais Francijas kultūras centrs Rīgā, Elizabetes ielā 59.
- 4.-5. novembris - Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas jautājumos N. Muižnieka vizīte Francijā.
5. novembris - LR finanšu ministra O. Spurdziņa darba vizīte Francijā.
10. novembris - deputātu R. Andrē (*René André*) un Ž.-L. Bjanko (*Jean-Louis Bianco*) vizīte Latvijā, sagatavojot Ārlietu komisijas ziņojumu par ES un Krievijas attiecībām.
- 6.-10. decembris - Nacionālās Asamblejas Latvijas draudzības grupas vizīte Latvijā. Delegāciju vada draudzības grupas priekšsēdētāja, Ronas apgabala deputāte N. Gotjē (*Nathalie Gautier*).

Grieķija

15. marts - LR Ārlietu ministrijas Divpusējo attiecību departamenta direktora M. Selgas konsultācijas Grieķijas Republikas Ārlietu ministrijā.
25. oktobris - LR militārā atašeja J. Hofmaņa akreditācija.
- 9.-14. jūlijs - Grieķijas - Latvijas biznesa forums Rīgā.
13. augusts - LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas un Ministru prezidenta I. Emša dalība Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijā un ar to saistītajos pasākumos.
- 15.-19. septembris - LR labklājības ministres D. Staķes dalība Paralimpisko spēļu atklāšanas ceremonijā un ar to saistītajos pasākumos.

Itālija

22. -23. marts - Itālijas premjerministra vietnieka Dž.Fini darba vizīte Latvijā.
- 21.-22. aprīlis - Itālijas valsts prezidenta K. A. Čampi valsts vizīte Latvijā.
30. aprīlis - Latvijas goda konsulāta atklāšana Neapolē.
15. jūnijs - LR Ārlietu ministrijas valsts sekretāra M. Riekstiņa darba vizīte Itālijā un Ekonomiskās darba grupas noslēdzošā 6. tikšanās.
20. septembris - Latvijas goda konsulāta atklāšana Milānā.
12. novembris - LR Ārlietu ministrijas politiskā direktora I. Kļavas konsultācijas Romā.
30. novembris - Itālijas ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Latvijā F. Dzedzas akreditācija.

Īrija

- 23.-27. janvāris - Saeimas Finanšu un budžeta komisijas pārstāvju vizīte.
1. maijs - LR Valsts prezidentes un ārlietu ministra vizīte Dublinā, lai atzīmētu jaunu dalībvalstu uzņemšanu ES.

6. maijs - Īrijas premjerministra *Bertie Ahern* vizīte Latvijā (Īrijas prezidentūras kontekstā).
10. novembris - Latvijas un Īrijas Ārlietu ministriju politiskās konsultācijas Rīgā.
29.-30. novembris - Saeimas Cilvēktiesību komisijas un Pilsonības likuma izpildes komisijas pārstāvji.

Kipra

14. maijs - Kipras Republikas prezidenta ģipšā sūtņā D. Mihaelidesa vizīte.
30. septembris - LR ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Kiprā J. Eichmaņa akreditācija.

Luksemburgas Lielhercogiste

20. aprīlis - LR ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieka A. Teikmaņa politiskās konsultācijas ar Luksemburgas ārlietu ministrijas Politisko direktori M. Šommeri.
27. oktobris - LR Ministru prezidenta Induļa Emša vizīte Luksemburgā (tikšanās ar Lielhercogu Anrī (*Henri*) un premjerministru Ž.-K. Junkeru (*Jean-Claude Juncker*)).

Malta

16.-17. februāris - LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas valsts vizīte Maltas Republikā.
17. februāris - Latvijas goda konsulāta svinīga atklāšana Valetā.

Nīderlandes Karaliste

2.-3. februāris - Nīderlandes lauksaimniecības, dabas un pārtikas drošības ministra Kīsa Vērmana darba vizīte Latvijā.
26. aprīlis - Nīderlandes premjerministra J. P. Balkenendes darba vizīte Latvijā.
25. maijs – Nīderlandes imigrācijas un integrācijas ministres Ritas Verdonkas vizīte Latvijā.
3.-5. jūnijs - Nīderlandes Pārstāvju palātas priekšsēdētāja Fransa Veisgla darba vizīte Latvijā.
22. jūnijs - Nīderlandes ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Latvijā - R. Shudeboma (*Robert Schuddeboom*) akreditācija.

Portugāle

8. marts - LR Ārlietu ministrijas valsts sekretāra M. Riekstiņa politiskās konsultācijas ar Portugāles Republikas Ārlietu ministrijas valsts sekretāru Eiropas lietās K. K. Nevešu Lisabonā.
12. marts - Portugāles ministra – premjerministra palīga H. L. Arno vizīte Latvijā sakarā ar gatavošanos 2004. gada pasaules futbola čempionātu Portugāles Republikā.
13.-16. septembris - LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas valsts vizīte Portugāles Republikā.

Slovākija

18.-19. marts – LR Ministru Prezidenta I. Emša dalība konferencē Slovēnijā “Preī plašākai Eiropai: jauna dienas kārtība”.

23.-24. maijs – Slovēcijas premjerministra vietnieka ES paplašināšanās, cilvēktiesību un mazākumtautību jautājumos P. Čakī (*Pal Csaky*) darba vizīte Latvijā.

27. jūnijs – LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas tikšanās ar Slovēcijas prezidentu I.Gašparoviču NATO Stambulas samita ietvaros.

Slovēnija

18.-20. janvāris – LR ārlietu ministres S. Kalnietes oficiālā vizīte Slovēnijā.

23.-26. maijs – Saeimas Ārlietu komisijas priekšsēdētāja A.Pabrika darba vizīte Slovēnijā.

16.-17. septembris – LR Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieka E. Semaņa dalība konferencē Slovēnijā “*Ministerial Conference on EU Integration Support*”.

Spānijas Karaliste

11. marts - LR Aizsardzības un Ārlietu ministriju militāri politiskās konsultācijas Madridē.

24. marts - LR Ministru prezidenta biedra A. Šlesera līdzdalība 11. marta terora aktu upuru piemiņas pasākumos Madridē.

6. aprīlis - Spānijas Karalistes vēstniecības atklāšana Rīgā.

6.-7. aprīlis - Spānijas Karalistes ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Latvijā E. Lorencos akreditācijas vizīte Latvijā.

15. jūlijs - Spānijas Karalistes Ārlietu ministrijas ģenerāldirektora Eiropas un Ziemeļamerikas lietās H. M. Ponsa vizīte Latvijā.

6. oktobris - LR ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Spānijas Karalistē M. Perta akreditācija.

18.-21. oktobris - LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas valsts vizīte Spānijas Karalistē.

Ungārija

4. februāris - LR Saeimas priekšsēdētājas I. Ūdres dalība Ungārijas parlamenta rīkotajā 16. Eiropas parlamentu priekšsēdētāju sanāksmē.

26.-27.aprīlis - LR Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieka A. Teikmaņa vizīte Ungārijā.

27. septembris - LR Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas delegācijas vizīte Budapeštā.

9. oktobris - Rīgas pilsētas domes mēra vietnieka Gunta Kreitusa dalība Eiropas Savienības pilsētas galvu konferencē Budapeštā.

1.-2.decembris - Ungārijas Aizsardzības ministrijas politiskā sekretāra I. Ivančika vizīte Latvijā.

Šveice

21.-25. janvāris - LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas piedalīšanās Pasauls ekonomiskajā forumā Davosā.

11. maijs - Cīrihē tiek atklāts Latvijas Goda konsulāts. Latvijas goda konsuls Cīrihes, Lucernas, Uri, Švices, Obvaldenes, Nidvaldenes un Cugas kantonos ar rezidenci Cīrihē ir Rāgnars Granelli (*Ragnar Granelli*).

11. maijs - LR Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieka A. Teikmaņa politiskās konsultācijas ar Šveices ārlietu ministrijas Politiskās direkcijas direktoru B. Godet (*Blaise Godet*) Bernē.

22. jūnijs - Šveices Konfederācijas ārkārtējās un pilnvarotās vēstnieces Latvijā A. Botī (*Anne Bauty*) akreditācija.
11. oktobris - LR ārlietu ministra A. Pabrika tikšanās ar Šveices Konfederācijas ārlietu ministri M. Kalmi-Rei (*Micheline Calmy-Rey*) Ņujorkā.

Bulgārija

7.-9.jūnijs - Bulgārijas Republikas Nacionālās sapulces priekšsēdētāja O. Gerdžikova oficiālā vizīte Latvijā.

Rumānija

24. februāris - Rumānijas ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Latvijā (ar rezidenci Viļņā) Lučiana Fatu atvadu vizīte.
15. septembris - Rumānijas Eiropas integrācijas ministra A. Farkaša (*Alexandru Farcas*) vizīte Latvijā.
25. septembris - stājas spēkā Latvijas Republikas valdības un Rumānijas valdības Līgums par personu atpakaļuzņemšanu (*Readmisijas līgums*) un Protokols par Latvijas Republikas valdības un Rumānijas valdības Līguma par personu atpakaļuzņemšanu īstenošanu.
- 12.-14. oktobris - LR aizsardzības ministra A. Slaktera dalība NATO valstu aizsardzības ministru neformālā sanāksmē Rumānijā
- 15.-17. novembris - Rumānijas ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Latvijā (ar rezidenci Viļņā) Petru Kordoša akreditācijas vizīte.

Turcija

Stājās spēkā sekojoši līgumi – Starpvaldību nolīgums jūrniecības jomā (20.01.2004.), Līgums par sadarbību tūrisma jomā (16.04.2004), Līgums par sadarbību un savstarpēju palīdzību muitas lietās (15.07.2004.).

9. janvāris - Berlīnē, Bertelsmana foruma laikā LR Valsts prezidente V. Vīķe-Freiberga tikās ar Turcijas premjerministru Redžepu Tajipu Erdoganu.
6. aprīlis - Turcijas Ārkārtējās un pilnvarotās vēstnieces LR (ar rezidenci Viļņā) Sanivar Kizildeli akreditācijas vizīte.
13. maijs - Turcijas parlamentā izveidota Turcijas-Latvijas parlamentārās sadraudzības grupa.
10. septembris - Turcijas premjerministra vietnieka un ārlietu ministra Abdulas Gila oficiālā vizīte Latvijā, kuras laikā tika atklāts Turcijas Goda Ģenerālkonsulāts Rīgā.
27. oktobrī - tika atklāts Turcijas informācijas centrs Rīgā.

Horvātija

19. marts - LR Ministru prezidenta I. Emša tikšanās ar HR premjerministru Ivo Sanaderu Starptautiskās premjerministru konferences “Uz plašāku Eiropu: jaunā dienaskārtība” laikā Bratislavā.
- 26.-28. jūlijs - LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas darba vizīte Horvātijā.

26. oktobris - Horvātijas ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Latvijā (ar rezidenci Stokholmā) Branko Caratanas atvadu vizīte.

Bijusī Dienvidslāvijas Republika Maķedonija

15.-18. maijs - LR Saeimas Latvijas–Maķedonijas parlamentu sadarbības grupas vizīte Maķedonijā.

Bosnija un Hercegovina

7. oktobris - LR ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka J. Eichmaņa (ar rezidenci Atēnās) akreditācija Bosnijā un Hercegovinā.

22. oktobris - Bosnijas un Hercegovinas ārlietu ministra Mladena Ivaniča darba vizīte Latvijā.

Austrumeiropas un Centrālās Āzijas valstis

Attiecības ar Austrumeiropas un Centrālās Āzijas valstīm ir tradicionāli bijušas Latvijas ārpolitikas uzmanības lokā. Pievienošanās Eiropas Savienībai un Ziemeļatlantijas aliansei 2004.gadā nozīmēja zināmu attiecību pārskatīšanu ar minētajām valstīm, piemēram, bija jāizvērtē attiecību līgumbāze, lai tā atbilstu Latvijas dalības statusam ES, atsevišķas vienošanās bija jādenonsē. Latvijas pamatmērķis bija saglabāt dialoga intensitāti ar reģiona valstīm, aktivizēt tās, nospraust jaunus sadarbības virzienus.

Vienlaicīgi Latvija kļuva par ES, NATO un Austrumeiropas un Centrālās Āzijas dialoga dalībnieci, kas sniedza Latvijai iespējas vēl efektīvāk īstenot savas intereses šajās valstīs.

Latvija turpināja uzmanīgi sekot situācijas attīstībai Baltkrievijas Republikā, aicinot šīs valsts valdību pievērst vairāk uzmanības cilvēktiesību un pilsoniskās sabiedrības instrumentu stiprināšanai. Abas valstis attīstīja ciešu ekonomisko sadarbību, ES paplašināšanās ne tikai nesamazināja tirdzniecības apgrozījumu starp Latviju un Baltkrieviju, bet pat palielināja.

Attiecību ar Ukrainu intensitāti apliecināja oktobrī notikusī ārlietu ministra Konstantīna Griščenko vizīte Latvijā. Vizītes laikā tika parakstīts ekonomiskās, rūpnieciskās, zinātniskās un tehniskās sadarbības līgums. Notikušo sarunu laikā K.Griščenko stingri apliecināja Ukrainas eiropeisko orientāciju, aicināja Latviju atbalstīt Ukrainu sadarbības ar ES jautājumos.

2004.gads iezīmēja attiecību aktivizāciju ar Moldovas Republiku. Jūlijā Latvijā viesojās ārlietu ministrs Andrejs Stratans. Decembrī notika Latvijas – Moldovas parlamentu sadarbības grupas Latvijas puses brauciens uz Kišiņevu, kura laikā tika parakstīts Sadarbības nolīgums starp parlamenta sadarbības grupām.

Attiecībās ar Dienvidkaukāza valstīm plašākā sadarbība norisinājās ar Gruziju. Janvārī Tbilisi apmeklēja ārlietu ministre Sandra Kalniete. Oktobrī Latvijā oficiālā vizītē ieradās Gruzijas prezidents M.Saakašvili. Abu valstu prezidenti parakstīja kopīgu deklarāciju par Eiropas nākotni un Latvijas un Gruzijas sadarbību, kurā definētas prioritārās sadarbības jomas, abu valstu ārlietu ministri parakstīja Konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu. Latvija apliecināja savu gatavību sniegt atbalstu Gruzijai reformu veikšanas jomā.

Martā VSV A.Teikmanis apmeklēja Azerbaidžānu un Armēniju, lai identificētu tālākās sadarbības prioritātes ar šīm valstīm.

Centrālās Āzijas reģionā galvenie sadarbības partneri saglabājās Uzbekistāna un Kazahstāna. Februārī Latviju apmeklēja Uzbekistānas ārlietu ministrs S.Safajevs. Attiecību tālāku attīstību apliecināja aprīlī notikusī Uzbekistānas prezidenta I.Karimova valsts vizīte Latvijā.

Oktobrī V.Vīķe-Freiberga valsts vizītē apmeklēja Kazahstānu. Šī bija pirmā valsts vizīte starpvalstu attiecību vēsturē. Tās laikā tika parakstīti divi ekonomiskās sadarbības līgumi - Par ekonomisko un zinātniski tehnisko sadarbību un Par savstarpējo investīciju veicināšanu un aizsardzību, kā arī Līgums par sadarbību cīņā pret terorismu, narkotisko vielu nelikumīgu apriti un organizēto noziedzību. Decembrī darbu uzsāka LR vēstniecība Astanā.

ASV un Kanāda

ASV

2004. gads iezīmējās ar Latvijas ārpolitisko mērķu- dalības NATO un ES īstenošanu. Šajā sakarā īpaši jāatzīmē Latvijas Republikas Ministru prezidenta Induļa Emša darba vizīte Vašingtonā, ASV, par godu NATO pievienošanās instrumentu iesniegšanai Valsts departamentā 2004. gada 27.-31.martā.

Vizīšu apmaiņa ir saglabājusi savu intensitāti. Arī līgumtiesiskā bāze ir papildināta ar jauniem līgumiem. 2004. gada 27. septembrī tika parakstīts LR valdības un ASV valdības līgums par sadarbību tiesībaizsardzības jomā, kā arī Līgums par atbalstu Valsts policijai. Savukārt 2004. gada 12. novembrī spēkā stājās LR valdības un ASV valdības līgums par noteiktu kultūras mantojuma objektu aizsardzību un saglabāšanu.

Latvija vēlas redzēt lielāku ASV investīciju apjomu Latvijā. Šī mērķa īstenošanai 2004. gada 8.decembrī Londonā notika pasākums "*Bringing Baltic Government Leaders and Opportunities to U.S. Business*", kurā piedalījās LR prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, ekonomikas ministrs Krišjānis Kariņš, LIAA direktors Andris Ozols. Pasākuma mērķis bija veicināt ASV investoru interesi par Baltijas valstīm, dot iespēju popularizēt biznesa vidi un iespējas Baltijas reģionā.

Vizītes un tikšanās

26. - 28. janvāris- bijušās ASV Valsts sekretāres Madlēnas Olbraitas (*Madelaine Albright*) vizīte Latvijā.

6. februāris- ASV Kongresa delegācijas vizīte Latvijā senatora Džona Makeina (*John McCain*) vadībā.

13. - 18. marts – Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas vizīte ASV, Floridā.

27. - 31. marts – Ministru prezidenta Induļa Emša darba vizīte Vašingtonā, ASV.

31. marts - 2. aprīlis – Latvijas Republikas Iekšlietu ministra Ērika Jēkabsona darba vizīte ASV

24. - 26. maijs – LR Prezidentes Vairas Vīķes Freibergas darba vizīte ASV, Hjūstonā.

25. - 28. maijs – ASV kongresmeņa, Starptautisko attiecību komitejas locekļa Toma Lantosa (*Tom Lantos*) darba vizīte Latvijā.

10. augusts – LR aizsardzības ministra Ata Slaktera darba vizītē Vašingtonā.

14. jūlijs – parakstīts Ratifikācijas raksta apmaiņas protokols 2003. gada 22. septembrī Briselē parakstītajam Papildus protokolam LR valdības un ASV valdības līgumam par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību.

18. - 19. augusts – ASV Kongresa delegācijas iepazīšanās vizīte Latvijā kongresmeņa Džona Dankana (*John Duncan*) vadībā.

20. - 21. augusts – ASV kongresa delegācijas oficiālā darba vizītē Latvijā senatora Džona Makkeina (*John McCain*) vadībā.
13. - 14. septembris – Amerikas Savienoto Valstu Valsts departamenta Valsts sekretāra vietnieka Ričarda Lī Armitidža (*Richard Lee Armitage*) darba vizīte Latvijā.
19. - 24. septembris – Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas un ārlietu ministra Artā Pabriņa darba vizīte Ņujorkā.
15. - 21. oktobris – Īpašo uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās Nila Muižnieka darba vizīte ASV.
17. - 18. novembris – ASV kultūras mantojuma ārzemēs saglabāšanas komisijas valdes priekšsēdētāja Vorena Millera (*Warren L. Miller*) darba vizīte Latvijā.

Kanāda

Latviju un Kanādu vieno vēlme piedalīties demokrātijas stiprināšanā, ekonomiskajā un sociālajā attīstībā pasaulē. Dalība ES ir pavērusi iespēju Latvijai aktīvāk iesaistīties un veidot savu attīstības sadarbības politiku. 2004. gada 16. aprīlī tika parakstīts LR Ārlietu ministrijas un Kanādas Starptautiskās attīstības aģentūras Saprāšanās memorands Par oficiālās attīstības palīdzības Centrāleiropas programmu (OAPCE).

Latvija turpina paplašināt savu goda konsulu tīklu Kanādā. 2004. gada 2. septembrī par goda konsulu Monreālā (Kvebekas province) tika apstiprināts Roberts Klaiše, kurš ir trešais LR goda konsuls Kanādā.

2004. gadā turpinājās darbs pie Latvijas Republikas valdības un Kanādas valdības līguma par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību piemērošanu Latvijas dalībai ES (līgums tika parakstīts 1995. gadā), kā arī tika strādāts pie LR valdības un Kanādas valdības līgumprojekta par jauniešu apmaiņas programmām saskaņošanas.

Vizītes un tikšanās

5. - 11. jūnijs – LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas darba vizīte Kanādā.
21. septembris – LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas tikšanās ar Kanādas premjerministru Polu Mārtinu (*Paul Martin*) ANO Ģenerālās Asamblejas laikā.
15. - 21. oktobris – Īpašo uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās Nila Muižnieka darba vizīte Kanādā.

Latīņamerika un Karību valstis

Latvijas prioritātes Latīņamerikas reģionā 2004. gadā bija saistītas, galvenokārt, ar iesaistīšanos ES politiskajā un ekonomiskajā sadarbībā ar Latīņameriku (ES - *Mercosur* sarunu process, dialogs ar Centrālameriku un Andu kopieni, pievienošanās ES jau noslēgtajiem līgumiem ar Čīli un Meksiku), kā arī sadarbības attīstīšanu kultūras, tūrisma, izglītības un zinātnes jomās.

Lai gan ekonomiskā sadarbība ar reģionu uz doto brīdi nav aktīva, Latvija uzskata, ka, tai ir potenciāls attīstīties. Latvija ir strādājusi pie vīzu režīma atcelšanas ar daudzām Latīņamerikas valstīm, tāpat, saskaņošanas fāzē atrodas arī vairāki divpusēji līgumi par sadarbību izglītības un kultūras jomā (ar Meksiku, Kostariku). Jauna aktīva divpusējā sadarbība Latvijai veidojas ar tādām valstīm kā Meksika, Kostarika, Ekvadora.

Vizītes un tikšanās

27.-29. maijā Latvija pirmo reizi piedalījās ES un Latīņamerikas un Karību valstu un valdību vadītāju sanāsmē (samitā) Gvadalaharā, Meksikā. Latvijas delegāciju vadīja LR Valsts

prezidente V. Vīķe-Freiberga. Samita laikā 27. maijā notika ārlietu ministru tikšanās, kurā Latviju pārstāvēja Ārlietu ministrijas VS Māris Riekstiņš.

Meksika

28. maijs - LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas tikšanās ar Meksikas prezidentu Vinsenti Foksu (*Vesente Fox*) ES un Latīņamerikas un Karību valstu un valdību vadītāju sanāksmē Gvadalaharā, Meksikā.

Kostarika

28. maijs - LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas tikšanās ar Kostarikas prezidentu Abelū Pačeko de la Espirelu (*Abel Pacheco de la Espirella*) ES un Latīņamerikas un Karību valstu un valdību vadītāju sanāksmē Gvadalaharā, Meksikā.

9.-12. septembris - Kostarikas ārlietu ministra vietnieka Marko Vinisio Vargas Pereira (*Marco Vinicio Vargas Pereira*) vizīte Latvijā.

10. septembris – pirmās ārkārtējās un pilnvarotās Kostarikas vēstnieces Ksinjas Luisas Kontreras Gevaras (*Xinnia Luisa Contreras Guevara*) akreditācija Latvijā (rezidence Oslo).

Ekvadora

4.-6. oktobris - Ekvadoras ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Latvijā (ar rezidenci Stokholmā) Karlosa Hativa-Naranho (*Carlos Hátiva-Naranjo*) akreditācijas vizīte Latvijā.

6. oktobris - Ekvadoras Goda konsulāta atklāšana Rīgā.

Āzijas un Āfrikas valstis

ASEM

7. - 9. oktobris, 2004 - Hanojā, Vjetnamā notiek ASEM (*Asia and Europe Meeting*) 5. samits, kurā Latvija kopā ar pārējām 9 jaunajām ES dalībvalstīm, kā arī Birmu/Mjanmu, Kambodžu un Laosu tiek akceptēta kā šī sarunu formāta dalībiece. Latvijū forumā pārstāv Ministru prezidents Indulis Emsis, Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks Einārs Semanis un Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietiece ES un starpvalstu ekonomisko attiecību jautājumos Zaiga Liepiņa.

ASEM ir neformāls ES un Āzijas valstu forums, kurš orientēts uz plašu dialogu starp abiem reģioniem un kura ietvaros notiek regulāras tikšanās starp ārlietu, finanšu, ekonomikas un kultūras ministriem, tiek veicināta sadarbība ekonomikas, zinātnes un tehnikas, vides aizsardzības, kultūras jomās. Pirmais ASEM samits notika Bangkokā, Taizemē, 1996.gada martā.

Latvijai līdzdalība ASEM paver jaunas iespējas sadarbībai ar Āzijas partneriem jau izveidota formāta ietvaros.

Ķīna

2004. gada LR Valsts prezidentes V. Vīķes-Freibergas valsts vizītes laikā Ķīnā tika parakstīti 6 starpvaldību līgumi:

- Līgums par savstarpējo palīdzību krimināllietās;

- Līgums par vīzu režīma atcelšanu starp Latviju un Makao SAR;
- Līgums par investīciju aizsardzību;
- Līgums par sadarbību ekonomikā;
- Līgums par Jūras transportu;
- Starpministriju līgums par dzelzceļa transportu;
- Sadarbības līgums starp Rīgas pilsētas domi un Pekinas pilsētas domi.

Vizītes

13 - 18. marts - LR Satiksmes ministrijas vizīte.

22. –23. marts - Ekonomikas ministrijas vizīte.

4.-10. aprīlis - LR Saeimas Latvijas -Ķīnas parlamentārās sadraudzības grupas vizīte. Tikšanās Pekinā – ĶTR parlamenta priekšsēdētāja vietnieks, ārlietu ministra vietnieks un ĶTR un LR parlamentārās grupas vadītājs. Delegācija apmeklēja arī pilsētas - Nandzinu, Čangdžou un Šanhaju.

12. – 18. aprīlis - LR Prezidentes valsts vizīte Ķīnā. Vizītes laikā tika apmeklēta Šanhaja, Siaņa, Pekina un Honkonga, parakstīti 7 līgumi, organizēti 2 biznesa forumi, atklāta Latvijas mākslinieku izstāde Pekinā.

27.jūlijs - 04.augusts - Kultūras ministrijas Valsts Sekretāra D. Pavļuta vizīte un Latvijas Radio Kora dalība Starptautiskā koru festivālā *Wuxi* pilsētā.

12. – 15. oktobris - Starptautiskā konferencē piedalās LR Aizsardzības ministrijas Valsts sekretāra padomniece Vides aizsardzības jautājumos I.Ekmane un Latvijas Jūras spēku LR Krasta apsardzes priekšnieks H.Černovs

8. – 16. novembris - LR Saeimas Latvijas - Ķīnas parlamentu sadraudzības grupas delegācijas vizīte (vad. *S. Golde*), pēc ĶTR Ārlietu Institūta vadības ielūguma.

15. – 21. novembris - Ekonomikas ministrijas delegācija Z.Liepiņas vadībā. Dalība apvienotajā starpvaldību ekonomikas komitejas sesijā.

2004. gadā Latviju apmeklēja

ĶTR Ķīnas -Latvijas parlamentu sadraudzības grupas,

ĶTR ĀM Lietvedības departamenta,

ĶTR Draudzības biedrības

ĶTR Sindzjanas autonomā apgabala, Harbinas pilsētas biznesa pārstāvju delegācijas.

Latvijas akvareļu un grafikas izstāde Pekinas Centrālajā mākslas muzejā LR Vēstniecība Pekinā sadarbībā ar Latvijas un Ķīnas Mākslas Savienību organizēja 15 Latvijas labāko akvarelistu un grafiķu darbu izstādi.

2004. gada oktobrī Rīgā notika 2. politiski administratīvās un konsulārās konsultācijas starp Ārlietu ministrijām.

Šrilanka

16. – 22. novembris, - Latvijas Goda konsuls Šrilankā organizē Latvijas Neatkarības dienai veltītus pasākumus, kurus kuplina folkloras kopa “Skandinieki” un restorāns “Gūtenbergs” (šefpavārs Kristis Ulass).

Taizeme

11. jūnijs, 2004. g.

Latviju īsā vizītē apmeklē Soradžaks Kasemsuvans (*Sorajak Kasemsuvan*), Taizemes Karalistes ārlietu ministra vietnieks. Tikšanās ar ĀM valsts sekretāru Māri Riekstiņu.

Atbalsts Irākai

2004.g. 29. - 31. maijā Latviju apmeklēja Irākas Kultūras ministrs *Mofeed Mohammed Jawad al-Jazeera* – tikšanās Kultūras un Ārlietu ministrijās, iepazīstināšana ar Latvijas pieredzi kultūras mantojuma saglabāšanā, izbraukums uz Rundāli..

2004. g. maijā sadarbībā ar UNESCO un UNDP tiek realizēts Irākas pieminekļu aizsardzības ekspertu apmācības projekta pirmais posms.

2004. g. 15. oktobrī Ņujorkā tiek nodibinātas diplomātiskās attiecības starp Latvijas Republiku un Irākas Republiku.

No 2004. g. 3. līdz 13.decembrim Latvijas tehniskās palīdzības Irākai programmas ietvaros Latvijā viesojas Irākas Pašvaldību un sabiedrisko lietu ministrijas pārstāvji. Projekts tiek īstenots sadarbojoties Ārlietu ministrijai un ANO Attīstības programmai (*UNDP*). Latvijas Pašvaldību savienība sagatavoja apmācības programmu, kurā bija iekļauti jautājumi par Latvijas pašvaldību pieredzi vēlēšanu rīkošanā, reformu īstenošanā, kā arī citi Irākas kolēģus interesējoši jautājumi.

Holokausta pētniecība

2004. gada 9. jūnijā Romā Latvija tika uzņemta par Starptautiskās Darba grupas holokausta izglītībā, pētniecībā un piemiņā (*International Task Force*) pastāvīgo dalībvalsti.

III. Latvijas drošības politika un NATO

1. Latvijas dalība NATO

Svarīgākais notikums ne tikai 2004. gadā bet pēdējā desmitgadē, kopš Latvija sāka īstenot kursu uz integrāciju Ziemeļatlantijas aliansē ir jauno dalībvalstu pievienošanās protokolu ratifikācijas pabeigšana un oficiāla Latvijas uzņemšana NATO 2004. gada 29. martā.

2004. gada 26. februārī LR Saeima galīgajā lasījumā pieņēma likumu par Latvijas Republikas pievienošanos 1949. gada 4. aprīļa Ziemeļatlantijas līgumam, kas bija viens no priekšnoteikumiem, lai nodrošinātu Latvijas pilntiesīgu iekļaušanos NATO. 1. martā Latvijas Republikas ārlietu ministre Sandra Kalniete saņēma no NATO ģenerālsekretāra Jāpa de Hopa Šefera (*Jaap de Hoop Schefer*) vēstuli, kurā tika paziņots, ka visas NATO dalībvalstis ir deponējušas Ziemeļatlantijas līguma papildus protokolu par Latvijas Republikas pievienošanos ratifikācijas instrumentu, kā arī izteikts uzaicinājums Latvijas Republikas valdībai pievienoties Ziemeļatlantijas līgumam. 11. martā Latvijā ieradās NATO ģenerālsekretārs Jāps de Hops Šefers. Viņš uzsvēra būtisko NATO paplašināšanās procesu un tikšanās laikā ar LR Ārlietu ministru Rihardu Pīku pārrunāja jautājumus, kas saistīti ar NATO attīstību un tajā brīdī gaidāmo Stambulas samitu.

2004. gada 29.martā LR Ministru prezidents Indulis Emsis Vašingtonā iesniedza ASV sekretāram Kolinam Pauelam Ziemeļatlantijas līguma pievienošanās instrumentu. Līdz ar to Latvija kļuva par pilntiesīgu NATO dalībvalsti. Lai atzīmētu jauno dalībvalstu pievienošanos Ziemeļatlantijas aliansei, NATO galvenajā mītnē svinīgā ceremonijā 2. aprīlī tika pacelti visu jauno dalībvalstu karogi. Latviju šajā pasākumā pārstāvēja ārlietu ministra Riharda Pīka vadītā delegācija. Pēc karogu pacelšanas notika arī Ziemeļatlantijas Padomes svinīgā sēde un neformāla NATO dalībvalstu ministru tikšanās. Atzīmējot šo vēsturiski nozīmīgo dienu, vairāki svinīgie pasākumi notika arī Rīgā.

Būtisks sasniegums bija tūlīt pēc uzņemšanas NATO nodrošinātā pastāvīgā Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšana, ko rotācijas kārtībā veic citas alianses dalībvalstis ar saviem iznīcinātājiem un personālu no Žokņu lidlauka pie Šauļiem. Tas deva redzamu ieguldījumu Baltijas valstu drošības stiprināšanā NATO paspārnē.

No 2004. gada 28.-29.jūnijam Stambulā notika pirmā NATO galotņu tikšanās pēc tikko notikušās Alianses vēsturiskās paplašināšanās, un pirmo reizi šādā sanāksmē kā pilntiesīga NATO dalībvalsts piedalījās arī Latvija. NATO galotņu tikšanās laikā vēlreiz tika uzsvērtā transatlantiskās saiknes nozīme mūsdienās, kā arī NATO sabiedroto gatavība kopīgi stāties pretī 21. gadsimta drošības draudiem un izaicinājumiem. NATO ir uzsākusi būtisku pārmaiņu procesu, un Ziemeļatlantijas aliansei arī turpmāk būs būtiska loma tās dalībvalstu vērtību aizsardzībā un cīņā ar kopīgiem draudiem un izaicinājumiem jebkur pasaulē.

2004. gada 27. septembrī NATO ģenerāļsekretāram Jāpam de Hopam Sheferam akreditācijas rakstu iesniedza Latvijas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks NATO Aivis Ronis. A.Ronis ir otrais vēstnieks, kas pārstāv Latviju kā dalībvalsti Ziemeļatlantijas alianšē. Pirms A.Roņa šo uzdevumu veica Imants Lieģis.

Lai pārliecinātos par Latvijas paveikto NATO reformu plāna ietvaros, kā arī lai pārrunātu aktualitātes, kas saistītas ar jauno NATO dalībvalstu iesaistīšanos pilnīgā Alianses darbībā, Latviju 2004. gadā divas reizes apmeklēja NATO ģenerāļsekretārs Jāps de Hops Shefers, NATO Militārās komitejas priekšsēdētājs ģenerālis Haralds Kujāts (*Harald Kujat*), NATO ģenerāļsekretāra vietnieks Publiskās diplomātijas jautājumos Žans Furnē (*Jean Fournet*), kā arī citas NATO dalībvalstu amatpersonas. No 10. līdz 13. septembrim Baltijas valstīs norisinājās NATO Militārās komitejas izbraukuma sēde.

2004. gada laikā Latvija arvien vairāk iesaistījās NATO un starptautiskās politikas veidošanā. 16. februārī Latvija pirmo reizi piedalījās NATO Parlamentārās Asamblejas kopīgā dalībvalstu un ielūgto valstu sanāksmē Briselē. Parlamentārās asamblejas un NATO pārstāvji savās diskusijās pievērsās jautājumiem, kas nosaka Alianses dienaskārtību pirms Stambulas samita. 2. novembrī Rīgā notika NATO Politisko vadlīniju darba grupas (*Executive Working Group*) sanāksme. 2004. gada 9. decembrī ārlietu ministrs Artis Pabriks piedalījās NATO ārlietu ministru sanāksmē Briselē, savukārt 14. decembrī ārlietu ministrijas valsts sekretārs Normans Penke Briselē tikās ar NATO ģenerāļsekretāra palīgu politiskajos un drošības politikas jautājumos Ginteru Altenbergu (*Gunther Altenberg*). Politiskajās konsultācijās tika pārrunāta jauno dalībvalstu integrācija NATO struktūrās.

Līdz ar pievienošanos Ziemeļatlantijas līgumam un pilntiesīgu dalību alianšē, Latvija saņem NATO kolektīvās aizsardzības un drošības sistēmas sniegtās garantijas. Tajā pat laikā Latvija uzņemas atbildību par palīdzības sniegšanu saviem sabiedrotājiem, ja tie nokļūst militārā apdraudējumā. Kā NATO dalībvalsts Latvija ieņem pilntiesīgu vietu Ziemeļatlantijas Padomē, kas nozīmē piedalīšanos lēmumu pieņemšanā par jautājumiem, kas ir nozīmīgi Latvijas un starptautiskajai drošībai.

2. Cīņa pret terorismu

Latvija nopietni uztver mūsdienu draudus drošībai, no kuriem terorisms ieņem vienu no galvenajām vietām. Pēc iekļaušanās ES un Ziemeļatlantijas līguma organizācijā (NATO) Latvija ir uzņēmusies pildīt savus pienākumus kolektīvās drošības stiprināšanā. Tādēļ Latvijai kā ES un

NATO dalībvalstij svarīgi ir iesaistīties un veicināt starptautisko sadarbību starptautiskā terorisma apkarošanā un tā draudu novēršanā.

Latvija ir nešauboties veicinājusi starptautiskos pūliņus globālā terorisma apkarošanā, veicinot starptautisko organizāciju – Apvienoto Nāciju organizācijas (ANO), ES, NATO, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) un Eiropas Padomes – centienus cīņā pret terorismu. Latvija ir ratificējusi un ieviesusi visas 12 ANO konvencijas un protokolus, kas veido pamatu starptautiskajai likumdošanai pretterorisma jautājumos.

2004. gada 11. marta sprādzieni pasažieru vilcienos Madridē, Spānijā, atkārtoti apliecināja, ka neviena valsts pasaulē nevar justies pasargāta no teroristu uzbrukumiem. Eiropas Savienība 2004. gada 25. martā pieņēma ES Deklarāciju par cīņu pret terorismu, kuras mērķis ir apliecināt solidaritāti ar Spāniju un stiprināt ES pretterorisma pasākumus. Īpaša uzmanība tiek pievērsta pastiprinātai informācijas apmaiņai dalībvalstu starpā, kā arī dažādu ES institūciju starpā.

2004. gada 17.-18. jūnija Eiropadomē tika pieņemts pārskatītais ES terorisma apkarošanas Rīcības plāns, kas satur ES stratēģiju cīņai ar globālā terorisma draudiem.

Saskaņā ar apstiprināto ES Deklarāciju un ES Rīcības plānu Latvijas likumdošanā tika ieviestas vairākas normas, kuru mērķis ir veicināt praktisko sadarbību starp ES dalībvalstīm terorisma apkarošanas jomā.

Lai novērstu iespējas teroristiem izmantot Latvijas teritoriju, banku sistēmu vai citus līdzekļus savu mērķu īstenošanai, tika ieviesti grozījumi likumdošanā, kas attiecas uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu.

2004. gada novembrī LR Ministru kabinetā tika apstiprināta koncepcija par Pretterorisma centra izveidi, kas paredzēja centra darbības uzsākšanu 2005. gada 1. februārī. Tika noteikts, ka Pretterorisma centrs ir Latvijā centrālā pretterorisma institūcija, kuras uzdevums ir koordinēt terorismu apkarojošo iestāžu darbību, nodrošināt savlaicīgu informācijas apmaiņu, apkopot un analizēt ar pretterorisma aktivitātēm saistīto informāciju.

Ārlietu ministrija ir viena no terorisma apkarošanā iesaistītajām institūcijām, ar ko sadarbojas Pretterorisma centrs.

Tika izveidota Pretterorisma centra ekspertu konsultatīvā padome, kuras darbības mērķis ir veicināt un pilnveidot Pretterorisma centra un valsts un pašvaldību iestāžu, kā arī juridisku personu sadarbību pretterorisma jomā. Konsultatīvajā padomē tiek pārstāvēta arī Ārlietu ministrija.

3. Latvijas dalība starptautiskajās miera uzturēšanās misijās

Viens no galvenajiem NATO uzdevumiem ir starptautiskās drošības un stabilitātes stiprināšana šīs organizācijas dalībvalstu drošības interesēm svarīgos reģionos. Mūsdienu drošībai ir globāls raksturs, tāpēc arī Latvija ir iesaistījusies lielākajā daļā NATO vadītajās miera uzturēšanas operācijās, jo tādā veidā tieši tiek stiprināta arī Latvijas drošība.

2004. gadā Latvijas Nacionālie bruņotie spēki piedalījās NATO operācijās Afganistānā, Kosovā un Bosnijā un Hercegovinā, kā arī daudznacionālo spēku vadītajā operācijā Irākā.

NATO operācijā Afganistānā (*International Security Assistance Force – ISAF*) Latvija piedalās kopš 2003. gada februāra. 2004. gadā operācijā piedalījās 31 karavīrs, kas pildīja mediķu štāba virsnieku un autovadītāju pienākumus.

2004. gadā Latvija turpināja piedalīties arī NATO operācijā Kosovā (*Kosovo Force-KFOR*). Tajā tika nosūtīti 120 karavīri, kuru sastāvā bija kājnieku rota, militārās policijas vienības un štāba virsnieki.

Kopš 1996. gada Latvija ir iesaistījusies miera un stabilitātes nodrošināšanas operācijā Bosnijā un Hercegovinā. Ņemot vērā drošības situācijas uzlabošanu un stabilizāciju, NATO klātbūtne pakāpeniski tika samazināta un 2004. gada beigās NATO vadīto operāciju pārņēma ES.

Kopš 2003. gada Latvija kopā ar citām NATO un ES dalībvalstīm piedalās daudznacionālo spēku operācijā Irākā (*Operation Iraqi Freedom – OIF*). 2004. gadā operācijā kopumā piedalījās 373 Latvijas karavīri, kuru sastāvā bija kājnieku rota, nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vienības un štāba virsnieku sastāvā. Latvijas vienība ir izvietota Polijas sektorā Alhillas apgabalā.

4. Eiropas Drošības un aizsardzības politika (EDAP)

2004. gads ir bijis nozīmīgs Eiropas Drošības un aizsardzības politikas attīstībā. Šajā laikā ES dalībvalstis ir vienojušās par vairākiem svarīgiem konceptuāliem jautājumiem. 2004. gadā darbu uzsāka vairākas ES institūcijas, ar kuru palīdzību tiek īstenota Eiropas Drošības un aizsardzības politika. Latvijai nozīmīga ir dalība ES kaujas grupās un Eiropas Aizsardzības aģentūrā, lai ietekmētu lēmumu pieņemšanu EDAP ietvaros. Tomēr Latvija uzskata, ka NATO ar ASV iesaisti ir primārā loma drošības garantēšanā.

ES Kaujas grupas

Latvija kopā ar Lietuvu, Poliju, Vāciju un Slovākiju piedalās ES kaujas grupas (KG) veidošanā. 2004. gada 22. novembrī Briselē par šīs KG izveidi informēja spēku plānošanas konferencē, kurā piedalījās dalībvalstu aizsardzības ministri. Plānots, ka šī kaujas grupa tiks izveidota līdz 2010. gadam.

Iesaistīšanās Kaujas grupās dod Latvijai iespēju piedalīties ES aizsardzības politikas veidošanā. Latvija uzskata, ka, veidojot ES drošības un aizsardzības politiku, ir jāizvairās no ES-NATO savstarpējās dublēšanās un līdz ar to resursu nelietderīgas izlietošanas.

Eiropas Aizsardzības aģentūra

Latvija ir iesaistījusies Eiropas Aizsardzības aģentūras (EAA) veidošanā. EAA galvenokārt darbojas civilo spēju, bruņojuma, rūpniecības un tirgus, kā arī pētniecības un tehnoloģiju jomās. Piedaloties ES Kaujas grupās, Latvija varētu izmantot Aģentūras resursus un projektus Kaujas grupas nodrošinājumam.

5. Eiropas Savienības operācijas un civilās spējas.

Eiropas drošības un aizsardzības politikas (EDAP) ietvaros 2004. gadā sekmīgi norisinājās viena militārā operācija un vairākas civilās misijas.

23. februārī ES Padome pieņēma lēmumu 2004/197/CFSP, ar ko izveido mehānismu ATHENA tādu Eiropas Savienības operāciju kopējo izmaksu finansēšanas pārvaldībai, kas skar militārus vai aizsardzības aspektus.

17.-18. jūnija Eiropadome apstiprināja Virsuzdevumu mērķi (*Headline goals*) 2010 un Civilo krīžu noregulējuma rīcības plānu.

28. jūnijā ES padome pieņēma lēmumu 2004/523/CFSP par likuma varas misiju EUJUST THEMIS Gruzijā. Misija tika uzsākta 16.jūlijā ar mandātu uz vienu gadu. Misijā piedalījās viens Latvijas pārstāvis – tiesnesis Uldis Ķinis.

12. jūlijā ES Padome pieņēma Vienoto rīcību par ES militāro operāciju ALTHEA Bosnijā un Hercegovinā. Operācija ALTHEA tika uzsākta 2004.gada 2. decembrī, pārņemot to no NATO *Stabilisation Force* (NATO SFOR) un aizvietojojot to ar ES spēkiem (EUFOR). Šī ir pirmā šāda mēroga ES vadītā militārā operācija. Tajā piedalās 7000 karavīri.

2004. gadā turpinājās ES Policijas misija Bosnijā un Hercegovinā, kuras mandāts beigsies 2005. gada 31. decembrī. Misijas mērķis ir paaugstināt kārtības nodrošināšanas standartus un novērst politisko ietekmi policijas struktūrās. Tajā piedalījās 4 Latvijas Valsts policijas pārstāvji, kuru mandāts beidzās 26. aprīlī. 12. aprīlī tika pieņemts lēmums Latvijas pārstāvju dalību misijā pagarināt līdz misijas mandāta beigām.

22. novembrī notika ES Civilo kapacitāšu apzināšanas konference, kurā tika apzinātas dalībvalstu civilās kapacitātes ekspertu likuma varas, policijas, civilās administrācijas, monitoringa un civilās aizsardzības spējas. 2004. gada decembra Eiropadome apstiprināja civilo spēju attīstības Virsuzdevumus (*Headline Goals*), kas realizējami līdz 2008. gadam. Tā ietvaros Latvija ir uzsākusi veidot nacionālo sistēmu civilo ekspertu dalības nodrošināšanai starptautiskajās civilajās misijās.

22. novembrī ES Padome pieņēma Vienoto rīcību par policijas misijas EUPOL Proxima bijušajā Dienvidslāvijas Republikā Maķedonijā darbības termiņa pagarināšanu no 2004.gada 15. decembra līdz 2005. gada 14. decembrim. Misijā atrodas divi Latvijas valsts policijas darbinieki .

ES un ANO sadarbības ietvaros krīžu vadīšanā, kā arī lai atbalstītu pārejas valdību Demokrātiskajā Republikā Kongo, 9. decembrī ES Padome pieņēma Vienoto rīcību 2004/847/CFSP par ES policijas misiju Kinšasā (DRK), lai palīdzētu nodrošināt Integrētās Policijas vienības darbību.

6. Bruņojuma kontrole

1999. gadā aktīvi uzsāktā dalība EDSO bruņojuma kontroles procesā tika sekmīgi turpināta arī 2004. gadā. 2004. gads ir nozīmīgs ar Latvijas kļūšanu par NATO dalībvalsti, kas noteica arī izmaiņas bruņojuma kontroles prioritātēs un iespējās.

EDSO Vīnes dokumenta ietvaros 2004.gadā Latvijā tika uzņemtas: Austrijas novērtējuma vizīte, inspekcija no Baltkrievijas un divas inspekcijas no Krievijas, tādējādi noteiktā kvota tika izmantota par 100%.

Jāatzīmē, ka divas Krievijas inspekcijas Latvijā gada nogalē mēneša laikā ir īpašs gadījums Vīnes dokumenta izpildes praksē, ar ko Latvija mēģināja demonstrēt savu atvērtību un gatavību sadarboties ar Krieviju. Vīnes dokumenta IX nodaļās 77. punkts nosaka, ka “nevienai dalībvalstij

(šajā gadījumā Latvijai) nav pienākums uzņemt vairāk kā vienu inspekciju no vienas un tās pašas dalībvalsts (Krievijas) kalendārā gada laikā”.

Reģionālās sadarbības kontekstā jāatzīmē Divpusējā līguma ar Baltkrieviju sekmīgā realizācija – ir izmantota iespēja veikt papildus vizīti Baltkrievijas bruņoto spēku vienībā, apmeklēt lielākās militārās mācības, kā arī piedalīties inspektoru apmācībā. Nozīmīga ir arī veiktā informācijas apmaiņa, kas ļāva iepazīties ar Baltkrievijas CFE (*Conventional Forces in Europe*) formāta militāro informāciju. Turpinot sadarbību ar Igauniju un Lietuvu, tika sagatavota inspekcija Zviedrijā un apmeklētas militārās mācības Somijā.

2004. gadā sekmīgi turpinājās sadarbība ar ASV, Polijas, Vācijas un Lielbritānijas Bruņojuma kontroles vienībām inspektoru apmācībā.

“Open Skies” līguma ietvaros Latvijā 2004. gadā tika uzņemta Zviedrijas mācību inspekcija. Līdzdalība OS lidmašīnu sertifikācijā un kvotu sadalē ir ļāvusi piedalīties aktīvās līguma inspekcijās.

2004. gadā Latvija kļuva par pilntiesīgu ANO Atbruņošanās konferences dalībvalsti.

7. Sabiedrības informēšana.

2004. gadā LR Ārlietu ministrija turpināja informēt sabiedrību par Latvijas integrāciju NATO, par Latvijas nu jau kā NATO dalībvalsts pienākumiem un saistībām, par NATO uzdevumiem un par vispārējiem drošības jautājumiem. Ir ļoti svarīgi turpināt skaidrot sabiedrībai mūsdienu draudus un kolektīvās aizsardzības nozīmi to pārvarēšanā. Lai nodrošinātu informācijas nodošanu sabiedrībai, tika saglabāta un attīstīta jau iepriekš izveidotā sadarbība ar Latvijas, kā arī ar starptautisko masu mediju pārstāvjiem, informējot tos par Latvijas integrācijas NATO jautājumiem, kā arī par Latvijas kā NATO dalībvalsts lomu un uzdevumiem.

2004. gada 1.-3. jūnijā Latvijā vizītē ieradās NATO Ģenerāļsekretāra vietnieks Publiskās diplomātijas jautājumos Žans Furnē. Vizītes laikā viņš tikās ar ārlietu ministru Rihardu Pīku, kā arī atklāja Ārlietu ministrijas, NATO un Latvijas pārstāvniecības NATO organizēto semināru žurnālistiem.

Lai iegūtu plašāku priekšstatu par NATO un vispārējiem drošības jautājumiem, 2004. gada 5.-7. oktobrī Latvijas pašvaldību pārstāvjiem un politisko partiju jauniešiem bija iespēja viesoties NATO galvenajā mītnē Briselē. Šī brauciena mērķis bija iepazīstināt ar NATO darbu, dažādiem aktuāliem NATO dienaskārtības jautājumiem, kā arī Latvijas pastāvīgās pārstāvniecības NATO darbību, līdz ar to veicinot Latvijas iedzīvotāju informētību par NATO un Latvijas dalību tajā. Vizītes laikā notika vairākas NATO pārstāvju lekcijas par aktuālajām organizācijas darbības sfērām, kuru laikā delegācijas pārstāvjiem bija iespēja uzdot NATO pārstāvjiem sev interesējošos un Latvijai aktuālos jautājumus. Šāda veida vizīte tika organizēta arī Latvijas reģionālo laikrakstu žurnālistiem 2004. gada 17. novembrī.

Liela uzmanība tika pievērsta arī izpratnes un zināšanu veicināšanai par NATO un Latvijas drošību skolēnu vidū. LR Ārlietu ministrija 2004. gadā turpināja NATO kalendāru konkursu. Konkurss notika pusotra gada garumā un tā mērķis bija radīt interesi un padziļināt Latvijas skolēnu zināšanas par NATO, kā arī Latvijas drošības politikas jautājumiem. NATO kalendāru konkursa gaitā Latvijas pamatskolām un vidusskolām tika izsūtīti lielformāta sienas kalendāri, kuros skolēniem bija jāizdara atzīmes par Latvijas iestāšanās NATO procesu.

2004. gadā turpinājās veiksmīgā ilggadējā Ārlietu ministrijas sadarbība ar Latvijas Transatlantisko organizāciju (LATO), kas ir devusi īpašu ieguldījumu sabiedrisko diskusiju veicināšanā vairāku gadu garumā. 2004. gada 2. aprīlī LATO iesaistījās pasākuma organizēšanā “Sapņu fabrikā” par godu Latvijas pilntiesīgai dalībai NATO. 2004. gada 2. februārī tika noslēgts Ārlietu ministrijas un LATO sadarbības līgums par savstarpēju sadarbību mērķprogrammu īstenošanā.

Sabiedrības informēšanas pasākumi atspoguļojas sabiedriskās domas aptaujā par Latvijas dalību NATO un starptautisko sadarbību. Sabiedriskās domas izpētes firmas “Latvijas fakti” 2004. gada augustā veiktā aptauja liecina, ka Latvijas sabiedrībā ir nozīmīgi pieaudzis atbalsts Latvijas dalībai NATO. Vairāk nekā divas trešdaļas jeb 74,1% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atbalstīja Latvijas dalību NATO. Tikai 25,5% uzskatīja, ka Latvijas dalība NATO nav nepieciešama.

2004.gada 1.septembrī Latvijas vēstniecība Zviedrijā no Vācijas vēstniecības pārņēma NATO kontaktvēstniecības pienākumus. Līdz ar to turpmākos 2 gadus NATO dialogs, alianses popularizēšana, kā arī praktiska sadarbība ar Zviedriju notiks tieši ar Latvijas vēstniecības starpniecību. Šo funkciju ietvaros ir jāveic Zviedrijas sabiedrības informēšana par NATO, jāatbalsta dažādu konferenču un citu pasākumu rīkošana, kā arī jānoskaidro vispārējais sabiedrībā valdošais noskaņojums attiecībā uz Aliansi.

IV. Latvijas ārpolitikas ekonomiskā dimensija

Pasaules tirdzniecības organizācija -PTO

16. aprīlī tika noslēgtas divpusējās sarunas par preču tirgus pieejamību ar Krievijas Federāciju tās iestāšanās PTO procesa ietvaros.

31. jūlijā PTO dalībvalstis panāca starpposma vienošanos PTO daudzpusējās tirdzniecības (jeb DDA) sarunās. Latvijas delegācija, kuru vadīja Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks Einars Semaniš, 30. jūlijā piedalījās ES dalībvalstu ārkārtas Vispārējo lietu un ārējo attiecību padomē, kas Ženēvā koordinēja 25 ES dalībvalstu pozīciju PTO daudzpusējās tirdzniecības sarunās.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija - OECD

2004.gada maijā OECD dalībvalstu samītā tika publiskota OECD paplašināšanās stratēģija, kas paredz organizācijas paplašināšanos, kā arī organizācijas iekšējās reformas uzsākšanu.

17. augustā MK sēdē tika apstiprinātas LR un OECD (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas) sadarbības politikas pamatnostādnes, kas ir pirmais politikas dokuments, kurā tiek definēts Latvijas mērķis - dalībvalsts statusa iegūšana OECD pārredzamā nākotnē, kā arī tiek noteikti vienoti rīcības virzieni mērķa sasniegšanai.

17. septembrī Ārlietu ministra tikšanās laikā ar OECD ģenerālsekretāra vietnieku K.Akasaka tika oficiāli prezentēta Latvijas nostāja attiecībā uz OECD paplašināšanās stratēģiju, kas vienlaicīgi ir uzskatāma par Latvijas pieteikumu OECD dalībvalsts statusa iegūšanai.

Līdz ar 2004. gada beigām noslēdzās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Baltijas Reģionālā Programma (BRP), kas kopš 1998. gada bija galvenais Latvijas un

OECD reģionālās sadarbības instruments. 2005. gada 18. aprīlī Parīzē notika pēdējā OECD BRP izvērtēšanas sanāksme.

Divpusējie investīciju līgumi

15.aprīlī tika parakstīts Latvijas Republikas valdības un Ķīnas Tautas Republikas valdības līgums par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību.

14. jūlijā stājās spēkā Papildus protokols Latvijas Republikas valdības un Amerikas Savienoto valstu valdības līgumam par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību, kas bija nepieciešams, lai līgumu saskaņotu ar *acquis communautaire* nosacījumiem.

23. jūlijā stājās spēkā Latvijas Republikas valdības un Bulgārijas Republikas valdības līgums par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību

7. oktobrī tika parakstīts Latvijas Republikas valdības un Kazahstānas Republikas valdības līgums par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību.

Latvijas ārējo ekonomisko sakaru veicināšana

2004. gada nogalē ir atvērtas divas jaunas LR vēstniecības stratēģiski svarīgās valstīs – Kazahstānā un Turcijā, kas veicinās Latvijas un šo valstu ekonomisko attiecību stiprināšanu.

Latvijas vēstnieku ikgadējā sanāksme

2004. gada 20.-22. decembrī Rīgā notika Latvijas vēstnieku sanāksme, kurā tika pārrunātas iespējas veicināt Latvijas ekonomiskās intereses ārvalstīs. Sanāksme dalībniekus uzrunāja MP A.Kalvītis, ārlietu ministrs A.Pabriks, ekonomikas ministrs A.K.Kariņš, ar prezentāciju *Vēstniecības loma un iespējas Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanā* uzstājās RTU Rīgas Biznesa skolas direktors Jānis Grēviņš. Ar prezentācijām uzstājās arī Latvijas nozaru asociāciju pārstāvji un uzņēmumi.

Latvijas ekonomisko diplomātu ārvalstīs sanāksme

2004. gada 15.-18. jūnijā Latvijā notika ikgadējās Latvijas ekonomisko diplomātu ārvalstīs sanāksme, kuras laikā tika pārrunātas aktualitātes Latvijas ekonomikā, vēstniecību sadarbība ar Latvijas institūcijām, kā arī diskutēts par ekonomisko diplomātu darbības uzlabošanu un efektivitātes palielināšanu. Sanāksmē piedalījās 27 diplomāti no 20 vēstniecībām.

Pasākuma dienas kārtībā bija iekļauti tādi jautājumi, kā aktualitātes Latvijas tautsaimniecībā, uzņēmējdarbībā, jautājumi par investīciju klimatu un eksporta veicināšanu, atsevišķu nozaru attīstības perspektīvas un problemātika. Sanāksmes dalībniekus uzrunāja MP biedrs A.Šlesers, ekonomikas ministrs J.Lujāns, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras direktors J.Kanels, kā arī Ārlietu, Ekonomikas, Satiksmes un Finanšu ministriju pārstāvji, nozaru asociāciju vadītāji, tūrisma nozares speciālisti u.c.

Sanāksmes ietvaros 18. jūnijā notika izbraukums uz Jelgavu, kur vēstniecību ekonomiskajiem diplomātiem bija iespēja tikties ar Jelgavas pilsētas pašvaldības pārstāvjiem, kā arī apskatīt nozīmīgākos Jelgavas uzņēmumus.

LR goda konsulu otrā sanāksme

No 2004. gada 3.-5. jūnijam notika otrā Latvijas goda konsulu sanāksme Rīgā. Dalībniekus uzrunāja Ārlietu ministrijas vadošie darbinieki, iepazīstinot goda konsulus ar aktualitātēm Latvijas ārpolitikā, kā arī ekonomiskās sadarbības un Latvijas kultūras prezentācijas iespējām. Goda konsuli tikās ar Saeimas priekšsēdētāju Ingrīdu Ūdri, Ministru prezidentu Induli Emsi un Rīgas mēru Gundaru Bojāru.

Sanāksmes ietvaros 4. jūnijā notika goda konsulu tikšanās ar Latvijas uzņēmējiem, savukārt, 5. jūnijā notika izbraukums uz Rēzekni, kur goda konsuli tikās ar vietējo pašvaldību pārstāvjiem un uzņēmējiem, kā arī iepazīnās ar Latgales kultūru.

Latvijas valsts amatpersonu vizītes ārvalstīs, kuru ietvaros tika organizēti biznesa forumi ar Latvijas uzņēmēju dalību:

- Valsts vizīte Spānijā 18.-20.10.2004. (26 uzņēmēji);
- Valsts vizīte Kazahstānā 7.-9.10.2004. (70 uzņēmēji);
- LR ekonomikas ministra J.Lujāna vizīte Krievijā 30.09.-01.10.2004. (ap 10 uzņēmēju);
- Valsts vizīte Portugālē 14.-16.09.2004. (23 uzņēmēji);
- Latvijas uzņēmēju vizīte Ukrainā 16.-18.06.2004. (ap 40 uzņēmēju);
- Valsts vizīte Ķīnā 11.-18.04.2004. (50 uzņēmēji);
- Valsts vizīte Maltā 16.-18.02.2004 (22 uzņēmēji).

V. Attīstības sadarbības politikas īstenošana

Pamatdokumentu izstrāde attīstības sadarbības politikai

Līdz ar Latvijas iestāšanos ES un NATO Latvija ir kļuvusi par attīstības sadarbības donorvalsti. Latvija ir ieguvusi papildus iespējas un ir uzņēmusies saistības aktīvai dalībai starptautiskās attīstības politikas veidošanā un attīstības palīdzības sniegšanā.

Attīstības sadarbības politikai ir izstrādātas “Latvijas Republikas Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes” un “Attīstības sadarbības politikas plāns 2005. gadam”. Izstrādātās pamatnostādnes skaidro politikas pamatprincipus un virzienus politikas īstenošanai. Izstrādātais politikas plāns 2005.gadam par prioritāti nākamajā gadā izvirza divpusējās un trīspusējās sadarbības projektu un publisko informācijas aktivitāšu par Attīstības sadarbības politikas mērķiem uzsākšanu.

Sadarbība ar ANO Attīstības programmu Latvijā

2003. gada beigās ĀM un ANO Attīstības programma Latvijā uzsāka projektu “Institucionālās kapacitātes veicināšana attīstības sadarbības jomā, lai stiprinātu Latvijas valdības attīstības sadarbības struktūru” ar mērķi izstrādāt un pieņemt attīstības sadarbības politikas koncepciju un normatīvos aktus; izstrādāt un ieviest atbilstošus mehānismus humānās, attīstības un tehniskās palīdzības sniegšanai; informēt sabiedrību un vairogt izpratni par Latvijas attīstības sadarbības politiku.

Šī projekta ietvaros ir veikts juridisks pētījums par Attīstības sadarbību regulējošiem starptautiskiem un vietējiem normatīviem aktiem. Juridiskās analīzes ietvaros ir izstrādāti

ierosinājumi nepieciešamajai likumdošanai attīstības sadarbības jomā, starpvaldību līgumiem par sadarbību attīstības jomā, atsevišķu normatīvo aktu grozījumi un citi juridiskie materiāli. Ir veiktas iestrādes speciālu normatīvo aktu sagatavošanai grantu programmu vadības procedūras un ekspertu sūtīšanai attīstības sadarbības projektu īstenošanai.

Ir apzinātas Latvijas valsts iestāžu ekspertīzes jomas un ir izveidots pamats Latvijas ekspertu datu bāzei.

Sabiedrības informēšana

Lai noteiktu sabiedrības attieksmi un informētības līmeni par attīstības sadarbību, 2004.gadā veikta reprezentatīva Latvijas iedzīvotāju aptauja. Saskaņā ar aptaujas datiem Latvijas iedzīvotāji palīdzības ideju atbalsta, tomēr 51% aptaujāto neatbalsta domu, ka Latvijai ir jāpiedalās palīdzības sniegšanā trūcīgākām valstīm. Tai pašā laikā 73% iedzīvotāju atbalsta humānās palīdzības sniegšanu. Pētījuma rezultāti liecina, ka galvenie iebildumi, kāpēc iedzīvotāji neatbalsta Latvijas līdzdalību palīdzības sniegšanā, ir saistīti ar priekšstatiem par Latviju kā nabadzīgu valsti, kurā iedzīvotāji nav pietiekami materiāli nodrošināti.

Lai veicinātu lielāku sabiedrības atbalstu attīstības sadarbības aktivitātēm, balstoties uz pētījumā gūtajiem rezultātiem, tika izstrādāta komunikāciju stratēģija attīstības sadarbībai.

Plānotās aktivitātes attīstības sadarbības politikas īstenošanai

Plānots izveidot Attīstības sadarbības politikas departamentu ar divām nodaļām: Daudzpusējās sadarbības politikas nodaļu un Divpusējās palīdzības koordinācijas nodaļu. Šī departamenta mērķis ir veicināt efektīvas attīstības sadarbības politikas realizēšanu, iesaistoties gan ES kopējās politikas īstenošanā, gan arī stiprinot attīstības sadarbības politiku nacionālā līmenī.

Attīstības sadarbības politikas īstenošanai nākamajā gadā tiek plānoti finansu līdzekļi, kas paredzēti tehniskās palīdzības sniegšanai prioritārajiem reģioniem, komunikāciju aktivitātēm Latvijas sabiedrības informēšanai par attīstības sadarbību, kā arī izpētes veikšanai.

Plānots strādāt pie politiskās plānošanas un likumdošanas izstrādes, kas saistīta ar attīstības sadarbības politiku. Tiks izstrādāts Attīstības sadarbības politikas plāns 2006.gadam, nosakot prioritāros darbības virzienus un sadarbības reģionus, "Latvijas Republikas attīstības sadarbības politikas programmu 2005-2009", grantu shēmas vadlīnijas, kā arī valsts stratēģijas prioritārajiem reģioniem.

Sabiedrības informēšana

Balstoties uz izstrādāto komunikāciju stratēģiju tiks izveidots komunikāciju aktivitāšu plāns, ar mērķi veicināt sabiedrības atbalstu attīstības sadarbības politikai un aktivitātēm. Komunikāciju aktivitātes galvenokārt balstīsies uz sadarbības partneru izglītošanu par attīstības sadarbību, iesaistot nevalstisko organizāciju platformu attīstības sadarbībai, Latvijas akadēmisko sektoru un medijus. Gada beigās plānots īstenot atkārtotu sabiedrības aptauju par attieksmi pret attīstības sadarbību, lai noteiktu kādas komunikāciju aktivitātes nepieciešams īstenot nākamajā gadā.

VI. Latvijas dalība starptautiskajās organizācijās

Apvienoto Nāciju organizācija (ANO)

No 15. marta līdz 23. aprīlim Ženēvā notika ANO Cilvēktiesību komisijas 60. sesija. Latviju augstajā segmentā pārstāvēja Īpašo uzdevumu ministrs sabiedrības integrācijas lietās N. Muižnieks. Latvijas delegācija komisijā virzīja rezolūciju par cilvēktiesību apakškomisiju, kuru komisija akceptēja.

Septembrī tika atklāta ANO Ģenerālās asamblejas 59. sesija, kurā piedalījās Valsts prezidente un ārlietu ministrs. Viena no svarīgākajām tēmām sesijā bija ANO Drošības padomes reforma, par ko uzstājoties debatēs runāja arī Valsts prezidente, paužot nostāju, ka Drošības padomes reformu darba grupai ir jāturpina darbs un jāizvirza priekšlikumi, kā panākt, lai padome labāk atspoguļo mūsdienu politiskās un ekonomiskās realitātes, kā piešķirt padomei lielāku likumību un padarīt to efektīvāku. Prezidente atzina, ka jāturpina nopietna diskusija par ANO Drošības padomes pastāvīgo un nepastāvīgo locekļu skaita palielināšanu un uzsvēra nepieciešamību atsevišķām valstīm kā Japānai vai Vācijai šajā forumā uzņemties lielāku lomu, ņemot vērā šo valstu ievērojamo ieguldījumu ANO aktivitātēs un saistībās.

17. decembrī ANO Ģenerālā asambleja (ĢA) pieņēma rezolūciju, kas nosaka 2005. gada Augsta līmeņa ĢA plenārsēdes sagatavošanas un norises elementus (*On the modalities, format and organization of the September 2005 High-level Plenary Meeting of the General Assembly*). Augsta līmeņa ĢA plenārsēde notiks 2005. gada 14. -16. septembrī.

Sagatavošanās process tika sadalīts divās galvenajās fāzēs. Laika periodā no janvāra līdz martam tika uzsāktas konsultācijas par visiem organizatoriskajiem jautājumiem un publiskots *Millenium* ziņojums. Pirmā sagatavošanās fāze noslēdzās ar dalībvalstu viedokļu prezentāciju ANO ģenerālsekretāram. Otrās sagatavošanās posms sākās martā ar ĢS vispārējo ziņojumu un konsultācijām par sagatavošanās procesa saturiskajiem aspektiem, kas tiks grupēti pamatojoties uz ĢS ziņojuma pamatelementiem un dalībvalstu ieteikumiem. Jūnija sākumā tika pieņemts pirmais samita noslēguma dokumenta projekts.

Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO)

2004. gadā darba vizītē Latvijā divas reizes viesojās EDSO augstais komisārs nacionālo minoritāšu jautājumos Rolfs Ekeuss. Pirmā vizīte notika 25.-27. februārī, otrā - 11.-13. oktobrī. Abu vizīšu laikā tiekoties ar valsts augstām amatpersonām tika pārrunātas galvenokārt ar Izglītības reformu un Eiropas Padomes Vispārējās nacionālo minoritāšu aizsardzības konvencijas ratifikāciju saistītas tēmas.

Rolfs Ekeuss atzinīgi novērtēja Latvijas īstenoto izglītības reformu, uzsverot, ka Latvijai ir ne vien tiesības, bet pat pienākums nodrošināt mazākumtautību skolēnu mācīšanu valodā.

VII. Konsulārā darba pārskats

Konsulārā palīdzība

2004. gadā konsulārās palīdzības nodaļas darbs tradicionāli ir bijis dinamisks. Apkopotie statistikas dati liecina, ka Latvijas iedzīvotāji ceļo vairāk, arvien vairāk dodas studēt vai strādāt ārpus Latvijas. Kā pozitīva tendence būtu minams Konsulārās palīdzības atpazīstamības pieaugums, arvien vairāk ceļotāju ir informēti par iespējām saņemt konsulāro palīdzību, kā arī nevilcinās šo palīdzību lūgt, ja tā ir nepieciešama. Par to liecina gan mobilā dežūrtālruna – 9287398, kas pieejams konsultāciju un palīdzības saņemšanai 24 stundas diennaktī tai skaitā brīvdienās un svētku dienās, noslogojums, gan elektroniskā pasta veidā saņemto pieprasījumu

apjoms, gan arī konsulārās palīdzības lietu skaits kopumā. Viena no svarīgākajām konsulārā darba sastāvdaļām ir informācijas sniegšana par to, kas personai būtu jādara pirms došanās uz ārvalstīm, lai mazinātu risku nokļūt ekstremālās situācijā, kā arī par to, kā rīkoties, ja persona ir nokļuvusi šādā situācijā. KD regulāri ar masu mediju starpniecību un ar ĀM mājas lapas starpniecību izmanto iespēju, lai informētu ceļotājus par šiem jautājumiem. 2004.gada nogalē ĀM Interneta mājas lapā ir ievietots Konsulārais reģistrs, kurā jebkurš Latvijas valsts piederīgais ir aicināts brīvprātīgi reģistrēties, sniedzot informāciju par sevi un savu uzturēšanos ārvalstīs, kas nepieciešamības gadījumā atvieglotu palīdzības sniegšanu.

2004. gadā Latvija nu jau kā pilntiesīga ES dalībvalsts ir varējusi piedalīties ES dalībvalstu sadarbībā arī konsulārajā jomā. Šīs sadarbības ietvaros 2004. gadā jau ir bijuši vairāki gadījumi, kad konsulāro palīdzību LR pilsoņiem ir sniegušas citu ES dalībvalstu vēstniecības valstīs, kurās Latvijai nav diplomātisko vai konsulāro pārstāvniecību, spilgtākais piemērs 2004.gadā - 26. decembra dabas katastrofa Dienvidaustrumāzijas reģionā.

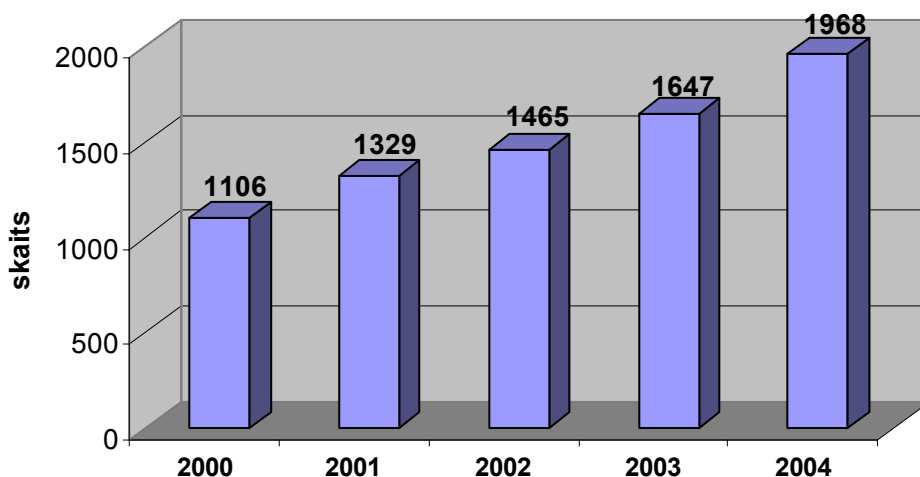
KD pārstāvis apmeklē arī ES konsulārās sadarbības (*COCON*) sēdes, kurās tiek pārrunātas konsulārās sadarbības formas, iespējas, strādāts pie vairākiem sadarbību uzlabojošiem projektiem – ES vienotās formas atgriešanās dokumenta (*Emergency Travel Document*) ieviešana jaunajās ES dalībvalstīs, vienotās ES dalībvalstu pārstāvniecību listes izveidošana, dalībvalstu sadarbības organizēšana krīzes situācijās.

Palīdzība ekstremālās situācijās nonākušajiem Latvijas valstspiederīgajiem

Atgriešanās apliecību izsniegšana

2004.gadā LR pārstāvniecībās izsniegtas 1968 atgriešanās apliecības. Salīdzinot izsniegto apliecību skaitu ar iepriekšējiem gadiem, jāsecina, ka to skaits pieaug vidēji par 300 apliecībām gadā.

**Latvijas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās
ārvalstīs izsniegtās Atgriešanās apliecības**

Arvien biežāk KD nākas saskarties ar gadījumiem, kad Latvijas iedzīvotāji, kas ilgstoši uzturas ārvalstīs, kur nav Latvijas pārstāvniecību vēlas veikt pases apmaiņu, reģistrēt jaundzimušos bērnus, kā arī noformēt ceļošanas dokumentus, bez atgriešanās Latvijā. Tomēr vienojoties arī ar Iekšlietu ministrijas Pilsonības un Migrācijas lietu pārvaldes Personu statusa kontroles departamentu visveiksmīgāk šādas situācijas ir risināmas, izsniedzot atgriešanās apliecību, lai

persona varētu atgriezties Latvijā, kur kārtotu jebkuras formalitātes, kas saistītas ar personu apliecinošu dokumentu saņemšanu.

Personas palikušas bez finanšu līdzekļiem

Gadījumos, kad Latvijas valsts piederīgie palikuši bez naudas līdzekļiem ārvalstīs, 2004.gadā KD ir pieņemts un nosūtīts pārstāvniecībām 81 naudas pārvedums. (2003. gadā – 100, 2002. gadā – 112, 2001. gadā – 89, 2000.gadā – 160).

Turklāt, Latvijas iedzīvotāji var izmantot arī “*Western Union*” pakalpojumus, lai nosūtītu naudu saviem tuviniekiem ārvalstīs.

Ārvalstīs aizturēto Latvijas Republikas valsts piederīgo skaits

2004. gadā Konsulārais departaments no pārstāvniecībām saņēma informāciju par 182 (2001. gadā - 221, 2002. gada - 236, 2003. gadā - 268) ārvalstīs aizturētām LR valsts piederīgām personām. Aizturēto personu skaitu pa valstīm skatīt tabulā:

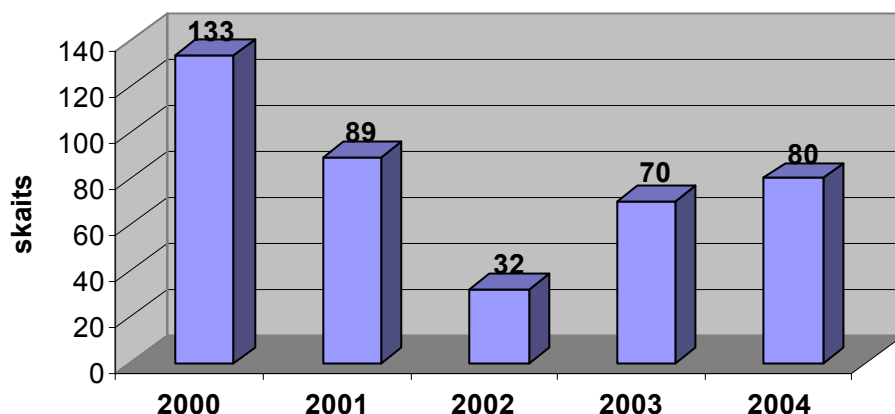
Valsts	2002.gads	2003.gads	2004.gads
Lietuva	48	31	32
Polija	44	42	25
Vācija	25	39	14
Itālija	19	9	5
Spānija	53	50	11
Krievija	6	28	17
Baltkrievija	12	20	2
Igaunija	2	2	1
Lielbritānija	9	4	38
Somija	-	2	1
Čehija	1	3	4
Norvēģija	1	1	1
Beļģija	1	1	-
ASV	3	8	4
Kanāda	-	-	-
Slovākija	-	-	1
Īrija	-	-	2
Portugāle	1	-	3
Rumānija	-	-	1
Kipra	1	2	-
Zviedrija	2	-	3
Ukraina	1	5	3
Uzbekistāna	2	-	-
Austrija	1	-	3
Irāka	-	1	-
Francija	-	13	9
Izraēla	-	1	-
Ēģipte	-	2	-
Ungārija	-	1	-
Ekvadora	-	3	2
KOPĀ:	232	268	182

Kā redzams šādu gadījumu skaits joprojām ir samērā liels. LR valsts piederīgo aizturēšanas iemesli ir visdažādākie, to skaitā attiecīgās valsts imigrācijas likuma pārkāpumi (viltotas pasas, nelegāla robežas šķērsošana), izdarītas slepkavības, kontrabanda, prostitūcijas organizēšana, transporta līdzekļu vadīšana alkohola reibumā u.c.

Palīdzība smagas saslimšanas un nāves gadījumos

2004. gadā ir sniegta palīdzība 80 (2003.gadā -70, 2002.gadā – 32, 2001.gadā – 89, 2000.gadā – 133, 1999.gadā – 167) gadījumos ārvalstīs mirušo Latvijas valsts piederīgo tuviniekiem mirstīgo atlieku transportēšanas uz Latviju un ar to saistīto formalitāšu kārtēšanas jautājumos.

Palīdzības sniegšana Latvijas valsts piederīgo nāves gadījumos ārvalstīs

Latvijas Republikā aizturētie ārvalstnieki

2004. gadā Latvijā par dažādu likumpārkāpumu izdarīšanu aizturēti 213 ārvalstnieki. Lielākā daļa aizturēto ir Krievijas, Lietuvas un Ukrainas pilsoņi. Kā liecina statistika, lielākā daļa likumpārkāpumu saistīta ar nelikumīgu ieeļošanu un uzturēšanos Latvijas Republikā. Aizturētās personas bieži ir bez personu apliecinošiem dokumentiem.

Par ārvalstnieku aizturēšanas gadījumiem nekavējoties tiek informētas pilsonības valstu vēstniecības.

LR aizturētie ārvalstnieki	skaits
Krievija	65
Lietuva	40
Ukraina	26
Igaunija	13
Baltkrievija	10
Armēnija	8
Moldova	6
Somija	3
Vācija	2
Polija	3
Izraēla	2
Francija	2
Zviedrija	2

Norvēģija	1
Ruanda	1
Slovākija	1
Tunisija	1
Itālija	1
Lielbritānija	1
ASV	2
Kongo	1
Gruzija	4
Ēģipte	4
Austrālija	1
Rumānija	2
Uzbekistāna	1
Kirgizstāna	1
Bangladeša	1
Čehija	1
Koreja	5
Azerbaidžāna	2
KOPĀ:	213

Atgriešanās dokumentu pieprasīšana ārvalstniekiem, kuri uzturas Latvijas Republikā bez derīga ceļošanas dokumenta

Pēc Iekšlietu ministrijas Valsts Robežsardzes Imigrācijas pārvaldes un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes lūguma Konsulārais departaments vēršas ārvalstu pārstāvniecībās ar lūgumu izsniegt atgriešanās dokumentu no Latvijas Republikas izraidāmajiem ārvalstu pilsoņiem, kuru rīcībā nav derīga ceļošanas dokumenta. Kopumā 2004.gadā pieprasījis 90 atgriešanās dokumentus.

Vislielākais atgriešanās dokumentu skaits pieprasīts no Krievijas vēstniecības - 29; no Ukrainas vēstniecības - 21; no Lietuvas vēstniecības - 12 un no Azerbaidžānas vēstniecības Maskavā – 10.

Vairumā gadījumu atgriešanās dokuments tiek pieprasīts ārvalstniekiem, kam beidzies soda izciešanas termiņš ieslodzījuma vietās un kā papildsods piemērots – personas izraidīšana no LR.

LR kompetentās institūcijas, kas veic personu izraidīšanu, lai paātrinātu nepieciešamo dokumentu saņemšanu bieži tieši sadarbojas ar attiecīgo valstu pārstāvniecību amatpersonām.

Konsulārajā departamentā tiek saņemti arī atgriešanās dokumentu pieprasījumi, kuri ar LR vēstniecību starpniecību tiek pārsūtīti to valstu pārstāvniecībām, kuras neatrodas Latvijā (2004.gadā nosūtīts 21 ārvalstu atgriešanās dokumenta pieprasījums).

Ārvalstu atgriešanās dokumentu noformēšana

Valsts	2002. gads	2003. gads	2004. gads
Krievija	28	25	29
Lietuva	5	18	12
Ukraina	12	20	21
Baltkrievija	12	12	4

Azerbaidžāna	-	6	10
Igaunija	5	4	1
Kazahstāna	1	-	1
Gruzija	3	6	7
Moldova	2	1	-
Uzbekistāna	-	2	-
Armēnija	1	4	1
Čehija	1	-	-
Tadžikistāna	1	1	1
Grieķija	-	1	-
Irāna	-	1	-
Vācija	-	-	1
Polija	-	-	1
Sīrija	-	1	-
Ēģipte	-	-	1
Kirgīzija	-	1	-
KOPĀ:	71	103	90

Ārvalstu iecelšanas vīzu pieprasījumi

2004. gadā Konsulārajā departamentā tika sagatavotas un nosūtītas (vai iesniegtas Ārlietu ministrijas Personāla nodaļai, ja attiecīgās valsts vēstniecība atrodas Rīgā) **429** vīzu pieprasījuma notas ārvalstu pārstāvniecībām. Šis skaitlis 2004. gadā ir ievērojami pieaudzis salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem (2003. gadā – 333, 2002. gadā – 392).

Līdzīgi kā citos gados, visvairāk 2004. gadā KD tika sagatavotas notas šādu valstu vēstniecībām: Krievija – 114, ASV – 59 un Baltkrievija – 43. Citi biežākie ārvalstu vīzu pieprasījumi: Ķīna – 33, Kazahstāna – 26, Ukraina – 22, Kanāda – 10, Gruzija – 10, Brazīlija – 10, Austrālija – 9 un Indija – 7.

Konsulāro amatpersonu mācības

2004. gada 13.-16.aprīlī notika ikgadējās konsulāro amatpersonu mācības. Mācību laikā galvenie akcenti tika likti uz tuvojošos Latvijas iestāšanos ES un ar šo faktu saistītajām izmaiņām likumdošanā, tādēļ mācībās tika nodrošināta konsulāro amatpersonu tikšanās ar sekojošu Latvijas iestāžu amatpersonām:

Mācību laikā pastiprināta uzmanība tika veltīta Izmaiņām imigrācijas likumdošanā pēc 2004. gada 1.maija.

Vienotā apmācību sistēma

Saskaņā ar Latvijas nacionālo likumdošanu Pilsonības un Migrācijas lietu pārvalde (PMLP), Ārlietu ministrijas Konsulārais departaments (KD) un Valsts robežsardze (VRS) ir atbildīgas par migrācijas lietu administrēšanu. Lai uzlabotu savstarpēju sadarbību starp PMLP, KD un VRS un notiktu efektīva zināšanu apmaiņa, katru gadu tiek plānota un īstenota Vienotā apmācības sistēma, kas paredz minētajām institūcijām kopēju apmācību organizēšanu migrācijas jomā. “Vienotā apmācība” nozīmē apmācības pasākumus, kuros, ir iesaistītas vismaz divas no augstāk minētajām institūcijām (kā dalībnieki vai apmācības vadītāji). Saskaņā ar šo izstrādāto un pieņemto stratēģiju tiek sastādīts un saskaņots kopīgs plāns nākamajam gadam ar paredzamajām apmācībām starp šīm trijām institūcijām.

Aizvadītajā gadā Vienotās apmācību sistēmas ietvaros no 13.04.2004. līdz 16.04.2004. tika organizētas ikgadējās konsulāro amatpersonu mācības, kā arī novadīti 8 semināri: “Vīzu pieprasījumu izskatīšana LR pārstāvniecībās ārzemēs”, “ES pilsoņu ieceļošanas un uzturēšanās kārtība Latvijā no 01.05.2004.”, “Jaunā parauga uzturēšanās atļauju izsniegšana no 01.05.2004.”, “Vīzu izsniegšana uz robežas”, “Darbs ar jauno informācijas sistēmu „Personu reģistrs””, “Vienotā migrācijas informācijas sistēma”, Repatriācijas centra organizēts seminārs par repatriāciju un izceļošanu, seminārs “Viltoto dokumentu atklāšanas metodika”.

Licencēšana darbiekārtošanas pakalpojumu sniegšanai

2003. gada 20.janvārī tika pieņemti LR Ministru kabineta noteikumi Nr.26 “Juridisko personu licencēšanas un uzraudzības kārtība darbiekārtošanas pakalpojumu sniegšanai par maksu”. Saskaņā ar minēto noteikumu 6.punktu Nodarbinātības Valsts aģentūra izveidoja licencēšanas komisiju, kuras sastāvā tika iekļauti pārstāvji no Nodarbinātības Valsts aģentūras, Ārlietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Labklājības ministrijas un Valsts darba inspekcijas. Ārlietu ministriju komisijā pārstāv Konsulārās palīdzības nodaļas vecākā referente Agnese Saliņa. Nodarbinātības Valsts aģentūras izveidotās Licencēšanas komisijas uzdevums ir pieņemt lēmumus par licences izsniegšanu, licences derīguma termiņa pagarināšanu vai licences anulēšanu juridiskajām personām, kas sniedz darbiekārtošanas pakalpojumus par maksu. 2004.gadā notika 11 Licencēšanas komisijas sēdes, kurās kopumā tika pieņemti 94 lēmumi, no kuriem 85 lēmumi bija par licences izsniegšanu, 7 – par licences izsniegšanas atteikšanu un 2 lēmumi par licences anulēšanu.

2004. gadā 16 uzņēmumi ir licencēti sniegt darbiekārtošanas pakalpojumus Latvijā, savukārt 33 uzņēmumi – ārvalstīs. Visvairāk uzņēmumu ir saņēmuši licences sniegt darbiekārtošanas pakalpojumus Lielbritānijā (25 uzņēmumi) un Īrijā (9 uzņēmumi). Savukārt 7 uzņēmumiem ir dotas tiesības veikt minēto pakalpojumu sniegšanu Kiprā, 5 uzņēmumiem – ASV, pa vienam uzņēmumam – Austrijā, Norvēģijā, Šveicē, Vācijā un Islandē.

Salīdzinot ar 2003. gadu, Licencēšanas komisijas darbs ir ievērojami pieaudzis (2003.gadā tika licencēti 11 uzņēmumi sniegt darbiekārtošanas pakalpojumus Latvijā, savukārt 6 uzņēmumi – ārvalstīs). Darba pieaugums ir saistāms ar Latvijas pievienošanos *Eiropas Savienības* dalībvalstu lokam 2004.gada 1.maijā, un faktu, ka pēc minētā datuma vairākās valstīs (Īrijā, Lielbritānijā, Zviedrijā) Latvijas pilsoņiem vairs nav nepieciešamas darba atļaujas. Ar to ir izskaidrojama arī uzņēmumu pastiprinātā interese par darbiekārtošanas pakalpojumu sniegšanu Lielbritānijā un Īrijā.

Tiesiskās palīdzības sniegšana

2004. gadā ar Konsulārās palīdzības nodaļas un pārstāvniecību starpniecību kopumā ir pārsūtīts 51 tiesiskās palīdzības lūgums. No Latvijas tiesību aizsardzības institūcijām uz ārvalstīm tikuši nosūtīti 32 tiesiskās palīdzības lūgumi, savukārt no ārvalstu iestādēm Latvijas institūcijām ir nodoti 19 tiesiskās palīdzības lūgumi. Šajā laikā visvairāk lūgumu ir tikuši nosūtīti un saņemti no Lietuvas Republikas institūcijām. Šī tendence varētu būt saistīta ar to, ka līdz ar *Administratīvā procesa likuma* spēkā stāšanos 2004.gada 1.februārī Latvijā darbu uzsāka Administratīvās tiesas. Taču *Līgums par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām starp Latvijas Republiku, Igaunijas Republiku un Lietuvas Republiku*, saskaņā ar kuru līgumslēdzējušu iestādes savstarpēji sazinās, neietver tiesisko palīdzību administratīvajās lietās. Tādējādi tiesas dokumenti administratīvajās lietās tiek nodoti, izmantojot diplomātiskā un konsulārā dienesta starpniecību.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2004.gadā ir vērojams neliels tiesiskās palīdzības lūgumu skaita pieaugums, tā, piemēram, 2002.gadā tika veikta 23 Latvijas tiesību aizsardzības institūciju lūgumu pārsūtīšana un 18 ārvalstu tiesību aizsardzības iestāžu lūgumu pārsūtīšana.

2004.gadā ar Konsulārās palīdzības nodaļas un pārstāvniecību starpniecību ārvalstīm tika nodoti 15 Latvijas Republikas Prokuratūras sagatavotie lūgumi par personu izdošanu. Salīdzinot ar 2003.gadu, šādu lūgumu skaits ir samazinājies (2003.gadā tika pārsūtīti 19 lūgumi par personu izdošanu).

Cilvēku tirdzniecības novēršana

2004.gada 3.martā ar Ministru kabineta Rīkojumu nr. 132 tika pieņemta *Valsts programma cilvēku tirdzniecības novēršanai 2004.-2008.gadam*. Programmas izstrādē piedalījās pārstāvji no Tieslietu, Ekonomikas, Izglītības un zinātnes, Labklājības, Finanšu, Bērnu un ģimenes lietu Veselības, Ārlietu ministrijām un pārstāvji no nevalstiskajām organizācijām. Programmu veido četras daļas jeb rīcības virzieni: 1.Preventīvie pasākumi. Likumdošana.; 2.Informatīvi analītiskais darbs, tiesībsargājošo iestāžu darbība. 3.Izglītība., 4.Rehabilitācija. Ārlietu ministrijai savas kompetences ietvaros ir uzdots pildīt Programmas 3. virziena t.i. Izglītība 22.,27. un 28.punktu. Katru gadu atbildīgās institūcijas sniedz informāciju par Programmā paredzēto uzdevumu izpildi. Programma ir pieejama apskatei Normatīvo aktu informācijas sistēmā (NAIS).

2004.gadā Konsulārajā departamentā ir bijušas piecas “civēktirdzniecības upuru” lietas. Divās lietās (Lielbritānijā un Dānijā) Konsulārais departaments sadarbībā ar Valsts policiju un Starptautisko Migrācijas organizāciju ir palīdzējis divām sievietēm atgriezties Latvijā. Vienā lietā (Lielbritānijā) persona ir vērsusies pēc palīdzības Konsulārajā departamentā identificējot sevi kā cilvēktirdzniecības upuri, kā arī persona pēc palīdzības bija vērsusies arī Lielbritānijas policijā. Diemžēl, divas lietas (Spānijā un Vācijā) bija par cilvēktirdzniecības upuru – divu jaunu sieviešu mirstīgo atlieku pārvešanu uz Latviju.

Analizējot augstāk minētās lietas, Konsulārais departaments ir konstatējis, ka atsevišķām personām palīdzību būtu iespējams sniegt savlaicīgāk, jo personas jau agrāk bija vērsušās vēstniecībās, lai noformētu atgriešanās apliecības, taču saprotamu iemeslu dēļ netika informējušas vēstniecības konsulārās amatpersonas par patiesajiem dokumentu nozaudēšanas iemesliem. Turpmāk Konsulārais departaments Konsulāro amatpersonu mācībās un Cirkulāros aicinās konsulārās amatpersonas, neskatoties uz lielo noslogotību, pievērst pastiprinātu uzmanību (veicot papildus pārrunas) personām, īpaši jaunām sievietēm, kuras vērsās vēstniecībās, iespējams kādas personas pavadībā, lai noformētu atgriešanās apliecības.

Piekļuve CSDD Transportlīdzekļu reģistram

2004. gadā starp ĀM Konsulāro departamentu un Ceļu satiksmes drošības direkciju tika noslēgts līgums par piekļuvi Transportlīdzekļu reģistram. Izmantojot minēto datu bāzi, konsulārā amatpersona LR diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās var izsniegt izziņas, kas apliecina gan transporta līdzekļa piederību, gan vadītāja tiesības attiecīgo dokumentu nozaudēšanas vai zādzību gadījumos. Piekļuve šim reģistram garantē vienkāršāku un ātrāku attiecīgo izziņu sagatavošanas un izsniegšanas procedūru.

Agrāk izziņas izsniegšanai konsulārai amatpersonai bija jāsazinās ar CSDD. Informācijas nosūtīšana starp pārstāvniecībām un CSDD bija laikietilpīgs process un bieži liedza izsniegt pieprasīto izziņu attiecīgajā dienā.

Eiropas Parlamenta vēlēšanas

2004.gada 12. jūnijā pirmo reizi Latvijā notika Eiropas Parlamenta /EP/ vēlēšanas, kurās kardināli tika mainīta vēlēšanu reģistrēšanas kārtība. Saskaņā ar jauno kārtību vēlētais tika reģistrēts vienotā vēlēšanu uzskaites sistēmā – vēlēšanu reģistrā /VR/. VR vēlētie tika iekļauti pamatojoties uz PMLP Iedzīvotāju reģistra ziņām par balsstiesīgajiem Latvijas Republikas pilsoņiem. VR galvenais uzdevums bija nodrošināt principu “viens vēlētais – viena balss”, ko Latvijā iepriekš nodrošināja atzīmju izdarīšana LR pilsoņa pasēs. Līdz ar VR izveidošanu šādas atzīmes pasēs vairs netiks izdarītas.

Atbilstoši PMLP Iedzīvotāju reģistra /IR/ ziņām katrs vēlētais bija reģistrēts vienā konkrētā vēlēšanu iecirknī atbilstoši deklarētajai dzīves vietai, tādēļ tie vēlētie, par kuriem IR bija ziņas, ka viņi dzīvo ārvalstīs, tika reģistrēti vēlēšanu iecirknī balsošanai pa pastu Rīgā. Tādējādi vēlēšanu iecirkņi ārvalstīs vairs netika veidoti un ārvalstīs dzīvojošie Latvijas pilsoņi, iepriekš piesakoties, vēlēšanās varēja piedalīties balsojot pa pastu. Pēc Centrālās vēlēšanu komisijas lūguma Vēlēšanu iecirknis un vēlēšanu komisija balsošanai pa pastu 7 cilvēku sastāvā tika izveidota no Konsulārā departamenta personāla resursiem. Minētā komisija arī veica vēlēšanu balsošanai pa pastu reģistrāciju VR, kā arī vēlēšanu materiālu izsūtīšanu vēlētajiem. Vēlēšanu materiālu izsūtīšana tika veikta ar “Latvijas pasta” starpniecību un notika ļoti operatīvi, jo vienas darbdienu laikā tika izsūtīti vēlēšanu materiāli visiem balsstiesīgajiem Latvijas pilsoņiem, kuri bija pieteikušies balsošanai pa pastu. Vienīgie sarežģījumi ar balsošanas materiālu savlaicīgu saņemšanu radās Kanādā, jo “Latvijas pastam” nezināmu iemeslu dēļ Kanādai paredzētais sūtījums aizkavējās ASV Čikāgā, tādēļ adresātus sasniedza ievērojami vēlāk nekā plānots. Lai nodrošinātu visu vēlēšanu aplokšņu ar balsošanas zīmēm savlaicīgu saņemšanu Vēlēšanu iecirknī balsošanai pa pastu, vēl pirms balsu skaitīšanas uzsākšanas, tika panākta vienošanās, ka vēlēšanu aplokšnes balsotāji nosūta, nevis katrs individuāli, bet gan ar LR vēstniecības starpniecību. Pateicoties vēstniecību aktivitātēm vēlēšanu aplokšnes tika saņemtas savlaicīgi.

Pieteikties balsošanai pa pastu varēja vēlēšanu iecirknī balsošanai pa pastu, Rīgā, Elizabetes ielā 57 līdz 2004. gada 13. maijam, bet 40 CVK noteiktajās LR diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās ārvalstīs līdz 2004. gada 1. maijam. Saņemot vēlēšana pieteikumu, vēlēšanu komisija balsošanai pa pastu līdz 19. maijam uz pieteikumā norādīto adresi nosūtīja vēlēšanu materiālus un informāciju par kārtību, kādā izdarāma balsošana.

Kopumā balsošanai pa pastu pieteicās 3215 balsstiesīgie LR pilsoņi, bet nobalsoja 2574 ārvalstīs dzīvojoši Latvijas pilsoņi.

Jaunizveidotais VR un sistēma balsošanai pa pastu ārvalstīs dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem sevi ir pilnībā attaisnojusi, jo:

- ievērojami samazināja izmaksas vēlēšanu organizēšanai;
- netika papildus noslogotas LR pārstāvniecības ārvalstīs, veidojot vēlēšanu komisijas un nodrošinot vēlēšanu organizēšanu akreditācijas valstī;
- atviegloja iespēju vēlēšanās piedalīties arī tiem Latvijas pilsoņiem, kuru mītnes zemēs ārvalstīs nav Latvijas pārstāvniecības;
- vēlētajiem, kuri vēlējās balsot pa pastu nebija vēlēšanu iecirknīm jānosūta savas pasēs;
- vēlēšanās netraucēti varēja piedalīties arī tie LR pilsoņi, kuri ir reģistrējušies kā LR pilsoņi, bet joprojām nav saņēmuši LR pilsoņa pasēs.

Kā liecina statistika, tad ārvalstīs dzīvojošo balsotāju aktivitātei ik gadus ir tendence samazināties. Tas attiecināms gan uz vēlēšanu aktivitāti Saeimas vēlēšanās, gan Tautas

nobalsošanās, gan EP vēlēšanās. Tā piemēram 2003. gada 20. septembra Tautas nobalsošanā par Latvijas dalību Eiropas Savienībā nobalsoja 7770 Latvijas pilsoņi, bet EP vēlēšanās tikai 2574 pilsoņi.

Konsulārā palīdzība Latvijas tūristiem, kuri 26.12.2004. dabas katastrofas (CUNAMI) laikā atradās Dienvidaustrumāzijas valstīs.

26.12.2004. Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta diennakts dežuranta rīcībā nonāca informācija par to, ka minētā reģiona valstīs atrodas arī tūristi no Latvijas.

Nekavējoties ĀM sniedz informāciju preseī, kurā tika norādīti kontakttālruni pa kuriem tūrisma firmas, piederīgie, kā arī draugi var sniegt informāciju par personām, kuras varētu atrasties attiecīgajā reģionā, tādējādi dodot iespēju iespējami ātrā laikā apkopot maksimāli precīzu informāciju par cilvēku skaitu no Latvijas katastrofas skartajās valstīs.

Saņemtā informācija tika grupēta pa valstīm, kurā persona, iespējams, atrodas, (lūdzot norādīt precīzu atrašanās vietu valstī) personas vārds uzvārds, pieteicēja koordinātes (vārds, uzvārds, tālrunis). Diemžēl daļu personu pieteica paziņas, kuri nespēja sniegt informāciju ne par precīzu atrašanās vietu, ne tūrisma firmu, ne arī meklējamās personas dzimšanas datiem. Bieži tika norādīts reģions, nespējot nosaukt valsti. Atsevišķos gadījumos pieteicēji bija divi dažādi piederīgie, kas sniedza pretrunīgu informāciju par valsti, kurā persona atrodas (piemēram, Taizeme un Ēģipte). Visos gadījumos personas tika iekļautas meklējamo personu sarakstā.

Jau 26.12.2004. tika saņemta informācija par 114 personām, kuras, iespējams atrodas minētajā reģionā. Līdz 30.12.2004. personu skaits minētajā sarakstā pieauga līdz 228.

27.12. 2004. tiek nosūtīts pieprasījums Latvijas Tūrisma aģentu asociācijai, kurai lūdzām sniegt tās biedru – tūrisma firmu rīcībā esošo informāciju par tūristiem, kuri varētu atrasties minētajā reģionā. Ar Latvijas tūrisma firmu un to sadarbības partneru ārvalstīs starpniecību izdevās noskaidrot informāciju par tām meklējamo personu sarakstā iekļautajām personām, kuras izmantojušas tūrisma firmu pakalpojumus, kopā par 97 personām.

Pateicoties cilvēku atsaucībai Konsulārajā departamentā vienlaicīgi tika saņemta arī informācija par personām, kuras ir sazinājušās ar piederīgajiem vai tieši ar Konsulāro departamentu, apstiprinot, ka ar viņām viss ir kārtībā. Līdz ar to meklējamo personu saraksts tika nepārtraukti (24h diennaktī) aktualizēts. Informācija par atlikušajām personām tika nodota LR Goda konsulu attiecīgajās valstīs rīcībā, lai sadarbībā ar attiecīgo valstu kompetentajām iestādēm iespējami steidzami noskaidrotu personu atrašanās vietu, kā arī ziņas par viņu veselības stāvokli.

27.12.2004. Konsulārajā departamentā tiek saņemta informācija par to, ka Taizemē Puketā salā ir cietis viens Latvijas tūrists Vladimirs Kuļešovs, kurš ievietots hospitālī.

Par cietušo personu, kā arī nepieciešamību sniegt palīdzību tiek informēts LR Goda konsuls Taizemē, kurš no Bankokas devās uz Puketā salu, lai uz vietas palīdzētu cietušajam un viņa piederīgajiem, kā arī risinātu jautājumu par viņa iespējami steidzamu atgriešanos Latvijas Republikā.

ĀM nekavējoties vērsās pie ES dalībvalstīm, lai nodrošinātu viņa izvešanu no Taizemes. ĀM lūgumam atsaucās Vācija, tomēr tās piedāvātais transports nebija piemērots guļošu pasažieru transportēšanai. Sakarā ar to, ka Kuļešovs un viņa piederīgie uz Taizemi bija devušies no Maskavas ar KF tūrisma firmas “Natali Tours” starpniecību, kā arī bija apdrošināti KF firmā “IGOSSTRAX”, viņi vērsās arī KF konsulātā Puketē. Ņemot vērā piederīgo vēlmi un nepieciešamību steidzami izvest cietušo no Taizemes, arī ĀM vērsās pie KF kompetentajām

iestādēm ar lūgumu rast iespēju pārvest V.Kuļešovu uz Maskavu ar Ārkārtējo situāciju ministrijas speciālo avioreisu, kas arī tika izdarīts 30.12.2004. Pēc tam kad vienošanās ar KF par V.Kuļešova izvešanu jau bija panākta, ĀM lūgumam atsaucās arī Zviedrijas un Nīderlandes kolēģi.

31.12.2004. V.Kuļešovs tika ievietots Skļifasovska vārdā nosauktajā Ātrās medicīniskās palīdzības institūta klīnikā Maskavā, bet piederīgie izmitināti LR vēstniecības Maskavā telpās. V.Kuļešovs atgriezās Latvijā 04.01.2005., kur turpināja ārstēšanos Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcā.

Laikā no 30.12.2004.-03.01.2005. nepārtraukti (24h diennaktī), turpinot aktualizēt izveidoto sarakstu, meklējamo personu skaits uz 03.01.2005 bija tikai 4 personas. No kurām divas personas, pēc piederīgo sniegtajām ziņām, atradās Maurīciju salās, kas minētajā dabas katastrofā praktiski netika cietušas, tādēļ nebija pamata uzskatīt, ka personas būtu cietušas, tomēr turpinājām darbu līdz informācija arī par šo personu atrašanās vietu un veselības stāvokli tika noskaidrota.

2004. gada 5. janvārī KD rīcībā bija informācija par visām apzinātajām personām, kuras postošās dabas katastrofas laikā atradās tās skartajās valstīs.

Jāatzīmē, ka laikā, kad tika apzināti Latvijas iedzīvotāji, kuri atradās minētajā reģionā, kā arī sniegta palīdzība cietušajam Vladimiram Kuļešovam, Konsulārais departaments saskārās ar līdz šim nepieredzētu plašsaziņas līdzekļu interesi par KD darbu, sniedzot palīdzību ārvalstīs cietušiem Latvijas valstspiederīgajiem un ar gandarījumu jāatzīst, ka tika novērota ļoti pozitīva (ar retiem izņēmumiem) attieksme pret KD paveikto, kas atspoguļojās arī publikācijās un sagatavotajos TV.

Šengenas nodaļa

2004. gadā Konsulārajā departamentā tika izsniegtas 592 īstermiņa un ilgtermiņa vīzas ar atzīmi "diplomātiskā vīza" un "dienesta vīza" (no tām īstermiņa vīzas – 35, ilgtermiņa vīzas - 557). 2004. gadā ar Šengenas nodaļu aptuveni 2102 gadījumos tika veikta saskaņošana vīzu izsniegšanai, pamatojoties uz pārstāvniecību, organizāciju un privātpersonu lūgumiem, t.sk. arī saskaņā ar Konsulārā departamenta 21.01.2003. instrukciju Nr. 43/438, bet aptuveni 329 gadījumos tika veikta saskaņošana vīzu ar atzīmi "diplomātiskā vīza" un "dienesta vīza" izsniegšanai.

2004. gadā Konsulārajā departamentā saskaņā ar Ministru Kabineta 29.04.2003 Noteikumiem Nr.215 "Ārzemnieku ceļošanas dokumentu atzīšanas kārtība" tika pieņemti **123** lēmumi par ārzemnieku ceļošanas dokumentu atzīšanu/neatzīšanu Latvijas Republikā. Regulāri tika aktualizēts Latvijas Republikā atzīto ārzemnieku ceļošanas dokumentu saraksts un ES, EEZ un Šveices izsniegto ceļošanas dokumentu saraksts. Tāpat tika arī turpināta ārzemnieku ceļošanas dokumentu, kas nav departamenta rīcībā vai to skaits ir nepietiekams, izprasīšana.

No 22.07.2004 Konsulārā departamenta pārstāvji piedalījās starpministriju darba grupas "FADO informācijas sistēmas izveidošana" sanāsmēs, FADO informācijas sistēmas testēšanā, kā arī piedalījās "Starpresoru vienošanās par Latvijas Republikas autentisko dokumentu ievadi Eiropas Savienības koplietošanas informācijas sistēmas FADO (Viltotie un autentiskie dokumenti tiešsaistē) Centrālajā sistēmā" projekta izstrādē. Sadarbībā ar IeM Informācijas centru LR diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību konsulārajām amatpersonām tika nodrošināta pieeja informācijas sistēmām "Dokumentu paraugu reģistrs" un "Nederīgo dokumentu reģistrs".

Pagājušajā gadā Šengenas nodaļa regulāri piedalījās ES Padomes darba grupu un komiteju sanāksmēs Briselē attiecībā uz vīzām (4). Vīzu informācijas sistēmu un Šengenas informācijas sistēmu. 2004. gadā Šengenas nodaļa uzsāka regulāru dalību arī ES Padomes Šengenas novērtējuma darba grupā sakarā ar to, ka Šengenas novērtēšana 2006. gadā attieksies arī uz LR pārstāvniecībām ārvalstīs. Šengenas nodaļa iesaistījās Latvijas atbilstības Šengenas prasībām vērtēšanas procesa un grafika sagatavošanā.

(4) Latvijai svarīgākie izskatītie jautājumi: vīzu paritāte, ES-KF vienošanās par vīzu procedūras atvieglojumiem, vietējās robežas satiksme

2004. gadā Šengenas nodaļa regulāri iesaistījās nacionālo pozīciju un instrukciju izstrādes un saskaņošanas procesā attiecībā uz tās kompetencē esošajiem jautājumiem, kā arī regulāri sniedza informāciju Latvijas institūcijām par dažādiem jautājumiem saistībā ieeļošanu un uzturēšanos Latvijā Šengenas nodaļa arī turpināja veikt regulāru informācijas apkopošanu un Cirkulāru sagatavošanu pārstāvniecību konsulārajām amatpersonām.

Pagājušajā gadā Šengenas nodaļa piedalījās līguma grozījumu izstrādē un saskaņošanā ar LR vīzu ielīmju izgatavotāju, Somijas kompāniju *Setec Oy*, kā rezultātā līgums tika grozīts, lai nodrošinātu Latvijas iestādes ar vīzu ielīmēm līdz plānotajai pievienošanās Šengenas līgumam 2007. gadā.

Bez tam Šengenas nodaļas vadītāja – padomniece V. Buša kopā ar departamenta direktoru un Konsulāri tiesisko jautājumu nodaļas vadītāju 2004. gadā regulāri piedalījās ar Ministru prezidenta 07.08.2002. rīkojumu Nr. 254 izveidotās Vīzu darba grupas sanāksmēs, kurās kopā ar PMLP un Valsts robežsardzes pārstāvjiem tika diskutēti aktuāli migrācijas jautājumi.

Šengenas nodaļa līdzdarbojās nepieciešamo grozījumu sagatavošanā Imigrācijas likumā un tam pakārtotajos tiesību aktos līdz iestāšanās Eiropas Savienībā, kā arī sabiedrības informēšanā par izmaiņām pēc 2004. gada 1. maija attiecībā uz ieeļošanu un uzturēšanos Latvijā. No 2004. gada 1. maija Latvijā tika ieviesta jaunā vienotās ES formas vīzu ielīme ar tajā integrētu fotogrāfiju un veiktas arī atbilstošās izmaiņas Vīzu informācijas sistēmā.

2004. gadā Šengenas nodaļa turpināja strādāt pie PHARE 2001. gada Nacionālās programmas Twinning projekta “Patvēruma un migrācijas vadības sistēma”. Projekta ietvaros Iekšlietu ministrijas izstrādātais Vienotās patvēruma un migrācijas vadības sistēmas attīstības programmas 2004. – 2009. gadam projekts tika uzsaukts Valsts sekretāru sanāksmē 2004. gada 30. decembrī.

Pagājušajā gadā Šengenas nodaļa iesaistījās Šengenas konvencijas finanšu programmas (*Schengen Facility*) īstenošanā Latvijā, šīs programmas ietvaros izvirzot piecas prioritātes, kuras apstiprināja Eiropas Komisija:

1. LR diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības (turpmāk – pārstāvniecības) nodrošināt ar Šengenas vīzu izsniegšanai nepieciešamo datu pārraides infrastruktūru (datortehnika, datu pārraides aprīkojums) - *pieprasītais finansējums: 0,648 milj. EUR;*
2. Nodrošināt LR pārstāvniecību vīzu nodaļu atbilstību drošības standartiem un prasībām, kas ir noteiktas ES – *pieprasītais finansējums: 1,943 milj. EUR;*
3. Nodrošināt to, ka LR pārstāvniecībās ārzemnieku ceļošanas dokumenti tiek kontrolēti atbilstoši pastāvošajām prasībām un ceļošanas dokumentu viltojumi tiek atklāti efektīvi (ir augsta līmeņa viltojumu atklāšanas aprīkojums, kā arī elektroniska vai papīra formāta pasu paraugu katalogi un rokasgrāmatas) – *pieprasītais finansējums: 0,525 milj. EUR;*
4. Nodrošināt LR pārstāvniecību vīzu nodaļas ar nepieciešamiem kvalificēta personāla resursiem atbilstoši standartiem un prasībām, kas ir noteiktas ES - *pieprasītais finansējums: 6.358 milj. EUR;*

5. Konsulārajām amatpersonām LR pārstāvniecībās nodrošināt Šengenas vīzu izsniegšanai nepieciešamo kvalifikāciju – *pieprasītais finansējums: 0,1 milj. EUR.*

Bez tam Šengenas nodaļa pārskata periodā iesaistījās arī Norvēģijas divpusējā finanšu instrumenta realizēšanā Latvijā, izvirzot prioritāti “*Šengenas acquis vīzu jautājumos nodrošināšana LR diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās ārvalstīs*” un šīs prioritātes ietvaros definējot trīs projektus:

1. Šengenas informācijas sistēmas (SIS II) ieviešana LR diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās ārvalstīs - *pieprasītais Norvēģijas finansējums – 1 499 355.38 eiro, nacionālais līdzfinansējums – 264 592.13 eiro;*

2. Valstīs, kur Latvijai nav diplomātisko vai konsulāro pārstāvniecību un kur Latvijai ir nepieciešams būt pārstāvētai Šengenas vīzu izsniegšanā, nodrošināt to, ka Latviju pārstāv citas Šengenas līguma dalībvalstis - *pieprasītais Norvēģijas finansējums – 278 800 eiro, nacionālais līdzfinansējums – 49 200 eiro;*

3. Konsulārās rokasgrāmatas elektroniskās versijas izveide un uzturēšana - *pieprasītais Norvēģijas finansējums – 42 500 eiro, nacionālais līdzfinansējums – 7 500 eiro.*

2004. gadā Šengenas nodaļas pārstāve piedalījās pārstāvniecību darba novērtēšanā (inspekcijā) vēstniecībās Čehijā un Uzbekistānā, veicot konsulārā darba analīzi un vīzu izsniegšanas procesa izvērtēšanu.

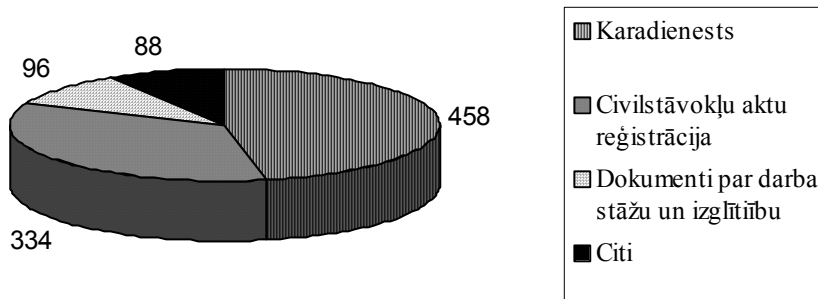
Pagājušajā gadā Šengenas nodaļa uzsāka dalību konsultāciju procesā par iespējām attiecināt uz Latvijas pilsoņiem ASV *Visa Waiver Program*, kā arī attiecībā uz iespējām atcelt Kanādas vīzu prasību Latvijas pilsoņiem.

Funkcionālais darbs

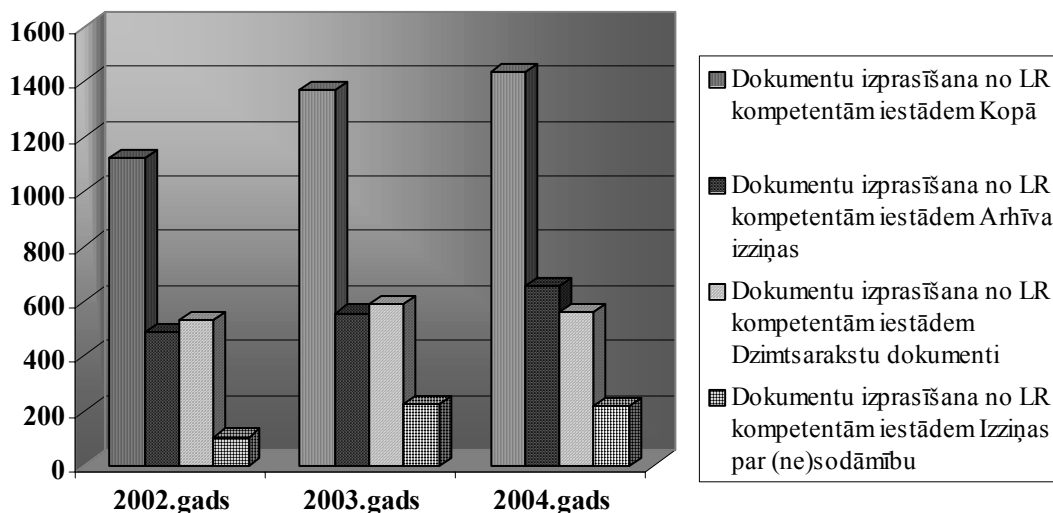
Dokumentu izprasīšana

2004.gadā, pamatojoties uz Latvijas fizisko un juridisko personu iesniegumiem Konsulārajam departamentam, sagatavotas 976 vēstules (salīdzinot 2003. gadā – 777, 2002.gadā – 617) dokumentu izprasīšanai no ārvalstu kompetentām iestādēm ar LR diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību starpniecību. Tajā skaitā, lai izprasītu dokumentus par kara dienestu PSRS armijā tika sagatavotas 458 vēstules, dokumentus par civilstāvokļa aktu reģistrāciju – 334 vēstules, savukārt, lai izprasītu dokumentus par darba stāžu un izglītību, kopā tika sagatavotas 96 vēstules. Kopumā, salīdzinot ar dokumentu izprasīšanu no ārvalstu kompetentām institūcijām ar pagājušo gadu, darba apjoms pieaudzis par 25.6%.

Dokumentu izprasīšana no ārvalstu kompetentām iestādēm 2004.gadā

Savukārt, veicot dokumentu izprasīšanu no Latvijas Republikas kompetentām iestādēm, izpildot pārstāvniecību pieprasījumus, 2004.gadā Konsulārajā departamentā sagatavotas **1434** vēstules (2003. gadā – 1370, 2002.gadā – 1120). Tajā skaitā no Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departamenta dokumentu izprasīšanai sagatavotas 561 vēstules (2003.gadā – 589, 2002.gadā – 531), par izziņu no Latvijas arhīviem izprasīšanai sagatavotas 655 vēstules (2003.gadā – 555, 2002.gadā – 485) un 218 vēstules (2003.gadā – 226, 2002.gadā – 104), lai izprasītu izziņu par (ne)sodāmību no Iekšlietu ministrijas Informācijas centra.

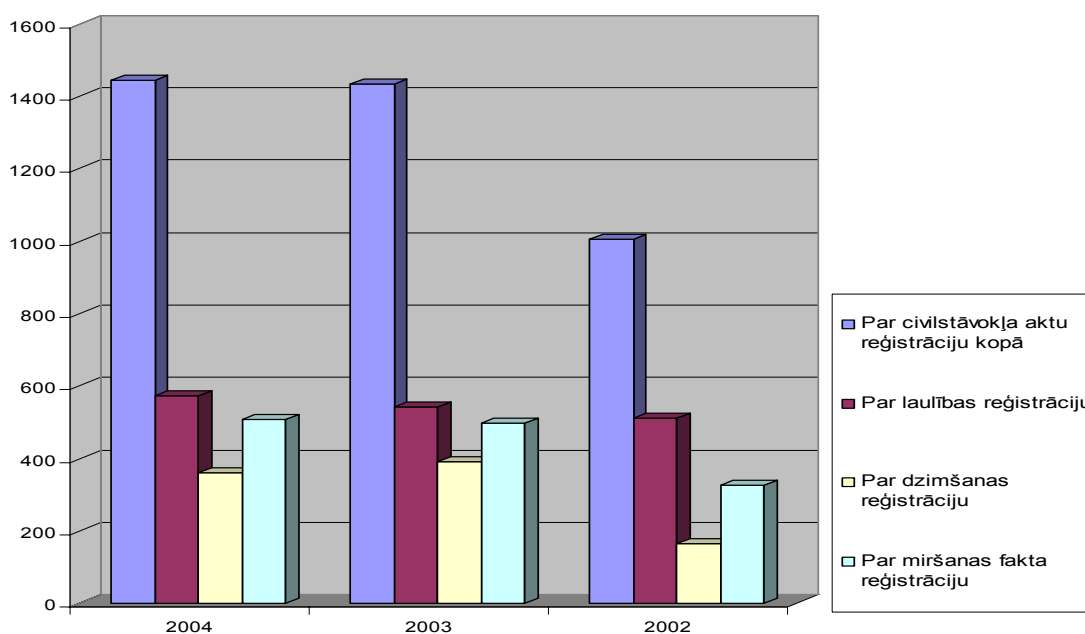

Ārvalstu pārstāvniecību informēšana par LR dzimtsarakstu nodaļas veiktajām ārvalstnieku civilstāvokļa aktu reģistrācijām

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem LR Dzimtsarakstu nodaļas sniedz informāciju par Latvijā reģistrētajām ārvalstnieku laulībām, miršanu un dzimšanu. Pamatojoties uz sniegto informāciju, Konsulārais departaments sniedz informāciju attiecīgajām ārvalstu pārstāvniecībām.

2004.gadā kopā tika sagatavotas un nosūtītas 1444 notas (2003.gadā - 1433, 2002.gadā – 1005) par ārvalstnieku civilstāvokļa akta reģistrāciju. Par ārvalstnieku laulību reģistrāciju ar LR valsts piederīgajām personām tika sagatavotas 574 notas (2003.gadā - 542, 2002.gadā – 513), par ārvalstnieka bērna dzimšanas reģistrāciju tika sagatavotas 361 nota (2003.gadā – 392, 2002.gadā

– 166) un par ārvalstnieka miršanas fakta reģistrāciju tika sagatavotas 509 notas (2003.gadā – 499, 2002.gadā – 326).

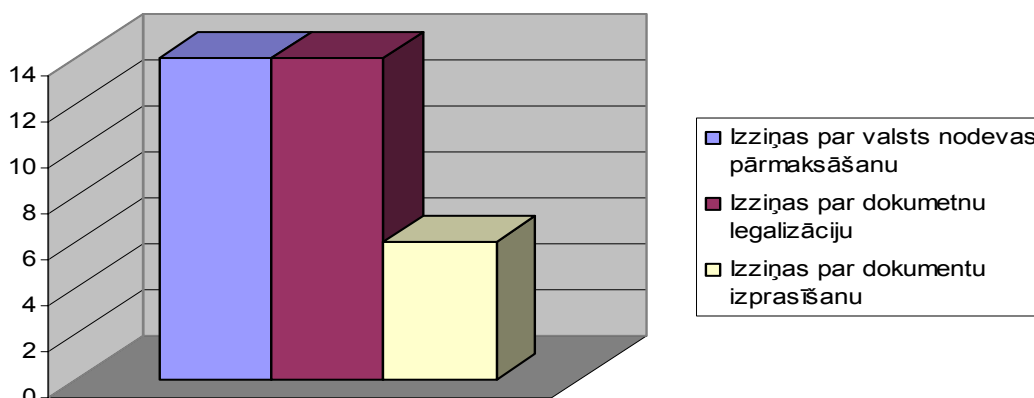

Apkopojot informāciju konstatējām, ka salīdzinoši ar 2003.gadu ir tikai nedaudz pieaudzis Latvijas Republikā reģistrēto ārvalstnieku civiltāvokļu aktu reģistrācijas skaits. Prognozētais, ka pēc Latvijas Republikas iestāšanās ES ārvalstnieku civiltāvokļu aktu reģistrācijas skaits stipri pieaugs, nav piepildījies, jo skaits ir palielinājies minimāli.

Izziņu izsniegšana

KD Funkcionālā nodaļa 2004.gadā sagatavoja 34 izziņas uzrādīšanai pēc pieprasījuma. Sagatavotās izziņas var iedalīt 3 veidos:

1. izziņas par dokumentu legalizāciju (2004.gadā tika sagatavotas 14 šādas izziņas);
2. izziņas par valsts nodevas pārmaksāšanu (2004.gadā tika sagatavotas 14 šādas izziņas);
3. izziņas par dokumentu izprasīšanu (2004.gadā tika sagatavotas 6 šādas izziņas).

Dokumentu īstuma apliecināšana

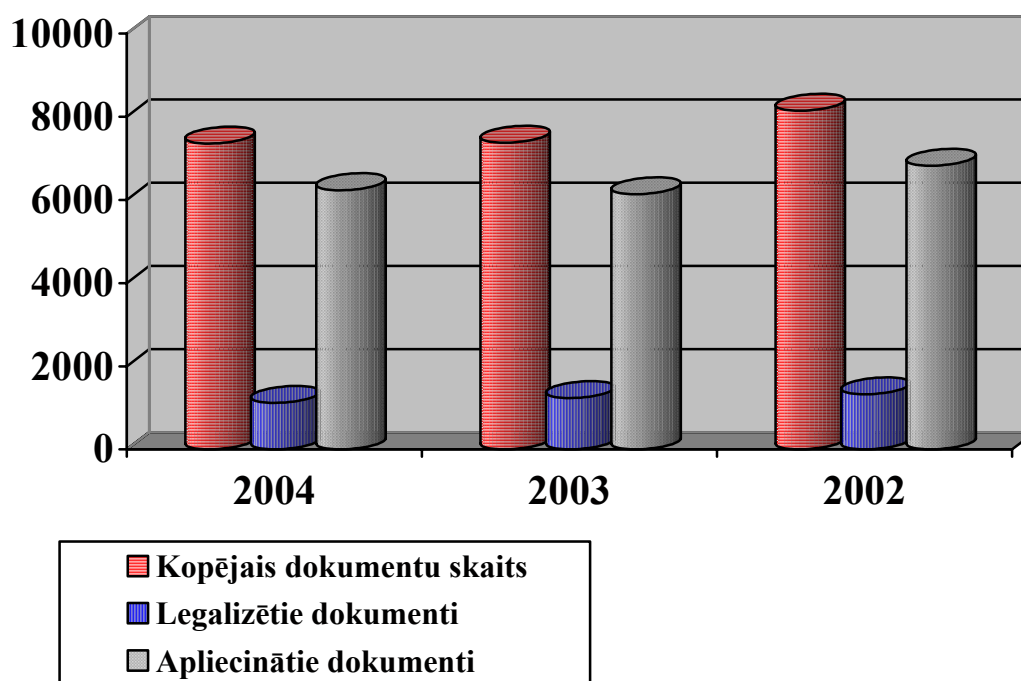
2004.gadā, pamatojoties uz fizisko un juridisko personu iesniegumiem, kuri pieņemti gan Konsulārajā departamentā, gan Latvijas Republikas pārstāvniecībās ārvalstīs, veikta 7351 dokumentā īstuma apliecināšana (2002.gadā – 8142, 2003.gadā – 7373): legalizēti 1120

dokumenti (2002.gadā – 1324, 2003.gadā – 1237) un ar *Apostille* apliecināti 6231 dokuments (2002.gadā – 6818, 2003.gadā – 6136). Pagājušajā gadā par dokumentu īstuma apliecināšanu iekasēta valsts nodeva 61 946 LVL (2002.gadā – 63 867 LVL, 2003.gadā – 62 307 LVL).

Pārsvārā dokumentu īstuma apliecināšana Konsulārajā departamentā tiek veikta, lai dokumentus izmantotu ārvalstīs laulību reģistrēšanai, iesniegšanai mācību iestādēs, kā arī pārceļoties uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs. Juridisko personu dokumentu īstums tiek apliecināts, lai nodrošinātu Latvijas uzņēmumu komercdarbību ārvalstīs.

Arī ārvalstīs izsniegto dokumentu īstuma apliecināšana pārsvārā gadījumu tiek veikta, lai Latvijas Republikā saņemtu uzturēšanās atļauju, kā arī laulības reģistrēšanai.

Turpinājās darbs pie Latvijas un ārvalstu kompetento amatpersonu parakstu paraugu ieskanēšanu *Legalizējamo un apliecināmo dokumentu uzskaites datu bāzē*, jo arvien tiek saņemti jauni parakstu paraugi. 2004.gadā kopumā *Legalizējamo un apliecināmo dokumentu uzskaites datu bāzē* pievienoti 1100 atbildīgo amatpersonu paraksta un spiedogu nospieduma paraugi. Kopskaitā KD datubāzē uzkrāti 3000 parakstu un zīmogu paraugi.

Diplomātisko un dienesta pasu izsniegšana

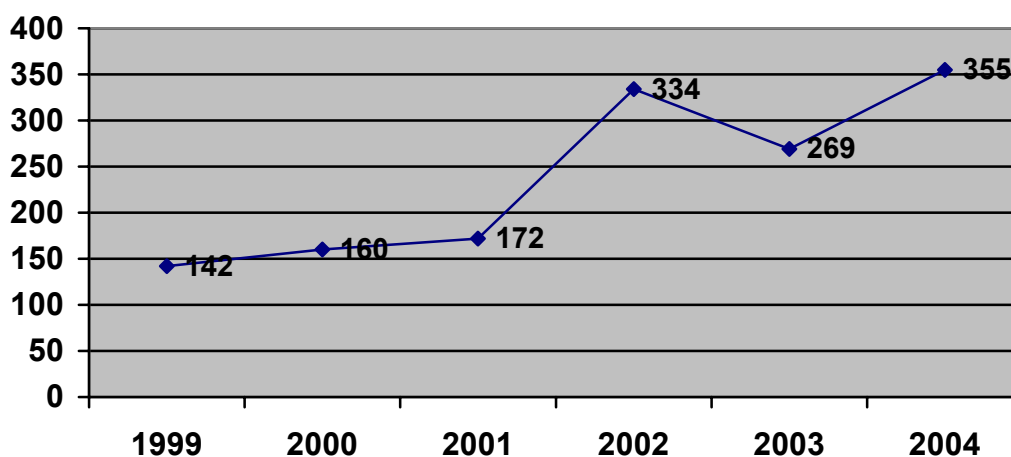
2004. gadā izsniegtas 355 LR diplomātiskās pases (2001. gadā – 172, 2002. gadā – 334, 2003. gadā - 269).

Iespaidīgais izsniegto diplomātisko pasu skaits 2004. gadā skaidrojams ar vecā (1992. gada) parauga diplomātisko pasu izņemšanu no apgrozības. Tās tika pasludinātas par nederīgām no 2004.gada 1.maija. Pasu apmaiņa pārsvārā tika veikta divarpus mēnešu laikā, aktīvi izmantojot diplomātiskā pasta sakarus. Līdz ar to lietošanā tagad atrodas tikai jaunā (2002. gada) parauga pases ar daudz augstāku aizsardzības pakāpi; šīs pases nepieciešamības gadījumā attiecīgās amatpersonas vienmēr var pārbaudīt Pasu informācijas sistēmā.

Pēc vecā parauga pasu izņemšanas no apgrozības ir izpildījusi savu funkciju *SIA "Fortech" (Microlink)* izstrādātā (vecā) diplomātisko pasu reģistrācijas sistēma. Diplomātisko

pasu apmaiņas procesā spilgti izgaismojās visas šīs sistēmas nepilnības: sistēma pat nedod iespēju redzēt, cik derīgu pasu uz konkrēto datumu atrodas lietošanā, kā arī neļauj veidot nekāda veida atskaites. Sistēma brīžiem nedarbojās pat mēnešiem ilgi, vairākkārt tika koriģēta un uzlabota no *Microlink* speciālistu puses, tomēr līdz galam ir izturējusi.

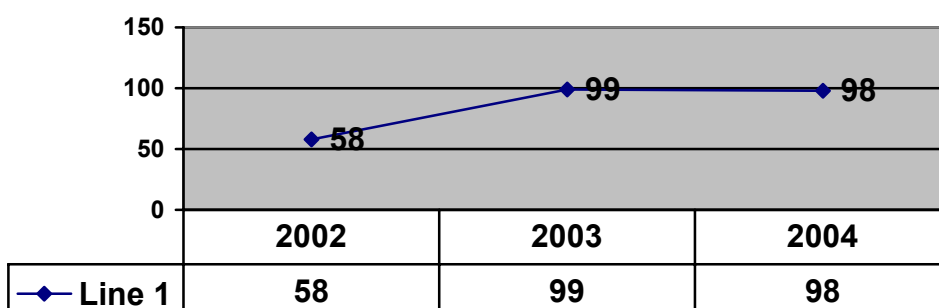
Izsniegto diplomātisko pasu skaits

2004. gadā izsniegtas 98 LR dienesta pases (2002. gadā – 58, 2003. gadā – 99).

Pavisam no 2002. gada aprīļa līdz 2004. gada decembrim izsniegtas 935 jaunā parauga diplomātiskās pases. Kopējais izsniegto dienesta pasu skaits divarpus gadu laikā sastāda **255**. Neskatoties uz to, ka potenciālais dienesta pasu turētāju loks ir plašāks par diplomātisko pasu turētāju loku, dienesta pasu ir izsniegts gandrīz 4 reizes mazāk. Pārsvārā dienesta pasu turētāji ir Ārlietu ministrijas amatpersonas un Nacionālo Bruņoto spēku pārstāvji ārvalstīs un to ģimenes locekļi. Citu ministriju un to pakļautības iestāžu amatpersonas dienesta pases pieprasa maz. Tas pierāda, ka to personu loka paplašināšana, kurām būtu tiesības izmantot dienesta pasi, nav nepieciešama.

Izsniegto dienesta pasu skaits

2004. gadā veikti papildinājuma ieraksti 74 diplomātiskajās un 4 dienesta pasēs. Sistēmā deaktivētas 71 diplomātiskā un 23 dienesta pases.

Pēc vēršanās Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, speciāli Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta vajadzībām, Pasu informācijas sistēmā ir ieviesta jauna atskaites forma, kura ļauj atlasīt konkrētajā laika periodā izsniegtās, saņemtās, deaktivētās, bojātās un papildinātās diplomātiskās un dienesta pases, kā arī kontrolēt pases, kurām uz noteikto datumu beidzies

derīguma termiņš un kuras nav deaktivētas. Sistēma ļauj kārtot datus trijos dažādos variantos: pēc uzvārda, pēc pasas numura un pēc datuma.

2004. gadā ir uzlabojusies sadarbība ar citām ministrijām saistībā ar diplomātisko un dienesta pasu nodošanu. Problēmas tomēr rada tas, ka likumdošanā nav paredzētas nekādas sankcijas par dienesta pasu nenodošanu gadījumos, kad zūd tiesiskais pamats to lietošanai.

Konsulāri tiesiskais darbs

2004. gadā sniegti atzinumi par šādiem LR normatīvajiem aktiem:

1. Noteikumu projekts “Noteikumi par ārvalstnieka, bezvalstnieka, bēgļa un personas, kurai piešķirts alternatīvais statuss, personas apliecībām”;
2. Noteikumu projekts „Noteikumi par pilsoņu personas apliecībām, nepilsoņu personas apliecībām, pilsoņu pasēm, nepilsoņu pasēm un bezvalstnieku ceļošanas dokumentiem”;
3. Noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumos Nr.215 “Ārzemnieku ceļošanas dokumentu atzīšanas kārtība”” 2004.gada 5.februāris;
4. Noteikumu projekts „Noteikumi par Latvijas Republikas valdības un Uzbekistānas Republikas valdības līgumu par tādu personu atpakaļuzņemšanu, kuras uzturas nelikumīgi”;
5. Noteikumu projekts “Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 11.februāra noteikumos Nr.73 “Noteikumi par valsts nodevu par personas apliecību un pasu izsniegšanu””;
6. Noteikumu projekts “Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 15.aprīļa noteikumos Nr.183 “Ielūgumu apstiprināšanas kārtība””;
7. Instrukcijas projekts “Instrukcija par Šengenas konvencijas finanšu programmas (Schengen Facility) īstenošanu, vadību un uzraudzību”;
8. Noteikumu projekts “Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumos Nr.216 “Kārtība, kādā izmanto, uztur un aktualizē sarakstu par ārzemniekiem, kuriem aizliegta ieceļošana Latvijā””;
9. Likumprojekts “Grozījums Personu apliecinošu dokumentu likumā”;
10. Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 24.oktobra rīkojumā Nr.658 “Par Latvijas Republikas vēlēšanu sistēmas pilnveidošanas koncepciju”;
11. Noteikumu projekts “Noteikumi par starptautisko reisu jūras transporta un gaisa kuģu apkalpes locekļu ieceļošanas un uzturēšanās kārtību Latvijā”;
12. Noteikumu projekts “Noteikumi par Nederīgo dokumentu reģistru”;
13. Noteikumu projekts “Grozījumi Ministru kabineta 2002.gada 16.jūlija noteikumos Nr. 307 „Noteikumi par Latvijas Republikas dienesta pasēm””
14. Noteikumu projekts “Kārtība, kādā Latvijā ieeļo un uzturas Eiropas savienības pilsoņi un viņu ģimenes locekļi”;
15. Likumprojekts “Grozījumi likumā “Par nodokļiem un nodevām””;
16. Norādījumu projekts “Par naudas soda un ieceļošanas aizlieguma piemērošanu ārzemniekiem par ieceļošanas un uzturēšanās noteikumu pārkāpumiem Latvijā”;
17. Noteikumu projekts “Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumos Nr.214 “Noteikumi par valsts nodevu par vīzas vai uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem””;
18. Noteikumu projekts “Grozījumi Ministru kabineta 2004.gada 20.janvāra noteikumos Nr.44 “Noteikumi par darba atļaujām ārzemniekiem””;
19. Grozījumi likumprojektā “Grozījumi Imigrācijas likumā”;
20. Noteikumu projekts “Noteikumi par starptautisko reisu jūras transporta un gaisa kuģu apkalpes locekļu ieceļošanas un uzturēšanās kārtību Latvijā”;
21. Par likumprojektu “Grozījumi likumā “Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām””;

22. Noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumos Nr.216 "Kārtība, kādā izmanto, uztur un aktualizē sarakstu par ārzemniekiem, kuriem aizliegta ieeļošana Latvijas Republikā".

2004.gada 22.novembrī Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts Kosnulārajā departamentā sagatavotais likumprojekts grozījumi likumā "Par Latvijas Republikas diplomātisko pasi".

2004.gada 7.septembra Ministru kabineta sēdē tika izskatīts un apstiprināts Protokollēmums par informatīvo ziņojumu par atvieglotas ieeļošanas ieviešanu Šengenas vīzu un Šengenas līguma dalībvalstu uzturēšanās atļauju turētājiem.

2004. gadā ir noticis darbs pie šādiem starptautiskiem līgumiem, kuru izstrādāšanu un sagatavošanu ir veicis Konsulārais departaments:

1. 2003.gada 5.decembrī tika parakstīts Latvijas Republikas valdības un Argentīnas Republikas valdības līgums par atteikšanos no vīzām parastajās pasēs, kas stājās spēkā 2004.gada 3.februārī;
2. 2003.gada 5.decembrī tika parakstīts Latvijas Republikas valdības un Argentīnas Republikas valdības līgums par atteikšanos no vīzu prasības diplomātisko un oficiālo vai dienesta pasu turētājiem, kas stājās spēkā 2004.gada 4.martā;
3. 2004.gada 15.aprīlī tika parakstīts Latvijas Republikas valdības un Ķīnas Tautas Republikas Makao speciālā administratīvā reģiona valdības līgums par abpusēju vīzu režīma atcelšanu, kas stājās spēkā 2004.gada 20.jūnijā;
4. 2004.gada 6.aprīlī tika parakstīts Latvijas Republikas valdības un Panamas Republikas valdības līgums par savstarpējo atteikšanos no vīzām, kas stājās spēkā 2004.gada 6.maijā;
5. 2004.gada 8.oktobrī stājās spēkā Latvijas Republikas valdības un Sanmarino Republikas valdības līgums par savstarpēju atteikšanos no vīzām (līgums tika noslēgts notu apmaiņas ceļā);
6. 2004.gada 31.maijā notu apmaiņas ceļā tika veikti grozījumi Latvijas Republikas valdības un Baltkrievijas Republikas valdības vienošanās par vienkāršotu vīzu izsniegšanas kārtību pierobežas iedzīvotājiem, kuri paredzēja atcelt veselības apdrošināšanas polišu prasību personām, kuras saskaņā ar minēto līgumu ir atzīstamas par pierobežas iedzīvotājiem;
7. 2004.gada 7.aprīlī tika parakstīta Latvijas Republikas un Uzbekistānas Republikas konsulārā konvencija;
8. 2004.gada 4.novembrī Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts Ārlietu ministrijas virzītais MK noteikumu projekts "Noteikumi par Latvijas Republikas valdības un Ukrainas valdības vienošanos par grozījumiem Latvijas Republikas valdības un Ukrainas valdības līgumā par pilsoņu savstarpējiem braucieniem".

2004. gadā notika šādas konsulārās konsultācijas:

- 5.martā Igaunijā Baltijas valstu konsulārās konsultācijas;
- 3.-4.augustā Kišiņevā notika Latvijas Republikas un Moldovas Republikas konsulārās konsultācijas;
- 24.septembrī Igaunijā notika Baltijas valstu konsulārās konsultācijas;
- 1.decembrī Rīgā notika Latvijas Republikas un Igaunijas Republikas konsulārās konsultācijas.

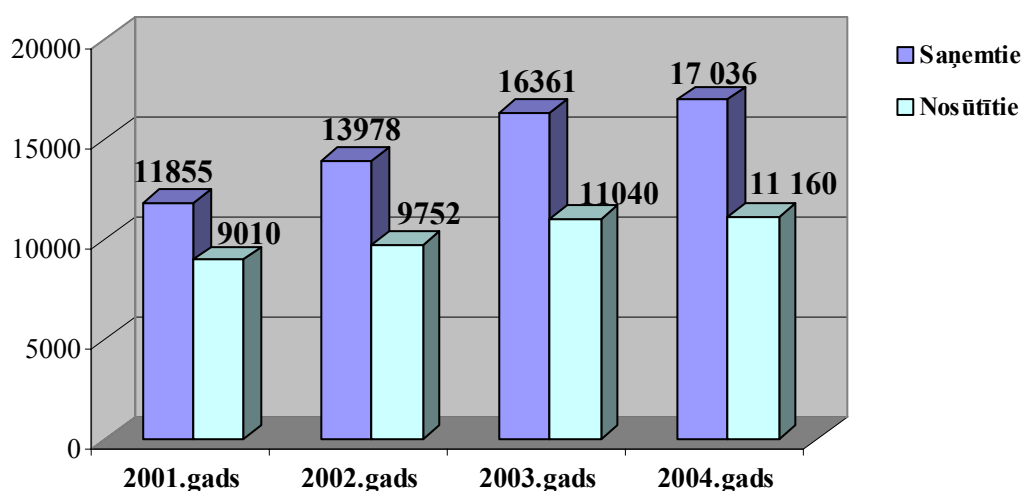
Instrukcijas LR pārstāvjiem ES institūcijās

2004.gada laikā tika gatavotas Instrukcijas LR pārstāvjiem ES institūcijās par panākamo uzdevumu Komisijas izstrādātajos grozījumos Padomes 2001.gada 15.marta Regulā Nr. 539/2001, ar ko uzskaitītas trešās valstis, kuru pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas ir nepieciešama vīzas, kā arī tās trešās valstis, kuru pilsoņi ir atbrīvoti no vīzu prasības, attiecībā uz reciprocitātes mehānismu ar mērķi nodrošināt efektīvāku ieinteresētās dalībvalsts, Komisijas un ES Padomes sadarbības mehānismu vīzu paritātes nodrošināšanai.

Kancelejas darbs

2004.gadā Kancelejā saņemti un iereģistrēti 17 036 dokumenti un nosūtīti 11 160 dokumenti (salīdzinājumam 2003 gadā saņemti 16 360 un nosūtīti 11 040 dokumenti).

Saņemto un nosūtīto dokumentu skaits

VIII. Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana

Ārlietu ministrijas Mācību centra 2004. gadā organizēto kursu vidū kā nozīmīgākie jāpiemin vairāki mācību kursi.

“Atbalsta kurss pirms dienesta ārzemēs” notika no 22. marta līdz 16. aprīlim. Kurša programmā tika iekļauts plašs praktisko un teorētisko jautājumu loks, pamatā aptverot visas ārlietu dienesta darbības jomas ārvalstīs. Lekcijas tika veidotas par sekojošām tēmām: “Diplomātiskā darba metodes”, “Drošības jautājumi vēstniecībā”, “Adaptācija jaunā vidē. Psiholoģiskie aspekti”, “Konfliktu menedžments”, “Lietišķā etiķete”, “Biroja darba organizācija sekretārēm”, “Grāmatvedība vēstniecībā”. “Latvijas tēla veidošana” u.c.

2004. gadā ĀM Mācību centrs organizēja divus “Ievadkursus jaunajiem Ārlietu ministrijas darbiniekiem”: no 24. maija līdz 10. jūnijam un no 26. oktobra līdz 12. novembrim. Mācību kursa programmā tika iekļauti priekšlasījumi par ministrijas struktūru, funkcijām, personāla attīstību, lietvedību, diplomātisko saraksti, informācijas apriņķi, kā arī ārpolitikas tēmām un aktualitātēm, protokolu, civiltiesībām, Latvijas ārējo ekonomisko politiku, konsulāro darbu u.c. Kā jauninājums mācību programmā tika iekļauta mācību vizīte uz LR vēstniecību Tallinā.

No 21. septembra līdz 24. septembrim tika organizēts mācību kurss “Pēc dienesta ārvalstīs”, kurā tika veikti priekšlasījumi par galvenajām izmaiņām valsts pārvaldes likumdošanā (Valsts civildienesta likums, Darba likums, ĀM Instrukcijas), kā arī par aktualitātēm Eiropas Savienības jomā, drošības jomā, finanšu jautājumiem, dokumentu aprites un psiholoģiskajiem aspektiem, mainot darba vidi.

Pateicoties Itālijas vēstniecības atbalstam, ĀM diplomāti apguva itāļu valodu laikā no 11. oktobra līdz 17. decembrim.

Sadarbojoties ĀM un Izraēlas vēstniecībai, tika organizēta vieslekcija par Tuvo Austrumu reģionu, piedaloties gan diplomātiem, gan Aizsardzības ministrijas ekspertiem.

Ārlietu ministrijas darbinieki kvalifikācijas celšanas nolūkos ir apmeklējuši gan Valsts administrācijas skolas rīkotos mācību kursus (VAS), gan ārvalstu mācību programmas. 2004. gadā apmeklētākie VAS kursi bija šādi – ES projektu vadīšana, ES koordinēšanas jautājumi, Angļu valoda darbā, ES institūcijas un to sadarbība ar nacionālajām institūcijām, Politikas ietekmes novērtēšana u.c. Ārvalstīs Latvijas piedalās Eiropas diplomātu programmā, Berlīnes jauno diplomātu skolā, Klingendāles starptautisko attiecību institūtā, Vidusjūras diplomātijas akadēmijā, Dž. Māršala Drošības studiju centrā, Ženēvas drošības studiju centrā u.c.

IX. Ārlietu ministrijas inspektorāta darbība un iekšējais audits

Iekšējais audits

Ar 2003. gada LR Ārlietu ministrijas rīkojumu Nr. 57 “Par izmaiņām LR Ārlietu ministrijas centrālā aparāta un LR diplomātisko pārstāvniecību struktūrā un štatu sarakstos” tika izveidota Iekšējā audita nodaļa. Nodaļā pēc štata saraksta paredzēti divi darbinieki, 2004. gadā 13. maijā štata saraksts bija pilnībā nokomplektēts.

Iekšējais audits atbilstoši audita apstiprinātajam plānam analizē, vērtē un pārbauda ministrijā funkcionējošās iekšējās kontroles sistēmas.

Ministrijas iekšējā audita 2004. gada darba plāns apstiprināts 2004. gada 16. janvārī. Apstiprinātais plāns tika izpildīts un par tā rezultātiem ir iesniegti ziņojumi. Atskaites gada laikā veikti trīs vidējā apjoma auditi: “Padotības iestāžu darba koordinēšana un uzraudzība”, “Vienotais valsts protokols” un “Datortehnikas iegāde un uzturēšana”, viens mazā apjoma audits “Slimības lapu reģistrēšanas kārtība, ikgadējo atvaļinājumu plānošana” un divas pretpārbaudes “Personāla atalgojums un materiālās stimulēšanas plānošana un kontrole” un “Telpu uzturēšana un tehniskais serviss”. Bez tam audita nodaļa 2004. gadā piedalījās vairākās Inspektorāta veiktajās pārbaudēs: LR vēstniecībās Čehijā, Polijā, Baltkrievijā un Krievijā. Sniegtas konsultācijas LR konsulātam Vitebskā. Iekšējā audita nodaļa aktīvi piedalījās Ārlietu ministrijas uzdevumu izpildes plānošanā sakarā ar valsts korupcijas novēršanas un apkarošanas programmu 2004. – 2008. gadam. Iekšējā audita darbinieki 2004. gadā ir piedalījušies sešos mācībuursos.

Pamatojoties uz veikto audita un pretpārbaudu rezultātiem kā arī auditoru iesaistīšanās citu, plānā neparedzēto uzdevumu veikšanā var izdarīt secinājumu, ka ministrijas iekšējās kontrolēs sistēmas kopumā darbojas sekmīgi. Auditā gaitā apzinātās nepilnības neliecina, ka tās varētu būtiski ietekmēt ministrijas sistēmas. Jāatzīmē, ka joprojām dažu problēmu risināšana saistīta ar budžeta (papildus finansēšanas) jautājumiem, piemēram, darbinieku skaita palielināšana, telpu nodrošinājums utt.

2005. gada audita aktualizētajā plānā paredzēti četri auditi: personu datu aizsardzība, diplomātiskais pasts, komunālie pakalpojumi un budžeta plānošana izpilde, kontrole, un trīs pretpārbaudes.

Ministru kabineta pārstāvja Starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās darba pārskats

Darbības virzieni

1. Saskaņā ar Ministru kabineta 1998.gada 17.marta noteikumiem Nr.92 "Noteikumi par Ministru kabineta pārstāvēšanu starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās", Ministru kabineta pārstāvim (Pārstāvis) ir trīs galvenie uzdevumi:

- pārstāvēt Ministru kabineta intereses Eiropas Cilvēktiesību tiesā (Tiesa);
- pārstāvēt Ministru kabineta intereses ANO specializēto procedūru ietvaros;
- nodrošināt nacionālo ziņojumu par Latvijai saistošo starptautisko daudzpusējo līgumu izpildi sagatavošanu, iesniegšanu un aizstāvēšanu starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās.

2. 2004.gadā Ministru kabineta pārstāves starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās birojā (Birojs) strādāja 3 darbinieki (ieskaitot Pārstāvi) pilnas slodzes darbā kā arī viens ārštata darbinieks nepilnas slodzes darbā.

Ministru Kabineta interešu pārstāvība Eiropas Cilvēktiesību Tiesā

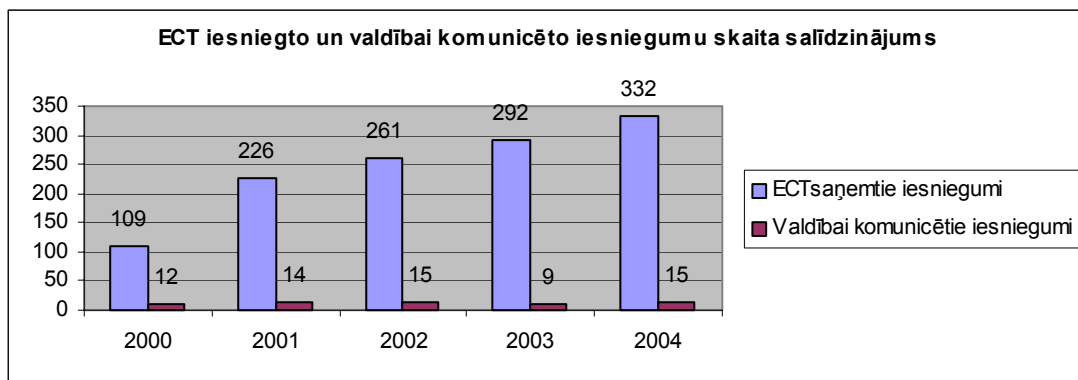
3. Līdz 2004.gada 31. decembrim Birojā komentāriem no Tiesas kopā bija saņemti 64 iesniegumi (5), no tiem 2004.gadā valdības komentāriem nosūtīti 15 iesniegumi. Salīdzinoši – 2003.gada laikā bija saņemts lūgums komentēt 9 jaunus iesniegumus, 2002.gadā – 15 iesniegumus, bet 2001.gadā – 14 iesniegumus, kas liecina par to, ka arvien vairāk tiek izmantotas iespējas sūdzēties Tiesā. Prognozējams, ka nākamajos gados valdībai komunicēto lietu skaits pieaugs, jo arī Tiesā reģistrēto iesniegumu skaits ar katru gadu palielinās. (skat.Tabulu Nr.1) Turklāt šobrīd pret Latviju skatīto jautājumu klāsts ir visai ierobežots un ar laiku tas noteikti paplašināsies. Tai pašā laikā jāņem vērā, ka pret Latviju pieņemtie Tiesas spriedumi mudina cilvēkus sūdzēties par līdzīgiem gadījumiem.

4. Saskaņā ar Tiesas sniegto informāciju 2004.gadā Tiesā no Latvijas tika saņemti 332 iesniegumi, taču liela daļa šo iesniegumu netiek reģistrēti jo ir acīmredzami neievēroti procesuālie nosacījumi, lai uzsāktu tiesvedību. Tā 2004.gadā no 332 iesniegumiem reģistrēti ir 195 iesniegumi. Savukārt no jau iereģistrētajiem iesniegumiem (arī par iepriekšējiem gadiem) 2004.gadā ir noraidīti 115 iesniegumi – šīs lietas tiek izslēgtas no Tiesas lietu reģistra un valdībai nav jāsniedz par tām komentāri.

(5) Iesniegums ir dokuments, kuru iesniedzējs nosūta Tiesai (šajā pārskatā minēts arī kā lieta), savukārt iesniegumā iesniedzējs var iekļaut vairākas sūdzības, tādēļ sūdzību skaits pārsniedz

iesniegumu skaitu.

Tabula Nr.1

Pret Latviju iesniegtās sūdzības pa Konvencijas pantiem.

Tabula nr.2

Konvencijas pants	Sūdzības					Kopā
	2000	2001	2002	2003	2004	
2.pants (tiesības uz dzīvību)		1				1
3.pants (spīdzināšanas aizliegums)	3		4	2	4	13
5.pants (tiesības uz personisko brīvību un drošību)	4		16	1	15	36
6.pants (tiesības uz taisnīgu tiesas procesu)	7	3	13	6	9	38
8.pants (tiesības uz privātās dzīves un ģimenes dzīves neaizskaramību)	7	5	9	1	5	27
9.pants (tiesības uz reliģijas brīvību)	1			1	1	3
10.pants (tiesības uz vārda brīvību)		3			1	4
11.pants (tiesības uz biedrošanās brīvību)		1				1
12.pants (tiesības noslēgt laulību)	1					1
13.pants (tiesības uz efektīvu aizskarto tiesību aizsardzību)	2	1	2	1	1	7
14.pants (diskriminācijas aizliegums)	2	2		2	3	9
34.pants (tiesības netraucēti sazināties ar Tiesu)	2	3	2	1	3	11
1.protokola 1.pants (tiesības uz īpašumu)	1	2		3	1	7
1.protokola 2.pants (tiesības uz izglītību)	1					1
1.protokola 3.pants (tiesības uz brīvām vēlēšanām)	2	1		2		5
4.protokola 2.pants (pārvietošanās brīvība)	1					1
4.protokola 3.pants (pilsoņu izraidīšanas aizliegums)	2					2
4.protokola 4.pants (ārvalstnieku kolektīvas izraidīšanas aizliegums)	1					1
7.protokola 2.pants (tiesības uz apelāciju krimināllietās)			1	1		2
Kopā:	37	22	47	21	43	170

5. Patreiz no visām saņemtajām lietām mierizlīgums noslēgts vienā lietā (2004.gadā netika noslēgts neviens mierizlīgums), bet spriedums taisīts sešās lietās (2004.gadā tika pasludināti trīs spriedumi). Pēc valdības komentāru saņemšanas Tiesa ir atzinusi par nepieņemamām izskatīšanai 12 lietas (2004.gadā Tiesa noraidījusi 4 lietas), no Tiesas saraksta svītrotas 2 lietas, no tām 2004.gadā – viena. Pēc valdības komentāru saņemšanas Tiesa pieņēmusi izskatīšanai pēc būtības 10 lietas (2004.gadā izskatīšanai pēc būtības pieņemtas 5 lietas). Divās lietās valdība ir iesaistījusi tiesas procesā kā trešā puse.

Ministru Kabineta interešu pārstāvība ANO speciālo procedūru ietvaros

6. No visām ANO speciālajām procedūrām Latvija līdz šim ir atzinusi par saistošu tikai ANO Cilvēktiesību komitejas kompetenci izskatīt indivīdu iesniegtās sūdzības pret Latviju par 1966.gada Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām iespējamiem pārkāpumiem. 2004.gada maijā ANO Cilvēktiesību komitejā tika iesniegti valdības komentāri par L.Ļitvinas iesniegto sūdzību.

7. 2001.gadā Latvijas valdība iesniedza beztermiņa ielūgumu ANO Darba grupai pret patvaļīgu aizturēšanu, kuras mandātā ietilpst arī individuālo sūdzību izskatīšana. 2004.gada nogalē darba grupa Latvijas valdības komentāriem nosūtīja V.Maliginas sūdzību par iespējamo pārkāpumu saistībā ar patvaļīgu aizturēšanu. Valdības komentāri par šo lietu iesniegti 2005.gada 4.maijā.

8. ANO Augstā Cilvēktiesību komisāra biroja ietvaros darbojas arī speciālie ziņotāji, kuri var komunicēt valdībām sūdzības speciālo procedūru ietvaros.

Nacionālo ziņojumu sagatavošana un iesniegšana starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās

9. 2004.gada 11.maijā valdībā tika apstiprināts Latvijas kārtējais ziņojums par ANO 1989.gada Bērnu tiesību konvencijas izpildi Latvijā laika posmā no 2001.gada līdz 2004.gada 1.martam. Ziņojums tika sagatavots sadarbībā ar Bērnu un ģimenes lietu ministriju un tas tika nosūtīts iesniegšanai ANO 2004.gada 12.augustā. Šī ziņojuma aizstāvēšana tiek plānota uz 2006.gada pavasari.

10. Ar 2004.gada 8.decembra MK rīkojumu Nr.966 tika izveidota darba grupa, kas izstrādā kārtējo Latvijas ziņojumu par Spīdzināšanas novēršanas konvencijas izpildi. Šobrīd ziņojums tiek virzīts apstiprināšanai valdībā.

11. 2004.gadā notika 2003.gadā iesniegtā ziņojuma par ANO Konvencijas par sieviešu diskriminācijas izskaušanu izpildi Latvijā laika posmā līdz 2002.gada 1.janvārim aizstāvēšana ANO Sieviešu diskriminācijas izskaušanas komitejas 31.sesijā, kas notika 13.-19. jūlijā, Ņujorkā.

12. Sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām tika izstrādāta ANO Spīdzināšanas izskaušanas komitejas pieprasītā papildinformācija, kas tika iesniegta ANO 2004.gada novembrī.

13. Sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām tika sagatavots arī ANO Cilvēktiesību komitejas pieprasītais papildziņojums, kas tika iesniegts Komitejai 2004.gada 15.novembrī.

14. Turpinājās darbs pie ANO Cilvēktiesību komitejas ieteikumu izpildes un ieviešanas par 1966.gada Starptautiskā Pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām izpildi un ANO Spīdzināšanas izskaušanas komitejas secinājumu izpildes un ieviešanas.

Citi darbi

15. 2004.gada laikā Birojs iesaistījās atsevišķu tiesību aktu analīzes procesā, analizējot atsevišķu tiesību normu atbilstību starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem un Latvijas uzņemtajām starptautiskajām saistībām. Biroja darbinieki piedalījās semināros un konferencēs par cilvēktiesību jautājumiem ārpus Latvijas kā arī piedalījās diskusijās par aktuālām cilvēktiesību problēmām ar citām valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām Latvijā un ārzemēs.

16. Bez tam, 2004.gada laikā birojā stažējās septiņi studenti, kas piedalījās nacionālo ziņojumu izstrādes procesā, kā arī izstrādāja individuālus pētījumus cilvēktiesību jomā.

17. Birojs uzsāka sadarbību ar citām ministrijām, sniedzot palīdzību valdības un Saeimas atbildes rakstu projektus Satversmes tiesai gatavošanā.

Nākotnes plāni

18. Tiks stiprināta sadarbība ar citām valsts institūcijām, jo iepriekšējo gadu pieredze pierādījusi, ka daudzi pārkāpumi tiek pieļauti informācijas trūkuma dēļ par cilvēktiesību standartiem. Bieži kļūdas tiek apzinātas un iespēju robežās arī novērstas jau pirms sūdzības izskatīšanas procesa beigām vai ziņojuma izskatīšanas. Biroja plānos ietilpst arī iespēja piedāvāt apmācību cilvēktiesību jautājumos darba vietās, jo informācijas apmaiņa ne tikai uzlabo starptautiskajām institūcijām iesniegtās informācijas kvalitāti, bet arī atstāj pozitīvu iespaidu uz Latvijas institūcijām, jo tās pārskata un uzlabo savu darbu.

19. Stažieru piesaistīšana apliecinājusi sevi kā vērtīgu un noderīgu projektu abām pusēm, tādēļ iespēju robežās tiks turpināta.

20. Darbs pie tiesību aktu projektiem arī pierādījis sevi kā pozitīvs piemērs, jo ļauj apzināt problēmu un brīdināt par projekta iespējamu atbilstību vai neatbilstību starptautiskajiem standartiem jau agrīnā stadijā.

21. Nepieciešamība sadarboties ar Biroju ministrijām gatavojot valdības atbildes rakstu projektus Satversmes tiesai tika atbalstīta valdības līmenī. Tas ļaus gan pēc iespējas ātrāk izziņāt problēmu un sākt meklēt risinājumus, gan arī sākt gatavot argumentus starptautiskām prāvām. Šāda pieeja tiek izmantota arī citās Eiropas Padomes dalībvalstīs.

22. Līdztekus jau iesāktajiem darbiem Biroja plāni saistās ar kapacitātes palielināšanu.

23. Ar plašāku Pārstāvja darba pārskatu par 2004.gadu var iepazīties, kā arī informāciju par Pārstāvja darbu iegūt mājas lapā: www.mkparstavis.am.gov.lv.

Finansējums un tā izlietojums

Valsts budžeta līdzekļu izlietojums 2004.gadā

Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance) (latos)

1.tabula

Nr.p.k.		Gada sākumā	Gada beigās
1	Aktīvi:	25 337 166	33 383 497

1.1.	ilgtermiņa ieguldījumi	24 266 766	27 960 484
1.2.	apgrozāmie līdzekļi	1 070 400	5 423 013
2	Pasīvi:	25 337 166	33 383 497
2.1.	pašu kapitāls	24 729 967	32 721 589
2.2.	kreditori	607 199	661 908

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums 2004.gadā (latos)

2.tabula

Nr.p.k.		Iepriekšējā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1	2	3	4	5
1	Ieņēmumi kopā	13 363 323	18 141 140	18 104 093
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	13 043 443	17 003 239	16 993 746
1.2.	Dotācija īpašiem mērķiem	-----	---	---
1.3.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	319 880	347 000	350 620
1.4.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-----	790 901	759 727
2	Izdevumi (kopā):	12 670 008	18 141 140	14 946 828
2.1.	Uzturēšanas izdevumi kopā	12 277 509	15 619 436	14 445 319
2.1.1.	Atalgojumi	4 712 342		5 560 335
2.1.2.	Komandējumi	1 078 831		1 508 932
2.1.3.	Subsīdijas un dotācija	384 832	657 190	653 083
2.1.4.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	6 101 504		6 722 716
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā)	392 499	2 521 704	501 509
2.2.1.	Kapitālās iegādes	392 499		501 509
2.2.2.	Kapitālais remonts	-----	---	---
2.2.3.	Investīcijas	-----	---	---
3	Nodarbinātība			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits	547		539
3.2.	vidējā darba alga	175		197

Maksas pakalpojumi un to izcenojumi, citi pašu ieņēmumi

3.tabula

Nr.p.k.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Izcenojumi	Faktiskie ieņēmumi
1	Maksa par konsulārajiem pakalpojumiem	8.46	216 168
2	Citi pašu ieņēmumi		134 453
3	Kopā		350 621

Iemaksas starptautiskajām organizācijām 2004.gadā (latos)

4.tabula

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā
1	ANO	119	66 111
2	UNESCO	20 313	26 241
3	Pasaules Tirdzniecības Organizācija	32 064	34 217
4	Baltijas jūras valstu padome	31 074	20 011
5	Hāgas pārstāvniecību konference	0	0
6	Eiropas padome	156 568	166 232
7	Eiropas padomes jaunatnes fonds	1 881	0
8	EDSO	82 475	93 447
9	Kodolizmēģinājumu aizliegumu sagatavošanas komisija CTBTO	3 658	5 106
10	UNESCO WHF	203	246
11	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Baltijas Reģionālā programma OECD	18 840	19 590
12	OECD LEED	15 639	0
13	OECD CIME	2 019	0
14	Pasaules Tirdzniecības Organizācijas likumdošanas konsultatīvais centrs	0	0
15	UNICEF	0	0
16	UN Geneva General FUND	0	0
17	UNCHR	4 336	0
18	Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācija (OPCW)	4 025	5 970
19	Rietumeiropas valstu savienība	2 373	0
20	Hāgas Starptautiskā krimināltiesa	92	0
21	Hāgas privāttiesību konference HCCH	2 389	3 132
22	AEBR	673	0
23	NATO civilais budžets	0	167 119
24	NATO pensiju fonds	0	24 501
25	EDSO Atvērto Debesu Konsultatīvā Padome	0	1 818
	Kopā	378 741	633 740

Pārskats par budžeta programmas rezultatīvo rādītāju izpildi Ārlietu ministrijā (latos) 5.tabula

Rezultatīvie rādītāji	2004.gada plāns	Faktiski
-----------------------	-----------------	----------

Iestāžu skaits	41	41
Štatu vienību skaits	604	539
Izdoto vīzu skaits	126 400	127 815
Konsulāro pakalpojumu skaits	22 400	25 539

2004. gadā netika izlietoti līdzekļi valsts investīciju programmām.

2004. gadā tika noslēgti līgumi par pētījumiem par sabiedrības attieksmi par Latvijas dalību NATO un sabiedrības attieksmi par cilvēktiesību pārkāpumiem Baltkrievijā.

2004. gadā tika saņemti ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi Ls 759 727 apmērā, no tiem izlietoti Ls 259 639 kā komandējumu izdevumi. 2004. gada 28. decembrī dāvinājumu un ziedojumu kontā tika saņemti līdzekļi Ls 445 731 apmērā, kas pēc būtības bija ārvalstu finanšu palīdzība un 2005. gadā tika pārlikti uz ārvalstu finanšu palīdzības kontu.

Ārlietu ministrijas ilgtermiņa finanšu saistības 2005. gadam:

- iemaksas Starptautiskajās organizācijās (622 740 latu apmērā),
- LR vīzu ielīmju iegāde (43 200 latu apmērā),
- par ēkas piebūvi LR vēstniecībā Dānijā (17 421 latu apmērā).